

PL

PL

PL

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, 16.07.2008
K(2008) 3435 wersja ostateczna

DECYZJA KOMISJI

z dnia 16.07.2008

**dotycząca postępowania przewidzianego w art. 81 Traktatu WE oraz w art. 53
Porozumienia EOG**

(sprawa COMP/C2/38.698 – CISAC)

(jedynie teksty w językach hiszpańskim, czeskim, duńskim, niemieckim, estońskim, greckim,
angielskim, francuskim, włoskim, łotewskim, niderlandzkim, polskim, słowackim i
słoweńskim są autentyczne)

(tekst mający znaczenie dla EOG)

1.	WPROWADZENIE	6
2.	STRONY	7
2.1.	Wnioskodawcy	7
2.2.	Strony, przeciwko którym skierowana jest skarga	7
3.	ZAGADNIENIA REGULACYJNE	8
4.	Przedmiot niniejszej decyzji	9
4.1.	Wzór umowy CISAC	9
4.2.	Umowy o wzajemnej reprezentacji między członkami CISAC z siedzibą w EOG... ..	10
4.3.	Sporne klauzule wzoru umowy CISAC	11
4.3.1.	Klauzula członkostwa	11
4.3.2.	Klauzula dotycząca zakresu terytorialnego.....	11
4.4.	Stosowanie odpowiednich klauzul wzoru umowy CISAC	13
4.4.1.	Zmiany we wzorze umowy CISAC	13
4.4.2.	Stosowanie wzoru umowy CISAC w umowach o wzajemnej reprezentacji zawartych między członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG.....	13
5.	WŁAŚCIWE RYNKI.....	17
5.1.	Struktura rynku.....	17
5.1.1.	Prawa autorskie, którymi dysponują podmioty uprawnione.....	17
5.1.2.	W jaki sposób organizacje zbiorowego zarządzania uzyskują prawa, na korzystanie z których udzielają licencji użytkownikom komercyjnym?	18
5.1.3.	Udzielanie licencji na prawa autorskie	18
5.1.4.	Monitorowanie korzystania z licencji, jej egzekwowanie oraz kontrola rachunków użytkowników komercyjnych	19
5.2.	Właściwe rynki produktowe	19
5.2.1.	Usługi zarządzania prawami autorskimi w odniesieniu do praw do publicznego korzystania z utworów	20
5.2.2.	Udzielanie licencji na prawa do publicznego korzystania z utworów w drodze przekazu satelitarne, kablowego i internetowego (rynek licencjonowania)	21
5.3.	Właściwy rynek geograficzny.....	22
5.3.1.	Geograficzny zasięg rynku świadczenia podmiotom uprawnionym usług zarządzania prawami autorskimi.....	22
5.3.2.	Geograficzny zasięg rynku świadczenia innym organizacjom zbiorowego zarządzania usług zarządzania prawami autorskimi do publicznego korzystania z utworów.....	22

5.3.3.	Rynek udzielania użytkownikom komercyjnym licencji na prawa do publicznego korzystania z utworów w drodze przekazu satelitarnego, kablowego i internetowego	23
6.	POSTĘPOWANIE	23
6.1.	Pisemne zgłoszenie zastrzeżeń.....	23
6.2.	Spotkanie wyjaśniające	23
6.3.	Dalsze wnioski o udzielenie informacji	24
6.4.	Zawiadomienie opublikowane na podstawie art. 27 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1/2003.....	24
7.	ART. 81 UST. 1 TRAKTATU ORAZ ART. 53 UST. 1 POROZUMIENIA EOG... 25	
7.1.	Związek między Traktatem a Porozumieniem EOG - jurysdykcja	28
7.2.	Porozumienia między przedsiębiorstwami i decyzje związków przedsiębiorstw.....	29
7.2.1.	Organizacje zbiorowego zarządzania jako przedsiębiorstwa.....	29
7.2.2.	CISAC jako związek przedsiębiorstw.....	29
7.2.3.	Umowy o wzajemnej reprezentacji jako porozumienia między przedsiębiorstwami	29
7.2.4.	Wzór umowy CISAC jako decyzja związku przedsiębiorstw	29
7.3.	Kontekst prawny i polityczny	30
7.3.1.	Artykuł 151 ust. 4 Traktatu	30
7.3.2.	Wpływ przepisów krajowych.....	32
7.3.3.	Rozszerzony system licencjonowania.....	33
7.3.4.	Zalecenie Komisji dotyczące zarządzania prawami w środowisku internetowym....	34
7.3.5.	Dotknięte formy konkurencji	35
7.3.6.	Pismo o braku zastrzeżeń wysłane do PRS w 1999 r.....	36
7.4.	Ograniczenia członkostwa	37
7.5.	Wyłączna reprezentacja	41
7.5.1.	Aspekty ogólne.....	41
7.5.2.	Artykuł 1 wzoru umowy CISAC: klauzula wyłączności	43
7.5.3.	Artykuł 6 ust. 2 wzoru umowy CISAC.....	44
7.6.	Terytorialne ograniczenie uprawnienia do udzielania licencji.....	46
7.6.1.	Równoczesne ograniczenie terytorialne stanowi uzgodnioną praktykę.....	47
7.6.1.1.	Terytorialny charakter praw autorskich nie wyjaśnia ograniczeń terytorialnych	48

7.6.1.2.	W kontekście przekazu drogą transmisji satelitarnej, zachowanie 24 członków CISAC mających siedzibę w EOG nie jest uzasadnione przepisami prawnymi, a umowa z Sydney nie jest odpowiednią odpowiedzią na zastrzeżenia	48
7.6.1.3.	Nie można określić tej praktyki jako wyniku indywidualnych działań rynkowych ..	51
7.6.1.4.	Konieczność obecności lokalnej nie wyjaśnia systematycznego określania terytorium jako terytorium państwa, w którym organizacja zbiorowego zarządzania ma siedzibę	52
7.6.2.	Uzgodniona praktyka ogranicza konkurencję	59
7.6.2.1.	Ograniczenie terytorialne i wyłączność	60
7.6.2.2.	Czy uzgodniona praktyka jest obiektywnie konieczna, aby członkowie CISAC mający siedzibę w EOG udzielali sobie wzajemnych upoważnień?	62
7.6.3.	Wniosek	64
7.7.	Wpływ na handel między państwami członkowskimi i między stronami Porozumienia EOG	65
8.	ART. 81 UST. 3 TRAKTATU ORAZ ART. 53 UST. 3 POROZUMIENIA EOG..	66
8.1.	Informacje ogólne	66
8.2.	Przyczynianie się do polepszenia produkcji lub dystrybucji produktów bądź do popierania postępu technicznego lub gospodarczego	67
8.3.	...niezbędność ograniczeń...	68
8.4.	...przy zastrzeżeniu dla użytkowników słusznej części	69
8.5.	...bez możliwości eliminowania konkurencji	70
8.6.	Wniosek dotyczący art. 81 ust. 3 Traktatu i art. 53 ust. 3 Porozumienia EOG	71
9.	Artykuł 86 ust. 2 Traktatu	72
10.	Środki zaradcze	73
10.1.	Praktyki naruszające art. 81 ust. 1 Traktatu oraz art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG..	73
10.2.	Artykuł 7 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003	73

DECYZJA KOMISJI

z dnia

16.07.2008

dotycząca postępowania przewidzianego w art. 81 Traktatu WE oraz w art. 53 Porozumienia EOG

(sprawa COMP/C2/38.698 – CISAC)

(jedynie teksty w językach hiszpańskim, czeskim, duńskim, niemieckim, estońskim, greckim, angielskim, francuskim, włoskim, łotewskim, niderlandzkim, polskim, słowackim i słoweńskim są autentyczne)

(tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu¹, w szczególności jego art. 7 ust. 1,

zapewniwszy zainteresowanym przedsiębiorstwom możliwość przekazania opinii w sprawie zarzutów przedstawionych przez Komisję, zgodnie z art. 27 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 oraz art. 11 i 12 rozporządzenia Komisji (WE) nr 773/2004 z dnia 7 kwietnia 2004 r. odnoszącego się do prowadzenia przez Komisję postępowań zgodnie z art. 81 i art. 82 Traktatu WE²,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Doradczego ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominującej³,

uwzględniając sprawozdanie końcowe urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające⁴,

¹ Dz.U. L 1 z 4.1.2003, s. 6. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1419/2006 (Dz.U. L 269 z 28.9.2006, s. 1).

² Dz.U. L 123 z 27.4.2004, s. 18. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1792/2006 (Dz.U. L 362, 20.12.2006, s. 1).

³ Dz.U. [...], [...], [...].

⁴ Dz.U. [...], [...], [...].

A TAKŻE MAJĄC NA UWADZE, CO NASTĘPUJE:

1. WPROWADZENIE

- (1) Niniejsza decyzja dotyczy warunków zarządzania prawami do publicznego korzystania z utworów muzycznych oraz udzielania odpowiednich licencji przez organizacje zbiorowego zarządzania. Niniejsza decyzja skierowana jest do organizacji zbiorowego zarządzania z siedzibą w EOG, będących członkami Międzynarodowej Konfederacji Stowarzyszeń Autorów i Kompozytorów („CISAC”) i które są razem zwane "członkami CISAC z siedzibą w EOG".
- (2) CISAC zaleca swoim członkom stosowanie wzoru umowy o wzajemnej reprezentacji w zakresie zarządzania prawami do publicznego wykonania utworów. Wzór umowy obejmuje wszystkie formy korzystania z utworów muzycznych wymagających posiadania licencji na prawo do publicznego korzystania z tych utworów. Wiele postanowień przewidzianych w tym wzorze stosowanych jest w dwustronnych umowach o wzajemnej reprezentacji, zawieranych między członkami CISAC z siedzibą w EOG. Niniejsza sprawa dotyczy następujących ograniczeń: klauzule, które ograniczają możliwości podmiotów uprawnionych z tytułu praw autorskich do swobodnego zawierania umów z wybraną przez siebie organizacją zbiorowego zarządzania (tzw. ograniczenie „członkowskie”) oraz klauzule i uzgodnione praktyki, zapewniające każdej organizacji zbiorowego zarządzania absolutną ochronę terytorialną przed działalnością innych organizacji w zakresie przyznawania licencji użytkownikom komercyjnym na terytorium państwa, w którym organizacja ta ma swoją siedzibę (tzw. ograniczenie „terytorialne”). Na podstawie wzoru umowy CISAC, członkowie CISAC z siedzibą w EOG zawierają między sobą umowy o wzajemnej reprezentacji.
- (3) Postępowanie wyjaśniające w sprawie wzoru umowy CISAC i umów o wzajemnej reprezentacji między członkami CISAC z siedzibą w EOG prawami autorskimi w zakresie praw do publicznego korzystania z utworów zostało wszczęte na skutek dwóch skarg. Jedna skarga została złożona w dniu 30 listopada 2000 r. przez RTL Group („RTL”) przeciwko organizacji GEMA, która odmówiła przyznania RTL licencji na obszar Wspólnoty na prawo do nadawania utworów muzycznych. GEMA zarządza prawami autorskimi do tych utworów w imieniu swoich członków oraz w imieniu członków innych organizacji zbiorowego zarządzania na podstawie umów o wzajemnej reprezentacji. Druga skarga została złożona w dniu 4 kwietnia 2003 r. przez Music Choice Europe plc („Music Choice”) przeciwko konfederacji CISAC i dotyczyła wzoru umowy opisanego w rozdziale 4.1.

2. STRONY

2.1. Wnioskodawcy

Music Choice

- (4) Music Choice jest cyfrowym i interaktywnym nadawcą muzycznym, który oferuje kanały muzyczne na zasadzie wielu platform na terenie całej Wspólnoty. Music Choice działa w oparciu o model „kupujący – kupujący – klient”, tj. sprzedaje swoje programy – zgrupowane w pakiety abonamentowe podstawowe lub rozbudowane-dystrybutorom, którzy następnie w ramach sprzedaży detalicznej udostępniają je użytkownikom końcowym. Music Choice oferuje usługi radiowe i telewizyjne w oparciu o przekaz internetowy, gdzie użytkownicy mogą słuchać muzyki nadawanej na kanałach muzycznych i oglądać audycje muzyczne. Spółka Music Choice oferuje dystrybutorom treść, co do której uregulowała już kwestie praw autorskich.

RTL

- (5) RTL jest jedną z wiodących grup nadawczych i jedną z największych organizacji zajmujących się produkcją treści audiowizualnych w EOG; swoją siedzibę ma w Luksemburgu.

2.2. Strony, przeciwko którym skierowana jest skarga

CISAC

- (6) CISAC reprezentuje 219 organizacji członkowskich ze 115 krajów⁵. CISAC jest pozarządową, niekomercyjną organizacją zarejestrowaną według przepisów prawa francuskiego i posiada osobowość prawną. Jej statut został zmieniony na zgromadzeniu ogólnym, które odbyło się w Seulu (Korea Południowa) w październiku 2004 r.⁶. Jednym z głównych celów CISAC jest promowanie wśród organizacji zbiorowego zarządzania wzajemnej reprezentacji przy pomocy wzorów umów.

Członkowie CISAC mający siedzibę w EOG

- (7) Członkowie CISAC mający siedzibę w EOG zarządzają prawami przysługującymi twórcom (autorom tekstów i kompozytorom), w szczególności prawem do publicznego korzystania z utworów. W imieniu swoich członków (autorów i wydawców) udzielają licencji na korzystanie z utworów użytkownikom komercyjnym.

⁵ Zob. strona internetowa CISAC: www.cisac.org. Kwota wynagrodzeń autorskich pobranych przez organizację zbiorowego zarządzania, będące członkami CISAC, na ich własnych terytoriach wynosiła w 2005 r. ogółem ponad 6,7 mld EUR.

⁶ Zgodnie z art. 9 ust. 4 obowiązującej wersji statutu CISAC, zgromadzenie ogólne odbywa się co roku.

- (8) Członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG są: Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Πνευματικής Ιδιοκτησίας (AEPI – Grecja), Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra/Latvijas Autoru apvienība (AKKA/LAA - Łotwa), Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger, reg.Gen.m.b.H (AKM - Austria), Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület (ARTISJUS - Węgry), Vereniging Buma (BUMA - Niderlandy), Eesti Autorite Ühing (EAÜ - Estonia), Gesellschaft für musikalische Aufführungs-und mechanische Vervielfältigungsrechte (GEMA - Niemcy), the Irish Music Rights Organisation Limited – Eagras um Chearta Cheolta Teoranta (IMRO - Irlandia), Komponistrettigheder i Danmark (KODA - Dania), Lietuvos autorių teisių gynimo asociacijos agentūra (LATGA-A - Litwa), Performing Right Society Limited (PRS-Zjednoczone Królestwo), Ochranný skaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s. (OSA - Czechy), Société Belge des Auteurs, Compositeurs et Editeurs Scrl / Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM - Belgia), Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM - Francja), Združenje skladateljev, avtorjev in založnikov za zaščito avtorskih pravic Slovenije (SAZAS - Słowenia), Sociedad General de Autores y Editores (SGAE - Hiszpania), Societa Italiana degli Autori ed Editori (SIAE-Włochy), Slovenský ochranný Zväz Autorský pre práva k hudobným dielam (SOZA-Słowacja), Sociedade Portuguesa de Autores (SPA - Portugalia), Samband Tónskalda og Eigenda Flutningsréttar (STEF - Islandia), Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (STIM - Szwecja), Säveltäjain Tekijänoikeustoimisto teosto r.y.(TEOSTO-Finlandia), The Norwegian Performing Right Society (TONO - Norwegia) oraz Stowarzyszenie Autorów ZAiKS (ZAIKS-Polska)⁷.

3. ZAGADNIENIA REGULACYJNE

- (9) Ramy prawne, w których funkcjonują wzór umowy CISAC i umowy dwustronne o wzajemnej reprezentacji, składają się z ustawodawstwa poszczególnych krajów, regulującego zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi oraz z prawa wspólnotowego. Na poziomie Wspólnoty, ochrona autorskich praw do korzystania z utworów muzycznych w drodze przekazu internetowego, kablowego i satelitarnego jest uregulowana w szeregu dyrektyw. Szczególne znaczenie w zakresie korzystania z praw autorskich w Internecie ma dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/29/WE z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym tzw. „dyrektywa UE o prawach autorskich”⁸. Dyrektywa ta zawiera szereg przepisów mających na celu wdrożenie w państwach członkowskich traktatu z 1996 r. Światowej Organizacji Własności Intelektualnej o prawie autorskim⁹ dotyczącego praw do zwielokrotniania utworu, praw do publicznego udostępniania utworów, praw podawania do publicznej wiadomości innych przedmiotów objętych ochroną i prawa do rozpowszechniania¹⁰.

⁷ Organizacje zbiorowego zarządzania z Rumunii i Bułgarii nie są stronami postępowania, jako że państwa te nie były członkami EOG/Wspólnoty w momencie wszczęcia postępowania.

⁸ (Dz.U. L 167 z 22.6.2001, s. 10).

⁹ Patrz motyw 15 dyrektywy 2001/29/WE.

¹⁰ Zob. art. 2, 3 i 4 dyrektywy 2001/29/WE.

- (10) Dyrektywa Rady 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową¹¹ ustanawia ramy prawne dla legalnego transgranicznego korzystania z usług nadawczych. Art. 2 harmonizuje definicję publicznego przekazu satelitarnego. Artykuł 1 ust. 2 lit. b) stanowi: „*b) Satelitarny przekaz publiczny pojawia się wyłącznie w państwie członkowskim, w którym sygnały będące nośnikami programu są wprowadzane pod kontrolą organizacji radiowej i telewizyjnej i na jej odpowiedzialność, do zamkniętego łańcucha przekazu, prowadzącego do satelity i z powrotem na Ziemię.*”. Konsekwencją tej definicji jest stosowanie prawa tego państwa członkowskiego, w którym rozpoczyna się transmisja sygnału. Autorzy mają wyłączne prawo do wydawania zezwoleń na publiczny przekaz satelitarny utworów chronionych prawem autorskim (art. 2 dyrektywy 93/83/EWG). Art. 9 dyrektywy 93/83/EWG stanowi, że zezwolenia na retransmisję drogą kablową, realizowane są wyłącznie za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.
- (11) Wreszcie, dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/48/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej¹² stanowi również ważny element prawodawstwa Wspólnoty i pokazuje, że walka z piractwem jest ważnym zagadnieniem dla instytucji wspólnotowych. W tym kontekście, należy podkreślić, że niniejsza sprawa dotyczy jedynie zgodnego z prawem korzystania z materiałów chronionych prawami autorskimi, tj. praktykami ograniczającymi działalność organizacji zbiorowego zarządzania w zakresie udzielania licencji określonym użytkownikom lub licencji o szerszym zakresie. Jak wyjaśniono w motywach 173 do 181, niniejsza sprawa nie uniemożliwia organizacjom zbiorowego zarządzania monitorowania rynku w celu wykrywania nielegalnego korzystania z utworów chronionych prawami autorskimi lub podejmowania działań mających na celu zwalczanie takich zachowań.

4. PRZEDMIOT NINIEJSZEJ DECYZJI

4.1. Wzór umowy CISAC

- (12) Organizacje zbiorowego zarządzania współpracują ze sobą na całym świecie na podstawie tzw. „umów o wzajemnej reprezentacji” w celu udzielania licencji i pobierania wynagrodzeń autorskich od użytkowników komercyjnych za granicą. Umowa o wzajemnej reprezentacji jest umową pomiędzy dwiema organizacjami zbiorowego zarządzania, na podstawie której organizacje przyznają sobie wzajemnie prawo do udzielania licencji na publiczne korzystanie z utworów muzycznych swoich członków¹³.

¹¹ Dz.U. L 248 z 6.10.1993, s. 15.

¹² Dz.U. L 157 z 30.4.2004, s. 45.

¹³ Sprawa 395/87 *Ministère Public przeciwko Jean-Louis Tournier*, Zb.O. [1989], s. 2521, motyw 17.

- (13) Wzór umowy CISAC stanowi wzór dla umów o wzajemnej reprezentacji. Został on po raz pierwszy zatwierdzony na zgromadzeniu ogólnym CISAC w 1936 r.¹⁴ Wzór umowy CISAC służy jako niewiążący wzór¹⁵ umowy o wzajemnej reprezentacji między członkami CISAC, w szczególności w przypadku udzielania licencji na publiczne korzystanie z utworów¹⁶. Wzór umowy CISAC stosuje się do wszystkich sposobów korzystania z utworów muzycznych wymagających licencji na publiczne korzystanie z nich.

4.2. Umowy o wzajemnej reprezentacji między członkami CISAC z siedzibą w EOG

- (14) Każda organizacja zbiorowego zarządzania z EOG zawarła umowę o wzajemnej reprezentacji opartą na wzorze CISAC ze wszystkimi innymi organizacjami tego typu z EOG. Wzór umowy CISAC i dwustronne umowy o wzajemnej reprezentacji zawierały lub zawierają klauzule dotyczące członkostwa podmiotów uprawnionych. Rezultatem sieci dwustronnych umów o wzajemnej reprezentacji jest prawo każdej organizacji zbiorowego zarządzania do przyznawania użytkownikom licencji na repertuar nie tylko własnych członków, lecz także wszystkich stowarzyszonych organizacji zbiorowego zarządzania (repertuar ten zwany jest dalej „repertuarem światowym”, mimo że niektóre organizacje zbiorowego zarządzania czasami nie uczestniczą w tym systemie).
- (15) W ramach tego systemu, każda organizacja zbiorowego zarządzania pobiera we własnym kraju wynagrodzenia autorskie od użytkowników, nie tylko w imieniu swoich członków, lecz także w imieniu autorów i wydawców zagranicznych, którzy są członkami innych organizacji zbiorowego zarządzania, z którymi dana organizacja zawarła dwustronne umowy o wzajemnej reprezentacji.
- (16) Każda organizacja wzajemnego zarządzania ma, co do zasady, prawo do przyznawania licencji na korzystanie z repertuaru swoich członków poza swoim terytorium krajowym, a nawet na całym świecie. Umowy o wzajemnej reprezentacji mogą jednak ograniczać możliwość poszczególnych organizacji zbiorowego zarządzania do definiowania zakresu takich licencji obejmujących repertuar jednej organizacji i w rzeczywistości są one rzadko przyznawane.
- (17) Dotyczy to również korzystania z repertuaru przy pomocy nowych technologii, takich jak przekaz internetowy i transmisja drogą kablową. W przypadku retransmisji drogą przekazu satelitarne, organizacje zbiorowego zarządzania mogą przyznać licencje

¹⁴ Wzór umowy CISAC jest sporządzany i proponowany przez zarząd CISAC oraz przyjmowany przez zgromadzenie ogólne. Przez lata, wzór umowy podlegał wielu przeglądom i zmianom. Najważniejsze zmiany dotyczą usunięcia klauzuli wyłączności w maju 1996 r. oraz usunięcia klauzuli członkowskiej w czerwcu 2004 r. Wzór umowy CISAC odnosi się do wersji z 30.8.2005, chyba że zastrzeżono inaczej.

¹⁵ Zgodnie z art. 8 statutu CISAC, decyzje podejmowane przez różne organy CISAC (zarząd, zgromadzenie ogólne, dyrektora generalnego, komitety wewnętrzne) nie są wiążące dla członków CISAC, lecz stanowią zalecenia.

¹⁶ „Publiczne” korzystanie z utworów zostało zdefiniowane w art. 1 ust. 3 wzoru umowy CISAC jako „każdy dźwięk i wykonanie słyszalne dla publiczności w jakimkolwiek miejscu terytorium, na którym każda z umawiających się stron prowadzi działalność, niezależnie od środka i sposobu, przy pomocy których stały się słyszalne, bez względu na to, czy środek ten jest znany i używany, czy też zostanie dopiero odkryty i wprowadzony do użycia w czasie obowiązywania umowy. »Korzystanie publiczne« obejmuje w szczególności wykonanie na żywo, wykonanie instrumentalne lub wokalne, wykonanie za pomocą środków mechanicznych, takich jak projekcja (film dźwiękowy), nadawanie i transmisja i in. oraz wykonanie w procesie odbioru bezprzewodowego (odbiornik radiowy i telewizyjny, odbiór telefoniczny, i in. oraz podobne środki i urządzenia, i in.)”.

obejmującą cały obszar zasięgu satelity, ale do przyznania licencji upoważniona jest tylko organizacja mająca siedzibę w kraju, z którego wysyłany jest sygnał „w górę” (ang. *up-link*)¹⁷.

4.3. Sporne klauzule wzoru umowy CISAC

4.3.1. Klauzula członkostwa

(18) Do czerwca 2004 r., art. 11 ust. 2 wzoru umowy CISAC¹⁸, stanowił:

„W czasie obowiązywania niniejszej umowy, żadna z umawiających się organizacji nie może bez zgody innej organizacji przyjąć na członka żadnego członka innej organizacji ani też żadnej osoby fizycznej, firmy lub spółki, posiadającej narodowość jednego z krajów, w którym działa inna organizacja”.

(19) W kwietniu 1990 r., zarząd CISAC podjął decyzję o dodaniu do art. 11 ust. 2 drugiego zdania w następującym brzmieniu:

„Każda odmowa innej organizacji udzielenia takiej zgody musi zostać odpowiednio uzasadniona. W przypadku nieudzielenia odpowiedzi w ciągu trzech miesięcy od dnia wysłania wniosku listem poleconym domniemywa się, że zgoda została wyrażona”.

(20) Na podstawie informacji udzielonych przez CISAC, nowe zdanie „zostało dodane do wzoru umowy CISAC”¹⁹. Konfederacja CISAC nie wyjaśniła, czy zmiana ta została zatwierdzona przez zgromadzenie ogólne²⁰.

(21) Tak więc organizacje zbiorowego zarządzania, które stosują art. 11 ust. 2 w swoich umowach dwustronnych o wzajemnej reprezentacji, nie mogą przyjmować członków innych organizacji lub podmiotów uprawnionych posiadających narodowość państw, w których działają inne organizacje, w poczet własnych członków, bez zgody tych innych organizacji.

4.3.2. Klauzula dotycząca zakresu terytorialnego

(22) Do maja 1996 r., art. 1 ust. 1 wzoru umowy CISAC²¹, stanowił:

„Na mocy niniejszej umowy SODIX przyznaje SODAY na terytoriach, na których działa ta druga organizacja (określonych i wyznaczonych w art. 6 ust. 1 poniżej) wyłączne prawo do udzielania niezbędnych upoważnień na wszelkie korzystanie (określone w ust. 3 niniejszego artykułu) z utworów muzycznych, ze słowami lub bez, które są chronione na mocy przepisów prawa krajowego, traktatów dwustronnych oraz wielostronnych konwencji międzynarodowych odnoszących się do praw autora (praw autorskich, własności intelektualnej, itp.) już obowiązujących lub mogących

¹⁷ Zob. rozdział 7.6.1.2. niniejszej decyzji.

¹⁸ Zob. rozdział 4.4.1. niniejszej decyzji.

¹⁹ Zob. pkt. 95 odpowiedzi CISAC na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń.

²⁰ Wzór umowy przekazany Komisji przez CISAC w dniu 29 listopada 2004 r. nie zawierał nowego zdania jako części tekstu umowy ani odwołania do tego zdania w przypisie do umowy, lecz znajdowało się ono na ostatniej stronie załączników do umowy. PRS załączył wzór umowy CISAC do swojego zgłoszenia z dnia 3 lutego 1994, wzór ten nie zawierał jednak nowego zdania, zob. załącznik 2 nieopatrzonej klauzulą poufności odpowiedzi CISAC na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń.

²¹ Zob. rozdział 4.4.1. niniejszej decyzji.

powstać i wejść w życie w czasie obowiązywania niniejszej umowy. Wyłączne prawo, o którym mowa w poprzednim ustępie, zostaje przyznane w takim zakresie, w jakim prawo do publicznego korzystania z przedmiotowych utworów zostało lub zostanie, w czasie, w którym niniejsza umowa obowiązuje, scedowane, przekazane lub udzielone w jakikolwiek sposób organizacji SODIX przez jej członków do celów zarządzania nią zgodnie z jej statutem i regulaminem, przy czym rzeczony utwory wspólnie stanowią »repertuar SODIX «²².

(23) Do maja 1996 r., art. 1 ust. 2 wzoru umowy CISAC²³ stanowił:

„Na mocy niniejszej umowy i na zasadzie wzajemności SODAY przyznaje SODIX na terytoriach, na których działa ta druga organizacja (określonych i wyznaczonych w art. 6 ust. 1 poniżej) wyłączne prawo do udzielania niezbędnych upoważnień na wszelkie publiczne wykonania (określone w ust. 3 niniejszego artykułu) utworów muzycznych, ze słowami lub bez, które są chronione na mocy przepisów prawa krajowego, traktatów dwustronnych oraz wielostronnych konwencji międzynarodowych odnoszących się do prawa autora (praw autorskich, własności intelektualnej, itp.) już obowiązujących lub mogących powstać i wejść w życie w czasie obowiązywania niniejszej umowy. Wyłączne prawo, o którym mowa w poprzednim ustępie, zostaje przyznane w takim zakresie, w jakim prawo do publicznego wykonania przedmiotowych utworów zostało lub zostanie, w czasie, w którym obowiązuje niniejsza umowa, scedowane, przekazane lub udzielone w jakikolwiek sposób organizacji SODAY przez jego członków, do celów zarządzania nią zgodnie z jego statutem i regulaminem, przy czym rzeczony utwory wspólnie stanowią »repertuar SODAY«”.

(24) Artykuł 6 ust. 1 wzoru umowy CISAC odwołuje się do terytoriów, na których działają poszczególne organizacje zbiorowego zarządzania.

„SODIX prowadzi działalność na następujących terytoriach:”

„SODAY prowadzi działalność na następujących terytoriach:”

(25) Artykuł 6 ust. 2 wzoru umowy CISAC stanowi:

„W czasie obowiązywania niniejszej umowy, każda z umawiających się organizacji powstrzymuje się od wszelkiej ingerencji na terytorium drugiej organizacji w wykonywanie przez tę organizację uprawnień nadanych jej na mocy niniejszej umowy”.

(26) Między art. 1 ust. 1, art. 1 ust. 2, art. 6 ust. 1 i art. 6 ust. 2 wzoru umowy CISAC zachodzi następujący związek: na mocy art. 1 ust. 1 wzoru umowy CISAC, organizacja zbiorowego zarządzania upoważnia inną organizację do udzielania licencji i zarządzania repertuarem organizacji upoważniającej na terytorium zdefiniowanym w art. 6 ust. 1. We wzorze umowy CISAC, w miejscu definicji „terytorium” pozostawiono puste pole. Każda organizacja wzajemnego zarządzania określa w umowie o wzajemnej reprezentacji zakres swojego terytorium. Na mocy art. 6 ust. 2

²² „SODIX” i „SODAY” oznaczają strony we wzorze umowy o wzajemnej reprezentacji, zdefiniowane jako „organizację pobierającą wynagrodzenia autorskie za publiczne korzystanie lub – w przypadku organizacji o jednolitym charakterze – jej departament ds. praw do wykonań publicznych”.

²³ Zob. rozdział 4.4.1. niniejszej decyzji.

organizacja, która udzieliła upoważnienia, zobowiązuje się do powstrzymania się od „wszelkiej ingerencji na terytorium drugiej organizacji”, która została zdefiniowana w art. 6 ust. 1. Opisany tu system wzajemności jest stosowany w każdej umowie o wzajemnej reprezentacji, zawartej przez dwie organizacje zbiorowego zarządzania.

4.4. Stosowanie odpowiednich klauzul wzoru umowy CISAC

4.4.1. *Zmiany we wzorze umowy CISAC*

Artykuł 11 ust. 2 wzoru umowy CISAC (klauzula członkostwa)

- (27) W odpowiedzi na wniosek Komisji o udzielenie informacji z dnia 30 września 2004 r., konfederacja CISAC wyjaśniła w swoim piśmie z dnia 6 października 2004 r., że Komitet Prawny CISAC na swoim posiedzeniu w dniu 3 czerwca 2004 r. zaproponował usunięcie art. 11 ust. 2. Natomiast w odpowiedzi na kolejny wniosek Komisji z dnia 11 listopada 2004 r., CISAC wysłała, jako załącznik do swojej odpowiedzi (z dnia 29 listopada 2004 r.), najnowszą wersję wzoru umowy CISAC. Wersja ta nadal zawierała art. 11 ust. 2 – CISAC zaznaczyła jednak, że jest w trakcie wprowadzania najnowszych zmian do wzoru umowy. W dniu 10 kwietnia 2006 r., CISAC udzieliła odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń. Do swojej odpowiedzi CISAC załączyła wersję wzoru umowy z dnia 30 sierpnia 2005 r. W przypisie 42 do wzoru umowy zaznaczono, że art. 11 ust. 2 został usunięty w czerwcu 2004 r. W konsekwencji, należy stwierdzić, że art. 11 ust. 2 był częścią wzoru umowy CISAC do dnia 3 czerwca 2004 r.

Artykuł 1 ust. 1 i art. 1 ust. 2 wzoru umowy CISAC

- (28) Od 1996 r. wzór umowy CISAC stosowany przez członków CISAC mających siedzibę w EOG nie zawiera klauzuli wyłączności w art. 1 ust. 1 i art. 1 ust. 2²⁴. W odpowiedzi do zgłoszenia zastrzeżeń CISAC stwierdził, że w maju 1996 r. Komitet Prawny CISAC zalecił, aby nie proponować wyłączności członkom CISAC mającym siedzibę w EOG. Zalecenie to zostało przyjęte przez zgromadzenie ogólne CISAC w dniach 18–19 września 1996 r.²⁵.

Artykuł 6 ust. 1 i art. 6 ust. 2 wzoru umowy CISAC

- (29) Obecni, wzór umowy CISAC wciąż zawiera klauzule dotyczące zakresu terytorialnego z art. 6 ust. 1 i ust. 2.

4.4.2. *Stosowanie wzoru umowy CISAC w umowach o wzajemnej reprezentacji zawartych między członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG.*

Stosowanie art. 11 ust. 2 wzoru umowy CISAC (klauzula członkowska)

- (30) Klauzula członkowska nadal figuruje w wielu umowach dwustronnych o wzajemnej reprezentacji i kształtuje stosunki i działania członków CISAC z EOG od kilkudziesięciu lat. Postępowanie wyjaśniające Komisji wykazuje, że spośród adresatów pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń, 23 (wszyscy adresaci, z wyjątkiem PRS) podało, że wspomniana wzorcowa klauzula jest obecna w znacznej części zawartych

²⁴ Zob. przypis 1 obowiązującego wzoru umowy CISAC, który stwierdza, że wyłączność w umowach o wzajemnej reprezentacji między członkami CISAC z EOG „nie jest możliwa”.

²⁵ Zob. s. 25 odpowiedzi CISAC na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń i załącznik 5 do odpowiedzi.

przez nich dwustronnych umów o wzajemnej reprezentacji²⁶. Niektórzy spośród tych członków CISAC mający siedzibę w EOG wyraźnie oświadczyli, że faktycznie stosują tę klauzulę: BUMA, OSA, SIAE, SPA i ZAIKS. W swojej odpowiedzi przesłanej na wniosek o udzielenie informacji wysłany w marcu 2005 r. IMRO oświadczyło, że „*zwraca się z prośbą do organizacji stowarzyszonej (tj. drugiej organizacji) o wyrażenie zgody, jeżeli ubiegający się jest już członkiem tej organizacji*”. Niektórzy z pozostałych członków CISAC mających siedzibę w EOG poinformowali w odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń, że nie stosują takiej klauzuli, mimo że jest ona zawarta w umowach, ale nie przedstawiły żadnych dowodów na poparcie takiego twierdzenia²⁷.

- (31) Większość umów dwustronnych o wzajemnej reprezentacji przekazanych Komisji zawiera tylko pierwsze zdanie art. 11 ust. 2, natomiast nie zawiera drugiego zdania, „załączonego” do wzoru umowy CISAC.
- (32) Większość członków CISAC mających siedzibę w EOG zaznaczyła, że zmieniły lub chciały zmienić swoje umowy o wzajemnej reprezentacji i usunąć dyskutowaną klauzulę; organizacje te przesyłały Komisji kopie korespondencji prowadzonej z innymi organizacjami. Są to następujące organizacje: AKM²⁸, ARTISJUS ARTISJUS, BUMA, GEMA, KODA, OSA, SACEM, SAZAS, SIAE, SGAE, SOZA, STIM i TONO. Jednak, niektóre dokumenty przekazane Komisji przez te organizacje były jedynie propozycjami zmiany umowy i nie były podpisane przez pozostałe organizacje zbiorowego zarządzania. Organizacja KODA przesyłała Komisji kopię zmienionego wzoru swej umowy o wzajemnej reprezentacji, który – zgodnie z informacją podaną przez KODA – został zaproponowany drugim stronom²⁹.

²⁶ Zob. odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji wysłany w dniu 11 marca 2005 r. do organizacji zbiorowego zarządzania z EOG.

²⁷ Tymi organizacjami zbiorowego zarządzania są: AEPI, AKKA-LAA, Artisjus, EAÜ, GEMA, PRS, SAZAS, SGAE, SOZA, STIM i TONO.

²⁸ Organizacja AKM twierdzi ponadto, że zawierane przez nie umowy dwustronne nie zawierają już klauzuli członkostwa, gdyż są one na bieżąco dostosowywane do decyzji CISAC; zob. s. 8 i nast. oraz s. 27 nieopatrzonej klauzulą poufności odpowiedzi AKM na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń. AKM powołuje się na art. 12, który jest rzekomo zawarty we wszystkich zawieranych przez nią umowach o wzajemnej reprezentacji i ma następujące brzmienie: „*Do niniejszej umowy stosuje się przepisy statutu i postanowienia decyzji Międzynarodowej Konfederacji Stowarzyszeń Autorów i Kompozytorów*”. Treść tej klauzuli nie powoduje jednak automatycznego dostosowania umowy dwustronnej do wzoru umowy CISAC. Wzór umowy CISAC zawiera w art. 12 klauzulę o takim samym brzmieniu. Prezentując swoje stanowisko w sprawie klauzuli członkowskiej i jej stosowania przez organizacje zbiorowego zarządzania CISAC nie powołała się na art. 12 wzoru umowy w swojej nieopatrzonej klauzulą poufności odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń (pkt. 99 i nast.). Wręcz przeciwnie, z wyjaśnień CISAC dotyczących funkcji pełnionej przez wzór umowy (pkt. 80 i nast. nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń) wynika, że celem art. 12 nie jest automatyczne dostosowanie umów dwustronnych do wzoru umowy. Sama AKM wydaje się nie być tego zdania, gdyż po 3 czerwca 2004 r. – gdy konfederacja CISAC podjęła decyzję o usunięciu klauzuli członkostwa ze wzoru umowy – AKM porozumiała się z niektórymi organizacjami w sprawie usunięcia tej klauzuli z umów dwustronnych bez przytaczania argumentu, że w świetle art. 12 umowa dwustronna nie zawiera już klauzuli członkowskiej.

²⁹ W swojej odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń, STIM przedstawiła dowody na to, że klauzula członkostwa została usunięta z umów o wzajemnej reprezentacji zawartych z większością organizacji zbiorowego zarządzania w marcu lub w kwietniu 2006 r. W piśmie do Komisji z lutego 2008 r. STIM wyjaśniła, że jednostronnie odmówiła przestrzegania ograniczeń członkostwa obowiązujących w stosunkach z pozostałymi organizacjami zbiorowego zarządzania.

- (33) Organizacja PRS poinformowała, że tylko jedna z zawartych przez nią umów o wzajemnej reprezentacji zawierała tę klauzulę i że umowa ta została niedawno zmieniona w celu usunięcia ograniczeń członkostwa³⁰. Jednak z akt sprawy Komisji wynika, że PRS z całą pewnością stosowała ograniczenia członkostwa. W ramach wymiany korespondencji z dnia 28 września 2004 r., w odpowiedzi na email węgierskiego podmiotu uprawnionego, który chciał wstąpić do PRS, pracownik PRS odpisał: „Szanowny Panie [...]! Dziękujemy za przesłany nam ostatnio wniosek o wstąpienie do PRS. Jest Pan obywatelem Węgier, dlatego zanim rozpatrzymy Pana wniosek, musimy uzyskać zgodę organizacji ARTISJUS. Z reguły jest to formalność. Z załączonej poniżej wymiany korespondencji elektronicznej wynika jednak, że ARTISJUS powołuje się na fakt, że jest Pan w zasadzie członkiem ARTISJUS. Nie wynika to z uznanego w obrocie międzynarodowym pliku SUISA/IPI. Jeżeli informacja ta jest prawidłowa, zanim pozytywnie rozpatrzymy Pana wniosek o wstąpienie do PRS, będzie Pan musiał zrezygnować z członkostwa w ARTISJUS. Organizacja ARTISJUS potwierdziła, że nie stanowi to żadnego problemu, ale będzie Pan musiał zwrócić się bezpośrednio do ARTISJUS ”³¹.
- (34) Ponadto, w piśmie z dnia 14 września 2004 r., wysłanym do ARTISJUS, PRS pisał w sprawie wniosku węgierskiego autora: „PRS otrzymała wniosek w sprawie członkostwa pisarza od [...]. Jest on obywatelem Węgier, urodzonym w Budapeszcie dnia ... i mieszka obecnie w Zjednoczonym Królestwie. Proszę o informacje, czy ARTISJUS ma jakieś zastrzeżenia do tego wniosku... ?” Powyższa wymiana korespondencji jest wyraźnym stosowaniem ograniczeń członkostwa. PRS została poproszona o przedstawienie stanowiska w sprawie tych dokumentów. PRS argumentowała, że wysłała powyższe pismo do ARTISJUS, ponieważ nie wiedziała, czy ten podmiot uprawniony jest członkiem ARTISJUS³². To wyjaśnienie nie wydaje się spójne ani z treścią pisma wysłanego do ARTISJUS ani z korespondencją elektroniczną między PRS a wymienionym podmiotem uprawnionym³³.
- (35) Mimo, że co najmniej jeden członek CISAC mający siedzibę w EOG (STIM) twierdzi, że jednostronnie zniósł klauzulę członkowską we wszystkich umowach o wzajemnej reprezentacji, z których nie została ona jeszcze usunięta, Komisja nie może z całą pewnością uznać – biorąc pod uwagę to, że podjęcie takich działań nastąpiło z dużym

³⁰ W dniu 18 kwietnia 2005 r. PRS odpowiedziała na wniosek o udzielenie informacji wysłany w dniu 11 marca 2005 r. dotyczący wprowadzenia w życie wzorcowej umowy CISAC przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. W swojej odpowiedzi, PRS wskazała, że nie stosuje ograniczeń członkostwa: „Umowy dwustronne, które PRS zawarła z innymi organizacjami zbiorowego zarządzania z EOG, nie zawierają tego artykułu. Istnieje jeden wyjątek, a mianowicie umowa, jaką PRS zawarła z austriacką organizacją zbiorowego zarządzania AKM. Dalsza obecność powyższej klauzuli w tej umowie jest przeoczeniem i PRS podejmie kroki, aby ją usunąć. W każdym razie nie jest ona stosowana w praktyce”. Zob. s. 1 i 2 nieopatrzonej klauzulą poufności odpowiedzi PRS z dnia 12 stycznia 2006 r. na zgłoszenie zastrzeżeń. W dniu 7 listopada 2005 r. PRS poinformowała Komisję na piśmie o usunięciu w dniu 1 sierpnia 2005 r. klauzuli dotyczącej ograniczenia członkostwa z umowy o wzajemnej reprezentacji z AKM, załączając egzemplarz zmian podpisanych przez PRS i AKM.

³¹ Korespondencja elektroniczna z dnia 28 września 2004 r. wysłana przez urzędnika PRS do węgierskiego autora i członka węgierskiej organizacji zbiorowego zarządzania Artisjus.

³² Odpowiedź PRS z dnia 2 czerwca 2006 r. na wniosek Komisji o udzielenie informacji z dnia 19 maja 2006 r. Zob. w szczególności s. 4 nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi PRS.

³³ Sąd Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich orzekł niedawno, że „czas trwania naruszenia nie musi być oceniany na podstawie okresu obowiązywania porozumienia, ale na podstawie okresu, podczas którego oskarżone przedsiębiorstwa zachowywały się w sposób zakazany przez art. 81 WE” (połączone sprawy T-101/05 i T111/05 – BASF i UCB przeciwko Komisji, wyrok z 12 grudnia 2007 r., motywy 187).

opóźnieniem (długo po pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń) oraz że ich skutki prawne takiego jednostronnego usunięcia są niejasne – że którykolwiek z 24 członków CISAC mających siedzibę w EOG rzeczywiście i całkowicie usunął klauzulę członkostwa ze swoich umów o wzajemnej reprezentacji.

Stosowanie klauzul wyłączności w art. 1 ust. 1 i art. 1 ust. 2 wzoru umowy CISAC

- (36) Wyłączność, o której mowa w art. 1 wzoru umowy CISAC, znajduje swoje odzwierciedlenie w umowach dwustronnych o wzajemnej reprezentacji zawartych przez 17 następujących członków CISAC mających siedzibę w EOG: AKKA/LAA, ARTISJUS, BUMA, EAÜ, IMRO, KODA LATGA-A, OSA, SAZAS, SGAE, SOZA, SPA, STIM, STEF, TONO, TEOSTO, ZAIKS³⁴. Niektóre z tych 17 organizacji twierdzą, że wszystkie ich wzajemne umowy o reprezentacji zawierają taką wyłączność (AKKA/LAA, EAÜ, LATGA, OSA, SAZAS, SPA, TONO oraz ZAIKS). Inne twierdzą, że nie wszystkie ich wzajemne umowy przewidują wyłączność (ARTISJUS, BUMA, KODA, IMRO, SOZA, SGAE, STIM, STEF oraz TEOSTO). STIM twierdzi, że klauzula wyłączności znajduje się co prawda w niektórych z jej umów dwustronnych o wzajemnej reprezentacji, lecz nie jest stosowana. Jednak, nie dostarczono Komisji dowodów na poparcie tego twierdzenia.
- (37) Niektórzy z członków CISAC mających siedzibę w EOG podkreślili, że zmienili lub chcieli zmienić swoje umowy o wzajemnej reprezentacji w celu usunięcia klauzuli członkowskiej; przesłali oni Komisji kopie korespondencji prowadzonej z innymi członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG. Są to następujące organizacje: ARTISJUS, BUMA, KODA, OSA, SAZAS, SOZA, SGAE, STIM i TONO. Niektóre dokumenty przekazane Komisji przez tych członków były jednak tylko propozycjami zmiany umowy i nie były podpisane przez organizacje będące drugą stroną umowy. Organizacja KODA przesłała do Komisji jedynie kopię zmienionego wzoru umowy, który – zgodnie z informacją podaną przez KODA – został zaproponowany drugiej stronie³⁵. Mimo że co najmniej jedna organizacja zbiorowego zarządzania (STIM) twierdzi, że jednostronnie odmówiła przestrzegania klauzuli ograniczającej członkostwo we wszystkich umowach, z których nie została ona jeszcze usunięta, nie można z całą pewnością uznać – biorąc pod uwagę to, że podjęcie takich działań nastąpiło z dużym opóźnieniem (długo po pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń) oraz że ich skutki prawne są niejasne – że którykolwiek z 17 wymienionych wyżej członków CISAC mających siedzibę w EOG rzeczywiście i całkowicie usunął klauzulę członkostwa ze swoich umów o wzajemnej reprezentacji.

Stosowanie art. 6 ust. 1 i art. 6 ust. 2 wzoru umowy CISAC

- (38) Wszyscy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG przejęli art. 6 ust. 1 wzoru umowy CISAC do swoich umów dwustronnych o wzajemnej reprezentacji w taki sposób, że postanowienie umowy ogranicza zakres licencji udzielanych przez daną

³⁴ Zob. odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji wysłany w dniu 11 marca 2005 r. do organizacji zbiorowego zarządzania z EOG.

³⁵ W swojej odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń, STIM przedstawiła dowody na to, że klauzula członkostwa została usunięta z umów o wzajemnej reprezentacji zawartych z większością organizacji zbiorowego zarządzania w marcu lub w kwietniu 2006 r. W piśmie do Komisji z lutego 2008 r. STIM wyjaśniła, że jednostronnie odmówiła przestrzegania ograniczeń członkostwa obowiązujących w stosunkach z pozostałymi organizacjami zbiorowego zarządzania.

organizację do terytorium działania tej organizacji³⁶. W praktyce oznacza to, że licencje udzielane przez daną organizację zbiorowego zarządzania na prawo do korzystania z repertuaru własnego oraz repertuaru innych organizacji są zawsze ograniczone do obszaru działania tej organizacji.

- (39) Umowy o wzajemnej reprezentacji zawarte przez członków CISAC mających siedzibę w EOG zawierają również postanowienia powielające art. 6 ust. 2 wzoru umowy CISAC.
- (40) Pismem z dnia 7 listopada 2005 r., PRS poinformowała Komisję, że w dniu 12 października 2005 r. zwróciła się na piśmie do innych członków CISAC mających siedzibę w EOG w celu usunięcia art. 6 ust. 2 z umów o wzajemnej reprezentacji, które zawierały ten artykuł (umowy pomiędzy PRS i KODA, TEOSTO, SACEM, GEMA, AEPI, STEF, SIAE, BUMA, TONO, ZAIKS, SPA, SAZAS, STIM oraz SGAE). PRS przekazała Komisji zmienione umowy o wzajemnej reprezentacji zawarte z ZAIKS, STEF, TONO i BUMA, w których organizacje te wyraziły zgodę na odpowiednią zmianę tych umów. Niektórzy inni członkowie CISAC mający siedzibę w EOG zaznaczyli, że zmienili lub chcieli zmienić swoje umowy o wzajemnej reprezentacji i usunąć dyskutowaną klauzulę; przesłali oni Komisji kopie korespondencji prowadzonej z innymi członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG. Są to na przykład następujące organizacje: AKM, ARTISJUS, BUMA, GEMA, KODA, OSA, SAZAS, SIAE, SGAE, STIM i TONO. Niektóre dokumenty przekazane Komisji przez te organizacje zbiorowego zarządzania były jednak tylko propozycjami zmiany umowy i nie były podpisane przez pozostałe organizacje zbiorowego zarządzania. Organizacja KODA przesłała Komisji jedynie kopię zmienionego wzoru umowy, który – zgodnie z informacją podaną przez KODA – został zaproponowany drugiej stronie. Komisja nie posiada w tej chwili dowodów na to, że członkowie CISAC mający siedzibę w EOG rzeczywiście i całkowicie usunęli tę klauzulę ze swoich umów o wzajemnej reprezentacji.

5. WŁAŚCIWE RYNKI

5.1. Struktura rynku

5.1.1. Prawa autorskie, którymi dysponują podmioty uprawnione

- (41) Autorom przysługuje prawo autorskie do stworzonych przez siebie utworów muzycznych. Prawo autorskie z reguły obejmuje wyłączone prawo do wyrażenia lub odmowy zgody na korzystanie z chronionych utworów. Tak jest w przypadku praw do publicznego korzystania z utworu, które są przedmiotem niniejszej decyzji.

³⁶ Francuska organizacja zbiorowego zarządzania SACEM obejmuje również terytorium Luksemburga, który nie ma „krajowej” organizacji zbiorowego zarządzania. Organizacja Alliance MSCP-PRS działa także na Malcie, gdyż Malta nie ma „krajowej” organizacji zbiorowego zarządzania.

(42) Udzielanie licencji na prawa autorskie może się odbywać w drodze zarządzania indywidualnego lub zbiorowego. Indywidualne zarządzanie jest jednak w wielu przypadkach niewykonalne, gdyż albo obowiązujące przepisy prawa krajowego³⁷ przewidują obowiązkowe zarządzanie zbiorowe, czasami nawet na mocy prawa wspólnotowego, albo specyfika rynku sprawia, że zarządzanie indywidualne jest nieskuteczne lub niemożliwe. Co więcej, w przypadku licznych małych lub średnich podmiotów uprawnionych wydaje się, że indywidualne zarządzanie nie stanowi realnej możliwości zarządzania prawami do publicznego korzystania z utworów. Dlatego, często nieodzowne jest sięganie do zbiorowego zarządzania, a bezpośrednie zarządzanie prawami autorskimi przez autorów należy do wyjątków.

5.1.2. *W jaki sposób organizacje zbiorowego zarządzania uzyskują prawa, na korzystanie z których udzielają licencji użytkownikom komercyjnym?*

(43) Organizacje zbiorowego zarządzania zrzeszające autorów zarządzają prawami w imieniu swoich członków. Organizacje uzyskują prawa z dwóch źródeł, albo w drodze bezpośredniego przeniesienia³⁸ praw przez pierwotny podmiot uprawniony, albo w drodze umowy o wzajemnej reprezentacji z inną organizacją, zarządzającą tymi samymi kategoriami praw w innym państwie EOG. Jeżeli podmiot uprawniony przenosi swoje prawa na organizację zbiorowego zarządzania, staje się członkiem tej organizacji. W niektórych przypadkach, przeniesienie praw na organizację jest obowiązkowe. Tak jest w przypadku retransmisji drogą kablową, jako że dyrektywa 93/83/EWG stanowi, że prawo to może być realizowane wyłącznie za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania³⁹. W niektórych przypadkach, przepisy prawa krajowego stanowią, że organizacje zbiorowego zarządzania mogą udzielać licencji na wykonywanie utworów podmiotów uprawnionych, którzy nie są członkami organizacji (rozszerzony system zbiorowego zarządzania).

(44) W efekcie przeniesienia praw przez różnych posiadaczy praw, organizacja zbiorowego zarządzania posiada portfel utworów. Portfel ten stanowi repertuar własny organizacji. O wiele szerszy jest jednak globalny repertuar organizacji, gdyż obejmuje również repertuary innych organizacji, z którymi podpisano umowy o wzajemnej reprezentacji.

5.1.3. *Udzielanie licencji na prawa autorskie*

(45) Organizacja zbiorowego zarządzania udziela użytkownikom komercyjnym licencji na prawo do korzystania z utworów. W zamian za to, organizacje pobierają wynagrodzenia autorskie i dokonują ich repartycji między podmioty uprawnione. Choć rynki udzielania licencji i zarządzania prawami do publicznego korzystania z utworów w drodze przekazu satelitarne, kablowego i internetowego wykazują odrębne cechy⁴⁰, to jednak praktyki organizacji zbiorowego zarządzania w zakresie

³⁷ Niektóre przepisy prawa krajowego rzeczywiście przewidują obowiązkowe zarządzanie zbiorowe w przypadku niektórych praw. Na poziomie Wspólnoty, art. 9 dyrektywy 93/83/EWG stanowi, że: „(...) prawo przysługujące właścicielom (...) praw autorskich(...), polegające na udzielaniu lub odmowie udzielenia operatorom kablowym zezwoleń na retransmisję drogą kablową, realizowane było wyłącznie za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi”.

³⁸ W niektórych systemach prawnych, posiadacze praw muszą przenieść swoje prawa na organizację zbiorowego zarządzania lub powierzyć jej te prawa. Do celów niniejszej decyzji, termin “przeniesienie” obejmuje obydwa mechanizmy.

³⁹ Art. 9 dyrektywy 93/83/EWG.

⁴⁰ Zob. rozdział 7.6.1.4. odnośnie opisu cech różniących te rynków, zamieszczony poniżej, w szczególności kwestie związane z monitorowaniem, audytem i egzekwowaniem przyznanych licencji.

udzielania licencji, zarządzania i wzajemnej reprezentacji pozostają w dużym stopniu takie same jak tradycyjne sposoby stosowane na rynkach udzielania licencji na korzystanie z utworów w lokalach służących prowadzeniu działalności gospodarczej (takich jak dyskoteki, bary), gdzie niezbędna jest kontrola na miejscu.

5.1.4. Monitorowanie korzystania z licencji, jej egzekwowanie oraz kontrola rachunków użytkowników komercyjnych

- (46) Podobnie jak inne jednostki udzielające licencji na prawa własności intelektualnej, organizacje zbiorowego zarządzania zapewniają kontrolę korzystania z praw objętych licencją, kontrolę rachunków użytkowników komercyjnych oraz egzekwowanie praw autorskich w razie ich naruszenia.
- (47) Należy zaznaczyć, że niniejsza decyzja zajmuje się wyłącznie legalnym korzystaniem z utworów. Akty piractwa oraz przypadki korzystania z utworów bez posiadania licencji nie są przedmiotem niniejszej decyzji. Oznacza to, że niniejsza analiza i ocena obowiązuje wyłącznie w granicach zwykłych i normalnych stosunków pomiędzy organizacjami zbiorowego zarządzania i użytkownikami komercyjnymi oraz dla określonych form korzystania z utworów, opisanych poniżej w rozdziale 5.2. dotyczącym właściwych rynków produktowych”.

5.2. Właściwe rynki produktowe

- (48) W swoich decyzjach *Sony/BMG*⁴¹ jak i w decyzji *Seagram/Polygram*⁴² Komisja stwierdziła, że korzystanie z utworów na podstawie różnych kategorii praw może prowadzić do powstania odrębnych rynków produktowych dla każdej kategorii praw; kwestia dokładnej definicji rynku pozostała jednak otwarta. Zarówno zagadnienia popytu (różne cechy praw, związane z różnymi potrzebami klientów), jak i podaży (istnienie różnych systemów korzystania z praw, stosowanie różnych stawek licencyjnych) potwierdzają to twierdzenie.
- (49) Zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi obejmuje różne działania odpowiadające wielu różnym właściwym rynkom produktowym, na które wzór umowy CISAC wywiera wpływ:
- świadczenie usług zarządzania prawami autorskimi podmiotom uprawnionym;
 - świadczenie usług zarządzania prawami autorskimi innym organizacjom zbiorowego zarządzania;
 - udzielanie użytkownikom komercyjnym licencji na publiczne korzystanie z utworów w drodze przekazu satelitarne, kablowego i internetowego.

⁴¹ Decyzja Komisji z 19 lipca 2004 r. (sprawa nr M.3333 *Sony/BMG*) motywy 25 i 26 (Dz.U. L 62, 9.3.2005, s. 30) oraz Decyzja Komisji z 3 października 2007 (sprawa nr COMP/M.3333-SONY/BMG) motyw 22 (Dz.U. L 94, 16.4.2008, s. 19). Publiczna wersja w języku angielskim obu decyzji zamieszczona jest na stronie internetowej : http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/cases/index/m66.html#m_3333.

⁴² Decyzja Komisji z 21 września 1998 r. (sprawa nr IV/M.1219 *Seagram/Polygram*) motyw 17 (Dz.U. C 390 z 9.10.1998, s. 8). Publiczna wersja w języku angielskim obu decyzji zamieszczona jest na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/cases/decisions/m1219_en.pdf.

(50) Z uwagi na to, iż wzór umowy CISAC dotyczy wyłącznie praw do publicznego korzystania z utworów, rynek produktowy badany w niniejszej decyzji jest ograniczony do takich praw.

5.2.1. *Usługi zarządzania prawami autorskimi w odniesieniu do praw do publicznego korzystania z utworów*

a) Usługi zarządzania prawami autorskimi świadczone autorom (rynek podmiotów uprawnionych)

(51) Pierwszym właściwym rynkiem produktowym jest rynek świadczenia podmiotom uprawnionym usług zarządzania prawami autorskimi do publicznego korzystania z utworów. Rynek ten charakteryzuje się tym, że po stronie podaży znajdują się organizacje zbiorowego zarządzania oferujące uprawnionym z tytułu chronionych prawami autorskimi utworów muzycznych zarządzanie prawami do publicznego korzystania z utworów, natomiast znajdujący się po stronie popytu uprawnieni pragną włączyć się do programu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Jeżeli uprawniony przeniesie swoje prawa na organizację zbiorowego zarządzania, staje się członkiem tej organizacji.

a) Usługi zarządzania prawami autorskimi świadczone innym organizacjom zbiorowego zarządzania

(52) Drugim właściwym rynkiem produktowym jest rynek świadczenia organizacjom zbiorowego zarządzania usług zarządzania prawami autorskimi przez inne organizacje tego typu w zakresie praw do publicznego korzystania z utworów. Po stronie podaży, rynek ten charakteryzuje się tym, że organizacje zbiorowego zarządzania wyrażają wolę i są zdolne do zarządzania prawami do publicznego korzystania z utworów innych organizacji.

(53) Strona popytu charakteryzuje się tym, że organizacje zbiorowego zarządzania starają się o uzyskanie zarządzania swoim repertuarem poza obszarem państwa EOG, w którym mają siedzibę. Po stronie popytu znajdują się więc organizacje zbiorowego zarządzania, które zostały upoważnione przez swoich członków do zarządzania prawami do publicznego korzystania z utworów w zakresie ich repertuaru na terytoriach innych niż to, na którym dana organizacja ma swoją siedzibę. Usługi, jakie wzajemnie świadczą sobie organizacje zbiorowego zarządzania, obejmują w szczególności udzielanie licencji na korzystanie z utworów, monitorowanie i audyt sposobu korzystania z utworów przez licencjobiorców, wystawianie rachunków użytkownikom, kontrolę rzeczywistego korzystania z utworów muzycznych przez licencjobiorców w celu repartycji wynagrodzeń autorskich między różnych autorów oraz późniejsze gromadzenie wynagrodzeń autorskich i ich transfer do odpowiednich organizacji zbiorowego zarządzania. Do usług tych zalicza się także ogólne monitorowanie rynku w celu wykrycia firm korzystających z utworów muzycznych i w związku z tym potrzebujących licencji, a w razie potrzeby przyjmowanie środków wykonawczych w celu zagwarantowania, aby firmy te lub osoby fizyczne uzyskały konieczną licencję lub zaprzestały nielegalnego korzystania z utworów.

5.2.2. *Udzielanie licencji na prawa do publicznego korzystania z utworów w drodze przekazu satelitarnego, kablowego i internetowego (rynek licencjonowania)*⁴³

- (54) Trzecim właściwym rynkiem produktowym jest rynek udzielania licencji użytkownikom komercyjnym na prawo do publicznego korzystania z utworów w drodze przekazu satelitarnego, kablowego i internetowego. Rynek ten posiada szczególne cechy, których nie posiadają inne rynki objęte przez wzór umowy CISAC dotyczący praw do publicznego korzystania z utworów i umowy o wzajemnej reprezentacji (głównie środowisko *offline*). Podstawowe różnice dotyczą technicznych możliwości zdalnego monitorowania i korzystania z praw autorskich do publicznego korzystania z utworów w drodze przekazu satelitarnego, kablowego i internetowego poza terytorium krajowym. W związku z tym, można rozróżnić rynki, do których stosuje się wydane w trybie prejudycjalnym orzeczenia *Tournier* i *Lucazeau*⁴⁴ (środowisko *offline*) oraz rynek, którego dotyczy niniejsza decyzja. Szczególne cechy tego rynku i ich konsekwencje są przedstawione poniżej w rozdziale 5.3.3.
- (55) W odniesieniu do udzielania użytkownikom komercyjnym licencji na publiczne korzystanie z utworów w drodze przekazu satelitarnego, kablowego i internetowego SABAM stwierdziło, że należy rozróżnić licencje wieloterytorialne na korzystanie ze światowego repertuaru muzyki i licencje jednoterytorialne na korzystanie z tego samego repertuaru (licencje krajowe), gdyż mogą one stanowić odrębne rynki produktowe. Te dwa produkty nie spełniają kryterium substytucyjności po stronie popytu i podaży, co wynika z różnego zakresu terytorialnego licencji, odzwierciedlającego różnice między grupami użytkowników i ich potrzebami⁴⁵.
- (56) Istnienie dwóch różnych produktów jest właściwie rezultatem praktyk wprowadzonych przez organizacje zbiorowego zarządzania. W świecie, w którym zostałyby zlikwidowane ograniczenia terytorialne, użytkownicy nie mieliby motywacji do nabywania licencji jednoterytorialnych, a zatem wybieraliby licencje wieloterytorialne. Słuszna jest argumentacja, że po stronie popytu te dwa produkty charakteryzuje pewien stopień substytucyjności, gdyż użytkownicy licencji jedno- i wieloterytorialnych często konkurują ze sobą na tych samych rynkach odbiorców końcowych. Dostawca treści działający w czterech państwach EOG mógłby teoretycznie nabyć licencje jednoterytorialne od czterech organizacji zbiorowego zarządzania mających siedzibę w krajach, w których prowadzi on działalność, lub nabyć od jednej z organizacji licencję wieloterytorialną na cały obszar EOG lub jego część.
- (57) Różnice techniczne i prawne mogłyby przemawiać na korzyść istnienia oddzielnych rynków produktowych dla każdego rodzaju transmisji (satelitarnej, kablowej i internetowej). Telewizja kablowa i satelitarna jest przedmiotem szczególnych ram regulacyjnych, natomiast różne rodzaje przekazów internetowych wykazują specyficzne cechy. Szereg użytkowników nie będzie potrzebowało licencji

⁴³ Przyjmuje się, że dla celów niniejszej decyzji „retransmisja drogą kablową” oznacza retransmisję przekazu satelitarnego, odbywającą się w obrębie zasięgu satelity. Niniejsza decyzja nie porusza kwestii obowiązku różnych uczestników rynku uzyskania prawa do retransmisji kablowej.

⁴⁴ Sprawa 395/87 - Ministère Public przeciwko Jean-Louis Tournier Zb. O. [1989] s. 2531 oraz połączone sprawy 110/88, 241/88 i 242/88 - François Lucazeau i in. przeciw Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM) i in., Zb.O.[1989] s. 2811.

⁴⁵ Zob. s. 8–10 nieopatrzonej klauzulą poufności odpowiedzi SABAM na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń.

obejmujących wszystkie trzy formy transmisji. Może się to jednak zmienić ze względu na wzrastającą zbieżność między usługami telewizyjnymi i internetowymi.

5.3. Właściwy rynek geograficzny

5.3.1. Geograficzny zasięg rynku świadczenia podmiotom uprawnionym usług zarządzania prawami autorskimi

(58) Pod względem geograficznym rynek świadczenia podmiotom uprawnionym usług zarządzania prawami autorskimi do publicznego korzystania z utworów ma zasięg krajowy. Do takiej sytuacji przyczyniły się – oprócz czynników kulturowych i językowych, które również mogą mieć pewien wpływ – istniejące od dziesięcioleci ograniczenia członkostwa i inne działania ograniczające uprawnionych w zakresie powierzania swoich praw nie na zasadzie wyłączności, nawet jeżeli stosowanie takich klauzul zanika.

(59) Jeżeli jednak nie byłoby ograniczeń członkostwa, geograficzny zasięg rynku mógłby być większy, gdyż autorzy mogliby zmieniać organizacje i przenosić swoje prawa do tych organizacji zbiorowego zarządzania, które oferowałyby im najlepsze usługi.

5.3.2. Geograficzny zasięg rynku świadczenia innym organizacjom zbiorowego zarządzania usług zarządzania prawami autorskimi do publicznego korzystania z utworów

(60) Geograficzny zasięg rynku świadczenia usług zarządzania prawami autorskimi na rzecz innych organizacji zbiorowego zarządzania w zakresie praw do publicznego korzystania z utworów posiada zarówno aspekt krajowy, jak i szerszy aspekt transgraniczny.

(61) Organizacje zbiorowego zarządzania zarządzają repertuarami innych organizacji. Zgodnie z obowiązującymi umowami dwustronnymi o wzajemnej reprezentacji są one w tym ograniczone do własnego terytorium krajowego. Każda organizacja zbiorowego zarządzania posiada na podstawie istniejącej sieci umów o wzajemnej reprezentacji monopol na świadczenie na swoim terytorium usług na rzecz innych organizacji.

(62) Jednak działalność związana z przekazem internetowym i kablowym nie jest ograniczona do jednego państwa EOG. Dlatego przedsiębiorcy prowadzący taką działalność potrzebują licencji wieloterytorialnych. W rezultacie, organizacja zbiorowego zarządzania udzielająca użytkownikowi komercyjnemu licencji na umieszczenie treści audiowizualnej w Internecie mogłaby przy braku ograniczeń zawartych w dwustronnych umowach o wzajemnej reprezentacji udzielić mu licencji wieloterytorialnej. Podobnie, w przypadku transmisji satelitarnej i retransmisji drogą kablową, każda organizacja zbiorowego zarządzania z siedzibą w obszarze objętym zasięgiem satelity mogłaby udzielić licencji obejmującej cały zasięg satelity.

5.3.3. Rynek udzielania użytkownikom komercyjnym licencji na prawa do publicznego korzystania z utworów w drodze przekazu satelitarnego, kablowego i internetowego

- (63) Przy określaniu rynku geograficznego Komisja identyfikuje możliwe przeszkody i bariery chroniące przedsiębiorców na danym obszarze przed presją konkurencyjną przedsiębiorców znajdujących się poza tym obszarem⁴⁶. Historycznie ujmując, Komisja określiła rynki właściwe w ramach tradycyjnego udzielania licencji w zakresie praw autorskich jako rynki krajowe⁴⁷. Potrzeba nadzoru na miejscu i ekonomia skali w kontekście prowadzenia takiej działalności spowodowały, że działalność jednej organizacji zbiorowego zarządzania na terytorium innej organizacji była dotychczas uznawana za nierentowną. W świetle struktury organizacyjnej organizacji zbiorowego zarządzania i ich obecnej praktyki udzielania licencji należy uznać, że właściwy rynek geograficzny ma zasięg krajowy.
- (64) Powyższe argumenty nie mają jednak koniecznego zastosowania poza granicami tradycyjnego środowiska *offline*, gdzie możliwe jest zdalne monitorowanie. Bariery techniczne i ekonomiczne, powstrzymujące organizacje zbiorowego zarządzania od wchodzenia na rynki innych organizacji, znacznie się zmniejszyły. Potencjalny rynek jest więc dużo większy – można uznać, że geograficzny rynek przekazu satelitarnego i retransmisji kablowej obejmuje cały obszar zasięgu satelity; w przypadku przekazu internetowego, rynek geograficzny ma potencjalnie zasięg światowy lub przynajmniej regionalny.

6. POSTĘPOWANIE

- (65) Niniejsze postępowanie zostało wszczęte w listopadzie 2000 r. skargą wniesioną przez RTL przeciwko GEMA. W kwietniu 2003 r. inny użytkownik komercyjny Music Choice - cyfrowy nadawca muzyczny - również wniósł skargę przeciwko konfederacji CISAC.

6.1. Pisemne zgłoszenie zastrzeżeń

- (66) W dniu 31 stycznia 2006 r., Komisja sformułowała pisemne zgłoszenie zastrzeżeń adresowane do konfederacji CISAC i członków CISAC mających siedzibę w EOG. Tego samego dnia, płyta CD ROM zawierająca akta sprawy Komisji została wysłana do CISAC i do członków CISAC mających siedzibę w EOG jako załącznik do zgłoszenia zastrzeżeń. Adresaci otrzymali dwumiesięczny termin na odpowiedź. Organizacje LATGA-A, SPA i STEF nie przesłały odpowiedzi na zgłoszenie zastrzeżeń.

6.2. Spotkanie wyjaśniające

- (67) Wszyscy adresaci pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń, z wyjątkiem organizacji EAÜ oraz organizacji, które nie odpowiedziały na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń (mianowicie

⁴⁶ „Obwieszczenie Komisji w sprawie definicji właściwego rynku do celów wspólnotowego prawa konkurencji”(Dz.U. C 372 z 9.12.1997), pkt. 30.

⁴⁷ Decyzja Komisji 71/224/EWG z 2 czerwca 1971r. w sprawie postępowania na mocy art. 86 Traktatu (IV/26 760-GEMA) (Dz.U. L 134 z 20.6.1971, s. 15) rozdział II.B. Decyzja zmieniona decyzją 72/268/EWG (Dz.U. L 166 z 24.7.1972, s. 22); Decyzja Komisji 81/1030/EWG z 29 października 1981 r. w sprawie postępowania na mocy art. 86 Traktatu EWG (IV/29.839 - GVL) (Dz.U. L 370 z 28.12.1981, s. 49) motyw 45.

LATGA-A, SPA i STEF), złożyli wnioski o przeprowadzenie spotkania wyjaśniającego zgodnie z art. 12 rozporządzenia (WE) nr 773/2004. Organizacje SOZA, ARTISJUS i OSA były reprezentowane przez przedstawicieli prawnych CISAC.

- (68) Spotkanie wyjaśniające odbyło się w dniach 14, 15 i 16 czerwca 2006 r. Dwudziestu siedmiu przedsiębiorców złożyło wnioski o nadanie im w postępowaniu statusu zainteresowanej strony trzeciej i otrzymało ten status. Niektórzy z nich złożyli oświadczenie, że nie chcą składać wyjaśnień w formalnym postępowaniu wyjaśniającym⁴⁸. Wszystkie inne strony trzecie zostały dopuszczone do spotkania wyjaśniającego⁴⁹. Zostały one poinformowane o treści sprawy w formie nieopatrzonego klauzulą poufności pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń i poproszone o przedstawienie uwag.

6.3. Dalsze wnioski o udzielenie informacji

- (69) Wnioski o udzielenie informacji zostały wysłane po sformułowaniu pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń. W dniu 5 lipca 2006 r., adresaci zgłoszenia zastrzeżeń otrzymali dostęp do tych wniosków i udzielonych na nie odpowiedzi oraz uwag przedstawionych przez strony trzecie w odpowiedzi na zgłoszenie zastrzeżeń. Ponadto, w czasie od połowy września do 20 listopada 2006 r., Komisja wysłała dodatkowe wnioski o udzielenie informacji w celu zgromadzenia większej ilości danych finansowych i ekonomicznych na temat badanych rynków. W dniu 18 grudnia 2006 r. udostępniono zarówno wnioski, jak i udzielone na nie odpowiedzi.

6.4. Zawiadomienie opublikowane na podstawie art. 27 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1/2003

- (70) W marcu 2007 r., CISAC i 18 członków CISAC mających siedzibę w EOG (AEPI (Grecja), AKM (Austria), ARTISJUS (Węgry), BUMA (Niderlandy), GEMA (Niemcy), IMRO (Irlandia), LATGA-A (Litwa), PRS (Zjednoczone Królestwo), SABAM (Belgia), SACEM (Francja), SGAE (Hiszpania), SIAE (Włochy), SPA (Portugalia), STEF (Islandia), STIM (Szwecja), TEOSTO (Finlandia), TONO (Norwegia), SOZA (Słowacja)) zaproponowało zobowiązania.
- (71) W skrócie, były to następujące zobowiązania: konfederacja CISAC zaproponowała, że zaprzestanie zalecać włączenie klauzuli członkostwa do umów o wzajemnej reprezentacji zawieranych między członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG, a 18 członków CISAC mających siedzibę w EOG, którzy podpisali takie umowy, zaproponowali usunięcie tych klauzul z umów o wzajemnej reprezentacji, zawartych z innymi członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG. Jeżeli chodzi o klauzule terytorialne, konfederacja CISAC zaproponowała, że nie będzie zalecała przyznawania wyłącznych praw w umowach o wzajemnej reprezentacji, zawieranych przez członków CISAC mających siedzibę w EOG, a 18 członków CISAC mających siedzibę w EOG będących stronami tych umów zaproponowało usunięcie tych klauzul z już zawartych umów o wzajemnej reprezentacji z innymi członkami CISAC

⁴⁸ British Telecom, Deutsche Telekom, Ericsson, Infospace i BBC.

⁴⁹ Były to: (i) EDIMA, (ii) IFPI, (iii) RTL Group, (iv) Music Choice, (v) Footprint, (vi) IMPALA, (vii) Universal Music International, (viii) Music users, (ix) ICMP, (x) NextRadioTv, (xi) EBU, (xii) ZDF, (xiii) ARD, (xiv) VPRT, (xv) SKAP, (xvi) EICTA, (xvii) ECCA, (xviii) ROAIM, (xix) FFACE, (xx) Vodafone, (xxi) ACT oraz (xxii) UTECA.

mającymi siedzibę w EOG. Ponadto, jeżeli chodzi o ograniczenia terytorialne, organizacje, które zawarły umowy, zobowiązały się do przyznania każdej organizacji, która wypełniła określone kryteria jakościowe, licencji wielorepertuarowych i wieloterytorialnych na prawa do korzystania z utworów w drodze przekazu internetowego, satelitarnego i retransmisji drogą kablową⁵⁰.

- (72) Komisja poddała te zobowiązania testowi rynkowemu poprzez publikację w dniu 9 czerwca 2007 r.⁵¹ zawiadomienia na podstawie art. 27 ust. 4 rozporządzenia 1/2003. Przedłożono ponad 80 uwag. Uczestnicy rynku, tj. nadawcy, dostawcy treści oraz niektóre organizacje zbiorowego zarządzania, uznali zasadniczo, że proponowane zobowiązania nie byłyby efektywne i prawie żaden z potencjalnych licencjobiorców nie byłby uprawniony do uzyskania licencji wielorepertuarowej i wieloterytorialnej w świetle definicji i wyjątków sformułowanych w proponowanych zobowiązaniach. Ponadto, niektórzy członkowie CISAC mają siedzibę w EOG, którzy zaproponowali zobowiązania, skrytykowali je przy okazji testu rynkowego. Należy zatem uznać, że proponowane zobowiązania nie stanowią właściwej odpowiedzi na zagrożenia dla konkurencji wymienione w pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń.
- (73) Nieopatrzona klauzulą poufności wersja uwag, przekazanych przez uczestników rynku w trakcie testu rynkowego, została rozesłana do wszystkich adresatów pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń.

7. ART. 81 UST. 1 TRAKTATU ORAZ ART. 53 UST. 1 POROZUMIENIA EOG

(74) Decyzja dotyczy:

- a) zawartych w umowach o wzajemnej reprezentacji ograniczeń członkostwa, które uniemożliwiają konkurencję między członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG w zakresie świadczenia usług podmiotom uprawnionym; oraz
 - b) ograniczeń terytorialnych uniemożliwiających konkurencję między członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG w zakresie udzielania użytkownikom komercyjnym licencji na prawo do publicznego korzystania z utworów. Ograniczenia terytorialne mają formę wyłączności zagwarantowanej wyraźnie w umowach o wzajemnej reprezentacji i uzgodnionej praktyki dotyczącej ograniczania terytorialnego zasięgu przyznawanych licencji.
- (75) Jeżeli chodzi o ograniczenia członkostwa w organizacjach zbiorowego zarządzania, Komisja zajmowała się niektórymi praktykami ograniczającymi konkurencję w odniesieniu do autorów w decyzji z 1971 r. w sprawie *GEMA*⁵² i sformułowała jasne wskazówki na temat ograniczeń, jakie prawo konkurencji formułuje w zakresie stosunków między organizacjami autorów i ich członkami. Po pierwsze, decyzja w sprawie *GEMA* zabrania organizacjom zbiorowego zarządzania stosować dyskryminujące praktyki w oparciu o narodowość uprawnionych (szczególnie w odniesieniu do członkostwa lub metod repartycji zebranych wynagrodzeń autorskich). Po drugie, decyzja w sprawie *GEMA* zawiera wskazówki dotyczące okresu

⁵⁰ Patrz punkty 9, 10 i 11 zawiadomienia opublikowanego na podstawie art. 27 ust. 4 rozporządzenia Rady nr 1/2003 w sprawie COMP/38698- CISAC (Dz.U. C 128 z 9.6.2007, s. 12).

⁵¹ Dz.U. C 128 z 9.6.2007, s. 12.

⁵² Decyzja Komisji 71/224/EWG.

obowiązywania i zakresu umów między organizacjami wzajemnego zarządzania i uprawnionymi: Komisja sprecyzowała, że organizacje nie mogą narzucać umów o zbyt długim okresie obowiązywania ani zobowiązywać uprawnionych do przenoszenia na organizacje swoich praw do publicznego korzystania z utworów na całym świecie na zasadzie wyłączności. W wyroku z dnia 27 marca 1974 r. w sprawie *Belgische Radio en Televisie przeciwko SV Sabami NV Fonior*, Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich orzekł, że warunki narzucone członkom przez organizacje zbiorowego zarządzania mogą naruszać art. 82 Traktatu, jeżeli ingerują one w prawo członków do wykonywania praw autorskich w zakresie wykraczającym poza minimum konieczne do prowadzenia statutowej działalności przez organizację⁵³.

- (76) W wyroku w sprawie *Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL) przeciwko Komisji*⁵⁴, Trybunał Sprawiedliwości podtrzymał decyzję Komisji⁵⁵, w której stwierdzono, że GVL – niemiecka organizacja zbiorowego zarządzania, zarządzająca określonymi prawami pokrewnymi przysługującymi artystom wykonawcom w Niemczech – naruszyła art. 82 Traktatu poprzez odmowę zawarcia umowy o zarządzanie prawami autorskimi z uprawnionymi, którzy nie byli obywatelami Niemiec ani nie mieszkali w Niemczech, a także przez odmowę ochrony praw tych artystów w Niemczech. Trybunał uznał w szczególności, że odmowa zawarcia umowy o zarządzanie prawami autorskimi z zagranicznymi artystami, którzy nie posiadali miejsca zamieszkania w Niemczech, przez organizację GVL – która posiadała faktycznie pozycję dominującą na rynku usług powiązanych z zarządzaniem wtórnymi prawami do korzystania z utworów, przyznanym artystom wykonawcom – stanowiła dyskryminację ze względu na narodowość i prowadziła do podziału wspólnego rynku, a w związku z tym ograniczała swobodę świadczenia usług. Trybunał uzasadnił, że ograniczenie swobody było znaczne, „*gdyż wielu autorom uniemożliwiono wykonywanie ich praw w Niemczech*”⁵⁶.
- (77) Sprawą ograniczeń terytorialnych między organizacjami zbiorowego zarządzania, Trybunał Sprawiedliwości zajął się bezpośrednio w sprawie *Ministère Public przeciwko Jean-Louis Tournier*⁵⁷ oraz w sprawie *Lucazeau przeciwko Société des Auteurs, Compositeurs et Éditeurs de Musique (Sacem) i in.*⁵⁸. Jednak, już w sprawie *Greenwich Film przeciwko Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM) i Société des éditions Labrador*, Trybunał Sprawiedliwości wyjaśnił, że „*działalność takich organizacji [zbiorowego zarządzania] może być prowadzona w taki sposób, że prowadzi ona do podziału wspólnego rynku i przez to ogranicza swobodę świadczenia usług, co stanowi jeden z celów Traktatu*”⁵⁹.
- (78) W wydanych w trybie prejudycjalnym orzeczeniach *Tournier* i *Lucazeau*, Trybunał stwierdził, że „*(...) umowy o wzajemnej reprezentacji dotyczące usług (...) nie ograniczają konkurencji same w sobie. (...) Sytuacja mogłaby być inna, gdyby umowy ustanawiały wyłączne prawa, na mocy których organizacje zarządzające prawami*

⁵³ Sprawa 127/73 *Belgische Radio en Televisie przeciwko SV SABAM i NV Fonior*, Zb.O. [1974], s. 313, motyw 15.

⁵⁴ Sprawa 7/82 *Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (GVL) przeciwko Komisji* Zb.O. [1983], s. 483, motywy 38 i 47.

⁵⁵ Decyzja 81/1030/EWG.

⁵⁶ Ibidem motyw 35 wyroku.

⁵⁷ Sprawa 395/87 *Ministère Public przeciwko Jean-Louis Tournier*, Zb.O. [1989], s. 2521, motyw 17.

⁵⁸ Połączone sprawy 110/88, 241/88 i 242/88 *François Lucazeau i in. przeciwko Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM) i in.*, Zb.O. [1989], s. 2811.

⁵⁹ Sprawa 22/79 *Greenwich Film przeciwko SACEM* Zb.O. [1979], s. 3275.

autorskimi zobowiązałyby się nie zezwolić na bezpośredni dostęp do swojego repertuaru użytkownikom nagranych utworów muzycznych, mającym swą siedzibę za granicą”⁶⁰. Ponadto, Trybunał sprecyzował, że „każda uzgodniona praktyka stosowana przez organizacje zbiorowego zarządzania w państwach członkowskich, której celem lub skutkiem jest odmowa użytkownikom, mającym siedzibę w innym państwie członkowskim, przez organizację bezpośredniego dostępu do swojego repertuaru”⁶¹ narusza konkurencję.

- (79) Trybunał zajmował się umowami o wzajemnej reprezentacji między organizacjami zbiorowego zarządzania w szczególnym kontekście licencji na prawa do publicznego korzystania z utworów w pomieszczeniach takich jak dyskoteki, hotele, bary i restauracje. Trybunał argumentował, że „samo zachowanie paralelne może być mocnym dowodem na istnienie uzgodnionej praktyki, jeżeli jego skutkiem są warunki konkurencji nieodpowiadające normalnym warunkom konkurencji. Jednak, nie można przyjąć uzgodnionej praktyki tego rodzaju, jeżeli zachowanie paralelne można wyjaśnić innymi przyczynami niż uzgodniona praktyka.”⁶² W przypadku udzielania licencji na korzystanie z utworów w drodze wykonania ich w pomieszczeniach, Trybunał Sprawiedliwości uznał, że taką przyczyną mógłby być fakt, że organizacje zbiorowego zarządzania z innych państw członkowskich musiałyby zorganizować własny system zarządzania i monitorowania w innym państwie w celu udzielania licencji na własny repertuar poza własnym terytorium.
- (80) Niniejsza decyzja weryfikuje konieczność systematycznych ograniczeń terytorialnych w zakresie licencji na prawa do korzystania z utworów muzycznych w określony sposób (przekaz satelitarny, kablowy i internetowy) w świetle testu ustalonego w sprawach *Tournier* i *Lucazeau* oraz w związku z cechami charakterystycznymi nowych form korzystania z utworów.
- (81) Komisja wydała dwie decyzje dotyczące relacji między organizacjami zbiorowego zarządzania i użytkownikami komercyjnymi zarówno w kontekście wieloterytorialnym lub otoczenia elektronicznego; są to decyzje w sprawach *Simulcasting*⁶³ i *Drugiego Porozumienia z Cannes*⁶⁴.
- (82) Jedną z kwestii rozpatrywanych w sprawie *Drugiego Porozumienia z Cannes* była cena licencji wieloterytorialnej przyznawanej użytkownikom (wytwórniom fonograficznym) na prawa do mechanicznego zwielokrotniania. W ramach systemu stworzonego przez organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi (za zgodą

⁶⁰ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie 395/87 *Ministère Public przeciwko Jean-Louis Tournier*, Zb.O. [1989], s. 2521, motyw 20; połączone sprawy 110/88, 241/88 i 242/88 *François Lucazeau i in. przeciwko Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM) i in.*, Zb.O. [1989], s. 2811, motyw 14.

⁶¹ Sprawa 395/87 *Ministère Public przeciwko Jean-Louis Tournier*, Zb.O. [1989], s. 2521, pkt. 26, połączone sprawy 110/88, 241/88 i 242/88 *François Lucazeau i in. przeciwko Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM) i in.*, Zb.O. [1989], s. 2811, motyw 20.

⁶² Sprawa 395/87 *Ministère Public przeciwko Jean-Louis Tournier*, Zb.O. [1989], s. 2521, motyw 24, połączone sprawy 110/88, 241/88 i 242/88 *François Lucazeau i in. przeciwko Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM) i in.*, Zb.O. [1989], s. 2811, motyw 18.

⁶³ Decyzja Komisji 2003/300/WE z 8 października 2002 r. w sprawie postępowania na mocy art. 81 Traktatu WE i art. 53 Porozumienia EOG (sprawa nr COMP/C2/38.014 - *IFPI Simulcasting*) (Dz.U. L 107 z 30.4.2003, s. 58).

⁶⁴ Decyzja Komisji 2007/735/WE 4 października 2002 r. w sprawie postępowania na mocy art. 81 Traktatu WE i art. 53 Porozumienia EOG (sprawa nr COMP/C2/38.681- *Drugie Porozumienie z Cannes*) (Dz.U. L 296 z 15.11.2007, s. 27).

wydawców), wytwórnia fonograficzna mogła zawrzeć jedną umowę licencyjną dotyczącą całego terytorium EOG lub jego części z tylko jedną organizacją. Firma fonograficzna musiała zapłacić wynagrodzenie autorskie za korzystanie z utworów tylko jednej organizacji, z którą zawarła umowę. Organizacja ta stosowała jednolitą opłatę ustaloną przez wszystkie organizacje i udzielenie jakiegokolwiek rabatu było praktycznie niemożliwe. Decyzja w sprawie *Drugiego Porozumienia z Cannes* wprowadziła jednak wiążące zobowiązania, na podstawie których organizacje zbiorowego zarządzania mogły wprowadzić mechanizm przyznawania firmom fonograficznym, które zawarły wieloterytorialne umowy licencyjne na prawa mechaniczne, określonych maksymalnych rabatów. Decyzja ta pozwala więc na przyznawanie licencji wieloterytorialnych gwarantujących, że dochody z tytułu praw autorskich nie zostaną zagrożone (ze względu na stałą i jednolitą opłatę) i umożliwia jednocześnie pewną konkurencję cenową (tj. umożliwia organizacjom zbiorowego zarządzania przyznawanie firmom fonograficznym maksymalnych rabatów, ograniczonych do kosztów administracyjnych).

- (83) W tym duchu, decyzja *Simulcasting Agreement* umożliwia organizacjom zarządzającym prawami firm fonograficznych wydawanie licencji wieloterytorialnych na transmisję równoległą⁶⁵. Według pierwotnego zgłoszenia, użytkownicy komercyjni mogli nabyć licencje tylko od organizacji zbiorowego zarządzania w państwie członkowskim, w którym mieli siedzibę. Komisja przyznała wyłączenie dopiero po uzyskaniu zobowiązania organizacji, że użytkownicy komercyjni mogą ubiegać się o przyznanie licencji od każdej organizacji z EOG. Na organizacje nałożono obowiązek wykazania w cenie całkowitej opłaty administracyjnej i opłaty za licencję na chronione prawo. Konkurencja odbywa się w zakresie opłat administracyjnych, a nie wynagrodzeń autorskich, co stanowi gwarancję, że dochody uprawnionych nie zostaną zagrożone.

7.1. Związek między Traktatem a Porozumieniem EOG - jurysdykcja

- (84) Jak wyjaśniono w rozdziale 2.2., CISAC jest organizacją zrzeszającą szereg organizacji członkowskich mających siedziby we Wspólnocie oraz dwie organizacje mające siedziby w państwach EFTA, będących stronami Porozumienia EOG, tj. TONO z Norwegii i STEF z Islandii.
- (85) Art. 81 Traktatu stosuje się w zakresie, w jakim decyzje CISAC, dwustronne umowy o wzajemnej reprezentacji między organizacjami zbiorowego zarządzania i uzgodnione praktyki ograniczają konkurencję na wspólnym rynku i mają wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Podobnie, art. 53 Porozumienia EOG stosuje się w zakresie, w jakim decyzje CISAC, dwustronne umowy o wzajemnej reprezentacji między organizacjami zbiorowego zarządzania i uzgodnione praktyki ograniczają konkurencję na terytorium EOG i mają wpływ na wymianę handlową między Wspólnotą a państwami EFTA.

⁶⁵ *Simulcasting* oznacza równoległą transmisję przez stacje radiowe i telewizyjne nagrań dźwiękowych, zawartych w emisji radiowej i telewizyjnej tych stacji, w drodze przekazu internetowego. Celem umów o wzajemnej reprezentacji jest ułatwienie przyznawania nadawcom telewizyjnym i radiowym, zajmującym się transmisją równoległą, licencji na przekaz internetowy.

(86) W niniejszej sprawie, Komisja jest, na podstawie art. 56 Porozumienia EOG, instytucją właściwą do stosowania zarówno art. 81 Traktatu, jak i art. 53 Porozumienia EOG, gdyż sprawa dotyczy zarówno handlu między państwami członkowskimi, jak i handlu między państwami członkowskimi i państwami EFTA⁶⁶.

7.2. Porozumienia między przedsiębiorstwami i decyzje związków przedsiębiorstw

7.2.1. Organizacje zbiorowego zarządzania jako przedsiębiorstwa

(87) Organizacje zbiorowego zarządzania są przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 81 ust. 1 Traktatu oraz art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG. Uczestniczą one w komercyjnym świadczeniu usług⁶⁷, a tym samym zajmują się prowadzeniem działalności gospodarczej. Przy wielu okazjach Trybunał Sprawiedliwości uznał, że wspólnotowe prawo konkurencji stosuje się do organizacji zbiorowego zarządzania⁶⁸.

7.2.2. CISAC jako związek przedsiębiorstw

(88) CISAC jest związkiem organizacji zbiorowego zarządzania i w związku z tym związkiem przedsiębiorstw w rozumieniu art. 81 ust. 1 Traktatu oraz art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG.

7.2.3. Umowy o wzajemnej reprezentacji jako porozumienia między przedsiębiorstwami

(89) Dwustronne umowy o wzajemnej reprezentacji zawarte między członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG stanowią porozumienia między przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 81 ust. 1 Traktatu oraz art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG⁶⁹.

7.2.4. Wzór umowy CISAC jako decyzja związku przedsiębiorstw

(90) Zarówno art. 81 ust. 1 Traktatu, jak i art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG stosują się do związków przedsiębiorstw, o ile:

- a) działania związku lub przedsiębiorstw należących do związku mają na celu osiągnięcie celu, który postanowienia art. 81 ust. 1 Traktatu i art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG mają eliminować⁷⁰; oraz/lub
- b) związek miał na celu koordynację lub koordynował działania swoich członków na rynku⁷¹.

(91) CISAC twierdzi, że wzór umowy dla umów o wzajemnej reprezentacji między organizacjami zbiorowego zarządzania nie jest dla wiążący dla członków CISAC mających siedzibę w EOG⁷². CISAC wskazuje także, że „wszyscy członkowie CISAC

⁶⁶ Zob. rozdział 7.7.

⁶⁷ Zob. na przykład. sprawa 127/73 *BRT przeciwko SV SABAM i NV Fonior*.

⁶⁸ Zob. również cytowane w przypisie 56 i 59 wyroki w sprawach *GVL i Lucazeau*.

⁶⁹ TONO i STEF zawarły umowy dwustronne ze wszystkimi organizacjami zbiorowego zarządzania w UE.

⁷⁰ Patrz połączone sprawy 209 do 215 i 218/78 - Heintz van Landewyck SARL i in. przeciwko Komisji, Zb.O. [1980], s. 3125, motyw 88.

⁷¹ Sprawa 45/85 *Verband der Sachversicherer* przeciwko Komisji, Zb.O. [1987], s. 405, motyw 32; połączone sprawy 96-102, 104, 105, 108 and 110/82 NV IAZ International Belgium i in. przeciwko Komisji, Zb.O. [1983], s. 3369, motywy 20 i 21.

⁷² Odpowiedź z dnia 15 lipca 2003 r. na skargę złożoną przez Music Choice Europe.

mają możliwość wyboru, czy skorzystają ze wzoru umowy. (...) Wzór umowy CISAC musi być tak dostosowany, gdyż jest dokumentem, który został sformułowany do potencjalnego wykorzystania nie tylko w ramach EOG, lecz przez 140 organizacji reprezentujących utwory muzyczne na całym świecie”⁷³. Na poparcie swoich zapewnień CISAC stwierdza, że „w zasadzie żadna ze organizacji nie wykorzystywała systematycznie dokładnej wersji wzoru umowy CISAC w swoich umowach o wzajemnej reprezentacji”⁷⁴.

- (92) Jednak nawet jeśli wzór umowy CISAC ma formę niewiążącego zalecenia dla członków, to stanowi on decyzję podjętą przez związek przedsiębiorstw w rozumieniu art. 81 ust. 1 Traktatu oraz art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG, na podstawie której indywidualni członkowie związku zawierają umowy dwustronne o wzajemnej reprezentacji. Zalecenie związku jest równoznaczne z decyzją nawet w sytuacji, gdy zalecenie nie było wiążące dla jego członków, lecz członkowie w rzeczywistości stosowali się do tego zalecenia⁷⁵. Jak wykazano w rozdziale 4.4.2, organizacje zbiorowego zarządzania stosowały odpowiednie postanowienia wzoru umowy CISAC w swoich umowach dwustronnych. Wzór umowy CISAC określał więc ich działania i w związku z tym miał znaczny wpływ na konkurencję. CISAC ze swojej strony zachęca swoich członków do stosowania wzoru umowy CISAC; jest to nawet wytłumaczone na początku wzoru umowy we „*Wskazówkach dotyczących stosowania wzoru umowy*”, gdzie stwierdzono, że jego celem jest ochrona interesów podmiotów uprawnionych „poprzez harmonizację warunków, na jakich organizacje zbiorowego zarządzania reprezentują się wzajemnie (...)” (podkreślenie własne). Ponadto, CISAC zaleca stosowanie wzoru umowy „gdy tylko jest to możliwe”, a jeżeli organizacje nie mogą stosować postanowień umowy w dokładnym brzmieniu zawartym we wzorze, CISAC precyzuje, że organizacje są „wezwane do stosowania najważniejszych ogólnych zasad, zawartych we wzorze umowy” (podkreślenie własne)⁷⁶. Z tych stwierdzeń jasno wynika zamiar koordynacji członków CISAC i ich rzeczywista koordynacja.

7.3. Kontekst prawny i polityczny

7.3.1. Artykuł 151 ust. 4 Traktatu

- (93) Zgodnie z art. 151 ust. 4 Traktatu „*Wspólnota uwzględnia aspekty kulturalne w swoim działaniu na podstawie innych postanowień niniejszego Traktatu, zwłaszcza w celu poszanowania i popierania różnorodności jej kultur*”. W związku z tym, można również odnieść się do Konwencji UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego, która została zatwierdzona przez Radę w imieniu Wspólnoty⁷⁷. Konwencja ta wchodzi zatem w skład dorobku wspólnotowego.
- (94) Niektóre strony postępowania argumentowały, że niniejsze postępowanie zagraża różnorodności kulturowej w Europie i narusza z tego powodu art. 151 ust. 4 Traktatu. To twierdzenie wydaje się nawiązywać jedynie do zastrzeżeń związanych z terytorialnym ograniczeniem prawa do przyznawania licencji, a nie do innych

⁷³ Zob. pkt 76 odpowiedzi CISAC na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń.

⁷⁴ Zob. pkt 80 odpowiedzi CISAC na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń.

⁷⁵ Połączone sprawy 96-102, 104, 105, 108 and 110/82, motywy 20, 21 i 89.

⁷⁶ Zob. s. 2 wzoru umowy w wersji zaktualizowanej 30 sierpnia 2005 r.

⁷⁷ Decyzja 2006/515/WE z dnia 18 maja 2006 r. w sprawie zawarcia Konwencji w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego (Dz.U. L 201 z 25.7.2006, s. 15).

aspektów niniejszej sprawy. Jest ono oparte na założeniu, że niniejsza decyzja zabrania ograniczeń terytorialnych jako takich i zagraża prawidłowemu licencjonowaniu utworów muzycznych. Zarzuca się, że interwencja Komisji może zniszczyć system dwustronnych umów o wzajemnej reprezentacji z takim skutkiem, że „repertuar światowy” nie będzie już dostępny na podstawie umowy z jedną organizacją. Doprowadzi to do skupienia się niektórych użytkowników na repertuarze popularnym i pominięcia repertuaru mniejszych państw członkowskich⁷⁸. W tym kontekście argumentowano również, że zakaz ograniczeń terytorialnych doprowadzi do skupienia w rękach niewielkiej liczby organizacji udzielania licencji wieloterytorialnych na repertuar popularny na całym świecie i zarządzania tym repertuarem. Bez tego źródła dochodu, które zgodnie z przytoczonym argumentem może bardzo zyskać na znaczeniu, zarządzanie repertuarem lokalnym okazałoby się znacznie droższe dla bardziej tradycyjnych lub innych lokalnych użytkowników, zagrażając jednocześnie odpowiedniej promocji i wynagradzaniu talentów lokalnych oraz różnorodności kulturowej.

- (95) Niniejsza decyzja nie kwestionuje różnorodności kulturowej w sektorze muzycznym, gdyż nie zabrania ona ani systemu wzajemnej reprezentacji jako takiego, ani stosowania przez organizacje zbiorowego zarządzania pewnych ograniczeń terytorialnych oraz warunków komercyjnych w ich umowach o wzajemnej reprezentacji. Zakazuje ona koordynacji prowadzącej do systematycznych ograniczeń terytorialnych pokrywających się z granicami państw⁷⁹. Jak wyjaśniono w rozdziale 7.6.2.2, niniejsza decyzja nie stanowi więc dla organizacji zbiorowego zarządzania zachęty do zniesienia systemu wzajemnej reprezentacji. Wręcz przeciwnie, niniejsza decyzja proponuje organizacjom zbiorowego zarządzania dostosowanie systemu wzajemnej reprezentacji do potrzeb Internetu i uczynienie go tym samym bardziej atrakcyjnym zarówno dla podmiotów uprawnionych jak i użytkowników.
- (96) Ponadto, argumentowano również, że przyjęcie w niniejszej sprawie decyzji zakazującej wywołałoby między członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG konkurencję w zakresie cen licencji przyznawanych użytkownikom komercyjnym (tzw. „wyścig na dół”, ang. „*race to the bottom*”) ze szkodą dla podmiotów uprawnionych. Nawiązując do wcześniejszych decyzji Komisji, w rozdziale 7.6.2.2. wykazano, że w wyniku niniejszej decyzji nie należy oczekiwać „wyścigu na dół” w zakresie wynagrodzeń autorskich.
- (97) Argumentowano również, że niniejsza decyzja zagraża systemowi subsydiowania skróśnego między utworami cieszącymi się szeroką popularnością a utworami lokalnymi lub między największymi i małymi podmiotami uprawnionymi, praktykowanego przez niektórych członków CISAC mających siedzibę w EOG przy wypłacie wynagrodzeń autorskich⁸⁰. Jednakże, niniejsza decyzja nie ingeruje w wewnętrzną politykę członków CISAC mających siedzibę w EOG w zakresie

⁷⁸ Zob. na przykład nieopatrzoną klauzulą poufności wersję odpowiedzi GEMA na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń, pkt. 23, 102 i nast., 155 oraz nieopatrzoną klauzulą poufności wersję odpowiedzi AKM na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń, pkt. 23, 102 i nast., 155 oraz s. 26.

⁷⁹ Zob. rozdział 7.6.

⁸⁰ Na przykład, organizacja TONO twierdziła w swojej odpowiedzi na zgłoszenie zastrzeżeń (s. 15 wersji odpowiedzi nieopatrzonej klauzulą poufności), że koniec ograniczeń terytorialnych „*miałby negatywny wpływ na różnorodność kulturową w obrębie EOG. Szczególnie w odniesieniu do repertuaru o charakterze bardziej krajowym, takiego jak norweski, prowadziłoby to do większej marginalizacji norweskiej muzyki (...) w obrębie EOG z korzyścią dla muzyki anglosaskiej.*”

repartycji wynagrodzeń autorskich między swoich członków i nie dotyczy kwestii subsydiowania skrośnego na korzyść niektórych członków – w tym oferty usług kulturalnych lub socjalnych – czy też repartycji wynagrodzeń jedynie na podstawie rzeczywistego wykorzystania utworów muzycznych.

- (98) Obserwowana przez kilka ostatnich lat tendencja przenoszenia przez podmioty uprawnione części praw powierzonych wcześniej organizacjom zbiorowego zarządzania na nowe organizacje zarządzania zajmujące się udzielaniem licencji ogólnoeuropejskich, jest konsekwencją zmian na rynku i powstania nowych modeli prowadzenia działalności gospodarczej, które rozpoczęły się na długo przed wszczęciem niniejszego postępowania i nie mogą być interpretowane jako jego skutek. Nie można twierdzić, że niniejsza decyzja zagraża rentowności repertuaru lokalnego jako skutek zniesienia umów o wzajemnej reprezentacji, gdyż niniejsza decyzja nie kwestionuje umów wzajemnych jako takich i nie stanowi zachęty dla organizacji wzajemnego zarządzania do ich rozwiązania.
- (99) W końcu, należy przypomnieć, że działania marketingowe mające na celu dystrybucję utworów muzycznych są podejmowane głównie przez wytwórnie fonograficzne, nadawców telewizyjnych i radiowych, a nie przez organizacje zbiorowego zarządzania. Organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi nie mają prawie żadnego wpływu na promocję i sukces utworów muzycznych.

7.3.2. *Wpływ przepisów krajowych*

- (100) Niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG twierdzą, że posiadają pozycję monopolistyczną na mocy przepisów prawa krajowego. Tak jest rzekomo we Włoszech, w Austrii, na Węgrzech i w Słowacji. W innych przypadkach (na przykład SAZAS), przytaczany jest argument, że przepisy prawa krajowego przewidują rejestrację lub inną formę zezwolenia, których inni członkowie CISAC mający siedzibę w EOG nie posiadają, co stoi na przeszkodzie wydawaniu przez te organizacje licencji na określone terytoria. Nie zawsze jest jasne, czy odnosi się to do przyznawania licencji użytkownikowi, który ma siedzibę na tym terytorium, czy też który ma zamiar korzystać z licencji na tym terytorium.
- (101) Należy zauważyć, nie formułując wniosków końcowych, że rzekome monopole krajowe lub inne środki ograniczające nie powstrzymują organizacji zbiorowego zarządzania od zawierania umów o wzajemnej reprezentacji z innymi organizacjami zbiorowego zarządzania, które pozwalają drugiej stronie umowy na przyznawanie licencji wieloterytorialnych lub które znoszą ich ochronę przed konkurencją ze strony innych organizacji. Na przykład, prawo austriackie nie mogłoby zakazać AKM zawarcia umowy z SABAM, na mocy której upoważnienie tej ostatniej nie miałyby wyłącznego charakteru lub obejmowałyby również Niderlandy. O ile opisane w niniejszej decyzji praktyki mają wpływ na rynki inne niż te, na których wyłączność przyznana jest z mocy prawa, o tyle jest to skutkiem autonomicznych decyzji organizacji zbiorowego zarządzania, a nie prawa krajowego⁸¹. W każdym razie, przedstawione powyżej argumenty pozostają w sprzeczności z wcześniejszymi

⁸¹ W tym kontekście Komisja zauważa, że w piśmie z dnia 5 kwietnia 2006 r., wysłanym przez organizację SIAE do organizacji BUMA, SIAE wyjaśnia, że w ich umowie dwustronnej nie ma klauzuli wyłączności. SIAE podkreśla, że „*Innymi słowy BUMA ma prawo upoważnić inną organizację lub siebie samą do udzielania licencji na repertuar własny we Włoszech*”.

działaniami niektórych stron, w szczególności SIAE i AKM⁸². Obie podpisały porozumienie z Santiago⁸³, co oznacza, że nie widzą problemu w związku z wydawaniem licencji obejmujących cały obszar EOG przez inne strony tej umowy, w tym Włochy i Austrię.

- (102) Ponadto, niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG twierdzą, że badana w niniejszym postępowaniu klauzula nie podlega egzekucji, gdyż jest niezgodna z niektórymi przepisami prawa krajowego⁸⁴. W tym kontekście, wystarczające jest stwierdzenie, że fakt niezgodności klauzuli umownej z przepisami prawa krajowego nie stoi na przeszkodzie stosowaniu art. 81 Traktatu.

7.3.3. *Rozszerzony system licencjonowania*

- (103) Niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG wskazały Komisji na fakt, że prawo krajowe państw, w których prowadzi działalność przewiduje system zbiorowego zarządzania. W ramach takiego systemu, organizacja zbiorowego zarządzania jest uprawniona do udzielania licencji obejmujących nie tylko utwory podmiotów uprawnionych, które sama reprezentuje, lecz także utwory podmiotów, którzy nie są członkami organizacji. Jest to w szczególności sposób przyznawania licencji na prawo do nadawania i retransmisji w drodze przekazu kablowego⁸⁵.
- (104) Jednakże, taki system ma na celu zapewnienie, aby niektórzy użytkownicy mogli otrzymać jedną licencję na wszystkie prawa i nie ma on znaczenia dla oceny zgodności praktyk badanych w niniejszym postępowaniu z art. 81 Traktatu. System rozszerzonego licencjonowania jako taki nie utrudnia organizacji zbiorowego zarządzania z siedzibą w innym państwie EOG przyznawania licencji obejmujących terytoria państwa EOG, w którym taki system obowiązuje. Aby wydać ważną rozszerzoną licencję, organizacja zbiorowego zarządzania musi spełnić zwykły warunek przestrzegania przepisów prawa krajowego dotyczących funkcjonowania organizacji zbiorowego zarządzania (w zakresie odpowiedzialności, wydajności, itp.). Każda organizacja zbiorowego zarządzania spełniająca ten warunek mogłaby zacząć wydawać rozszerzone licencje.

⁸² Zob. s. 12 i 21 nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi AKM na zgłoszenie zastrzeżeń.

⁸³ W 2004 r. Komisja wydała pisemne zgłoszenie zastrzeżeń dotyczące udzielania licencji na nadawanie przez Internet przez organizację zbiorowego zarządzania na mocy tak zwanego Porozumienia z Santiago. Porozumienie to zawierało klauzulę podziału klientów, zgodnie z którą organizacje zbiorowego zarządzania zobowiązały się do udzielania licencji o zasięgu ogólnosiwiatowym tylko użytkownikom mającym siedzibę na ich terytorium krajowym. Komisja uważała, iż utrata terytorialności wynikająca z Internetu, jak również cyfrowy format plików muzycznych, otworzyły drogę dla licencji wieloterytorialnych ze wzrastającą konkurencją między organizacjami zbiorowego zarządzania dla udzielania tego nowego typu licencji. Porozumienie z Santiago wygasło pod koniec 2004 r. a strony go nie odnowiły (patrz informacja prasowa Komisji IP/04/586 z 3 maja 2004 r.). BUMA i SABAM zobowiązały się do niepodpisywania porozumień w sprawie udzielania licencji na prawa do publicznego korzystania z utworów *online* z innymi organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, zawierających klauzulę podziału klientów (patrz zawiadomienie opublikowane na podstawie art. 27 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 w sprawach COMP/ C2/39152 — BUMA oraz COMP/C2/39151 SABAM (Porozumienie z Santiago —COMP/C2/38126), Dz.U. C 200, z 17.8. 2005, s. 11).

⁸⁴ Zob. odpowiedź AEPI na zgłoszenie zastrzeżeń oraz pkt 34 i 35 odpowiedzi GEMA na zgłoszenie zastrzeżeń.

⁸⁵ Zob. art. 3 ust. 2 i art. 9 ust. 2 dyrektywy 93/83/EWG.

(105) Podsumowując, niniejsza decyzja nie kwestionuje istnienia i funkcjonowania systemu rozszerzonego licencjonowania.

7.3.4. Zalecenie Komisji dotyczące zarządzania prawami w środowisku internetowym

(106) W 2005 r., zostało opublikowane zalecenie 2005/737/WE z dnia 18 maja 2005 r. w sprawie transgranicznego zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi w odniesieniu do legalnych usług muzycznych online⁸⁶.

(107) Wielu członków CISAC mających siedzibę w EOG argumentowało, że pisemne zgłoszenie zastrzeżeń pozostaje w sprzeczności z tym zaleceniem. Argumenty te można streścić cytując uwagi Konfederacji CISAC: „*To badanie ostro krytykuje i jednoznacznie odrzuca „opcję 2”, która rozszerza transgraniczne zarządzanie prawami autorskimi przez wprowadzenie licencji wieloterytorialnych i wolnego wyboru punktu dostępu. Wprowadza ona konkurencję na poziomie użytkowników komercyjnych i w ten sposób wzmacnia bardziej ich pozycję przetargową*”. Konfederacja CISAC uznała więc, że „*stanowisko prezentowane w zgłoszeniu zastrzeżeń dotyczące konkurencji w zakresie usług muzycznych świadczonych przez Internet jest nieuzasadnione i wyraźnie sprzeczne z badaniem opublikowanym w 2005 r., w którym Komisja stwierdziła, że konkurencja promowana w zgłoszeniu zastrzeżeń byłaby szkodliwa dla podmiotów uprawnionych i użytkowników komercyjnych w sektorze kultury*”⁸⁷.

(108) Komisja zauważa na wstępie, że to członkowie CISAC mający siedzibę w EOG mylą zalecenie 2005/737/WE (które nie proponuje żadnej „opcji”) z oceną skutków, zawartą w sporządzonym przed zaleceniem dokumencie roboczym służb Komisji. Ten ostatni miał charakter przygotowawczy i nie został przyjęty przez Komisję⁸⁸.

(109) W rzeczywistości, zalecenie 2005/737/WE wyraźnie opowiada się za tym, aby podmioty uprawnione miały swobodę wyboru organizacji zarządzających ich prawami autorskimi i zakresu praw powierzanych organizacjom, bez względu na miejsce zamieszkania lub obywatelstwo podmiotu uprawnionego⁸⁹. Ponadto, w zaleceniu znajduje się wyraźne stwierdzenie, że organizacje zbiorowego zarządzania powinny przyznawać użytkownikom komercyjnym licencje na podstawie obiektywnych kryteriów „*bez dyskryminacji użytkowników*”⁹⁰ oraz wsparcie powstania licencji wieloterytorialnych. Tak więc zarówno zalecenie 2005/737/WE jak i niniejsza decyzja są spójne, gdyż oba dokumenty popierają usunięcie antykonkurencyjnych barier utrudniających podmiotom uprawnionym wolny wybór organizacji zbiorowego zarządzania, a organizacjom zarządzającym prawami wydawanie licencji wieloterytorialnych.

⁸⁶ Dz.U. L 276 z 21.10.2005, s. 54.

⁸⁷ Zob. s. 11 i 12 odpowiedzi CISAC na zgłoszenie zastrzeżeń.

⁸⁸ Zob. dokument roboczy służb Komisji – Ocena wpływu w sprawie reformy transgranicznego zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi w odniesieniu do legalnych usług muzycznych online SEC(2005) 1254 z 11.10.2005, dostępny na stronie http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/management/sec_2005_1254_en.pdf. W tym zakresie należy zauważyć, że CISAC odwołuje się do sformułowań, które nie znajdują się w tym opracowaniu, w odniesieniu do oceny „opcji 2” dokonanej przez służby Komisji (zob. w szczególności cytaty w pkt 175 odpowiedzi CISAC na zgłoszenie zastrzeżeń).

⁸⁹ Zob. pkt 3 i 5 zalecenia.

⁹⁰ Zob. pkt 9 zalecenia.

(110) Ponadto, że zalecenie, które nie jest dokumentem wiążącym, należy rozumieć i interpretować w świetle przepisów Traktatu, w szczególności art. 81 i 82.

7.3.5. *Dotknięte formy konkurencji*

(111) Punkt 18 wytycznych w sprawie zastosowania art. 81 ust. 3 Traktatu⁹¹ stanowi ramy do analizy, które źródła konkurencji mogą być dotknięte umowami, których celem lub skutkiem jest ograniczenie konkurencji w rozumieniu art. 81 ust. 1. W kontekście niniejszej sprawy, rozważyć należy wpływ na konkurencję w dwóch formach. Po pierwsze, chodzi o konkurencję między organizacjami zbiorowego zarządzania w zakresie ich własnych usług lub repertuarów. Taka (istniejąca lub potencjalna) konkurencja może mieć miejsce na trzech rynkach opisanych w rozdziale 5.2, czyli rynku świadczenia usług zarządzania prawami autorskimi na rzecz podmiotów uprawnionych, rynku świadczenia usług administracyjnych na rzecz innych organizacji zbiorowego zarządzania oraz na rynku udzielania użytkownikom komercyjnym licencji na prawa do publicznego wykonania utworów w drodze przekazu satelitarnego, kablowego i internetowego.

(112) Niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG argumentowali, że konkurencja między organizacjami zbiorowego zarządzania w zakresie udzielania licencji na ich własny repertuar użytkownikom komercyjnym w postaci licencji bezpośrednich nie może powstać, gdyż repertuary organizacji są komplementarne. Prawdą jest, że niektórzy użytkownicy tacy jak nadawcy radiowi i telewizyjni mają ograniczone możliwości wyboru indywidualnego repertuaru krajowego. Inni użytkownicy, tacy jak firmy oferujące dzwonki do telefonów komórkowych, mogą być bardziej elastyczni w wyborze repertuaru, z którego tworzą później swoją ofertę rynkową. Ponadto, wysoki stopień komplementarności repertuarów organizacji zbiorowego zarządzania jest znacznie zawyżany przez ograniczenia, które są lub były nakładane na członków w zakresie wstępowania do różnych organizacji zbiorowego zarządzania lub podziału repertuaru między kilka różnych organizacji. Ograniczenia te doprowadziły do podziału repertuaru światowego na repertuary krajowe.

(113) Drugą formą konkurencji jest konkurencja między organizacjami zbiorowego zarządzania oferującymi podobne repertuary. Powstałaby ona w przypadku braku ograniczeń terytorialnych zawartych w umowach o wzajemnej reprezentacji między organizacjami zbiorowego zarządzania, a dotyczyłaby praw powierzonych im przez inne organizacje w wyniku umów o wzajemnej reprezentacji. Ta forma (istniejącej lub potencjalnej) konkurencji, która dotyczy oferowania użytkownikom komercyjnym repertuarów muzycznych, może powstać jedynie na rynku udzielania licencji na prawa do publicznego wykonania utworów.

(114) Umowy, które ograniczają udzielanie licencji do określonego terytorium i które uniemożliwiają innym organizacjom udzielenie licencji na to terytorium wpływają na konkurencję w zakresie danego repertuaru. Reasumując, jeżeli umowa ogranicza istniejącą lub potencjalną konkurencję, która istniałaby, gdyby nie było wspomnianych ograniczeń umownych, to umowa taka wchodzi w zakres stosowania art. 81 ust. 1 Traktatu.

⁹¹ Komunikat Komisji - „Wytyczne w sprawie zastosowania art. 81 ust. 3 Traktatu” z 24.4.2004, (2004/Dz.U. C 10, s. 97).

- (115) Jednak zanim będzie można stwierdzić, czy takie ograniczenie konkurencji podlega przepisom art. 81 ust. 1 Traktatu z powodu swojego ograniczającego celu lub skutku, zgodnie z pkt 18 ppkt 2 wytycznych Komisji w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 Traktatu należy rozważyć, czy udzielanie licencji pomiędzy dwiema organizacjami zbiorowego zarządzania mogłoby mieć miejsce przy braku omawianych ograniczeń umownych. Jeżeli ograniczenie to jest obiektywnie niezbędne dla zaistnienia takiego udzielania licencji, nie podlega ono art. 81 ust. 1 Traktatu⁹². W konsekwencji, art. 81 ust. 1 Traktatu nie ma więc zastosowania, jeśli przy braku ograniczenia umowa omawianego rodzaju nie zostałaby zawarta. W takim przypadku, nie ma mowy o konkurencji, która mogłaby być ograniczana. Odwołanie do „obiektywnej konieczności” wskazuje, że taka ocena nie opiera się na subiektywnych poglądach stron. Jak stwierdzono w pkt 18 ppkt 2 wytycznych, nie szukamy odpowiedzi na pytanie, czy strony w ich konkretnej sytuacji zgodziłyby się na zawarcie mniej ograniczającej umowy, lecz na pytanie, czy biorąc pod uwagę charakter umowy oraz charakterystykę rynku przedsiębiorcy będący w podobnej sytuacji zawarliby mniej ograniczającą umowę. W tym względzie, należy ocenić faktyczny kontekst gospodarczy, w jakim funkcjonują wzór umowy CISAC i członkowie CISAC mający siedzibę w EOG oraz charakterystykę właściwych rynków.
- (116) Powyższe ramy zastosowano w rozdziałach, w których omówiono różne ograniczenia zawarte w dwustronnych umowach o wzajemnej reprezentacji (rozdziały 7.4. i 7.5.) oraz uzgodnione praktyki pomiędzy członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG, a także zgodność takich ograniczeń z art. 81 ust. 1 Traktatu i art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG (rozdział 7.6).

7.3.6. *Pismo o braku zastrzeżeń wysłane do PRS w 1999 r.*

- (117) Przed sformułowaniem zgłoszenia zastrzeżeń i w ramach innego postępowania (sprawa IV/34.991), Komisja wysłała do PRS pismo o braku zastrzeżeń dotyczące wewnętrznych zasad członkostwa i dwustronnej umowy o wzajemnej reprezentacji między PRS i SACEM⁹³.
- (118) W dniu 3 lutego 1994 r., PRS zgłosiła Komisji zasady członkostwa. Zgodnie z załącznikiem do formularza A/B, przeniesienie przez członków na PRS wszystkich praw do wykonania utworów miało wyłączny charakter (pkt 5.2.2 załącznika do formularza A/B). W dniu 12 stycznia 1999 r., PRS zgłosiła Komisji zaktualizowaną wersję swoich zasad członkostwa, które przewidywały odebranie praw do wykonania utworów na żywo. PRS przekazała również umowy o wzajemnej reprezentacji z innymi członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG, które, zgodnie z tekstem załącznika do formularza A/B „nie mają wyłącznego charakteru (...)”. Zgodnie z tekstem załącznika do formularza A/B PRS przekazała swoją umowę z SACEM w załączniku 8 do zgłoszenia. Jednak dokument przekazany jako załącznik 8 jest wzorem umowy CISAC. W dniu 16 lutego 1999 r., do PRS zostało wysłane pismo o braku zastrzeżeń.

⁹² Sprawa 258/78 – Nungesser KG oraz Kurt Eisele przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich, Zb.O. [1978], s. 2015.

⁹³ W ramach niniejszego postępowania PRS złożyła wniosek o dostęp do akt Komisji w sprawie IV/34.991. PRS otrzymała dostęp do tych akt w dniu 28 marca 2006 r. oraz możliwość sporządzenia kopii wszystkich dokumentów, do których otrzymała dostęp i które wydały się jej ważne.

- (119) PRS oraz inni adresaci zgłoszenia zastrzeżeń argumentowali, że w świetle pisma o braku zastrzeżeń niezrozumiałe było, dlaczego Komisja zmieniła swoją ocenę i chce ukarać PRS i innych adresatów zgłoszenia zastrzeżeń za proponowanie lub wdrożenie ograniczeń członkostwa i terytorialnych przewidzianych we wzorze umowy CISAC.
- (120) Jednakże, pismo o braku zastrzeżeń nie uniemożliwia Komisji zmiany oceny badanej umowy lub praktyki, jak to zastrzeżono w samym piśmie.
- (121) W rzeczywistości, od 1999 r. na rynku zaszły istotne zmiany, natomiast niniejsze postępowanie dostarczyło Komisji nowych informacji. Podsumowując, pojawienie się Internetu radykalnie zmieniło sposób, w jaki wykorzystuje się prawa autorskie. Ponadto, uczestnicy rynku opracowali nowe modele prowadzenia działalności gospodarczej, jak wyjaśniono w motywie 98. W swojej skardze, RTL przekazało informacje dotyczące wykorzystania praw autorskich w związku z przekazem satelitarnym i kablowym, które nie były znane w dniu zgłoszenia dokonanego przez PRS. Te dodatkowe informacje zawierały dowody na to, że umowy o wzajemnej reprezentacji uniemożliwiły nadawcom rozwój międzynarodowej działalności gospodarczej. Zgłoszenie dokonane przez PRS zawierało jedynie informacje dotyczące aspektów proceduralnych członkostwa oraz umów z innymi członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG.
- (122) Podsumowując, należy stwierdzić, że pismo o braku zastrzeżeń wysłane do PRS w 1999 r. nie uniemożliwia Komisji stwierdzenia naruszenia konkurencji na podstawie faktów istotnych dla niniejszej decyzji.

7.4. Ograniczenia członkostwa

- (123) Niniejszy rozdział zajmuje się ograniczeniami członkostwa zawartymi w umowach dwustronnych o wzajemnej reprezentacji między członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG, które stanowią porozumienia między przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 81 ust. 1 Traktatu oraz art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG.
- (124) Artykuł 11 ust. 2 wzoru umowy CISAC⁹⁴ stanowi, że żadna z umawiających się organizacji zbiorowego zarządzania nie może bez zgody drugiej strony przyjąć na członka żadnego członka drugiej organizacji ani żadnej osoby fizycznej, firmy lub spółki posiadającej obywatelstwo jednego z krajów, w którym działa ta organizacja. Po wdrożeniu art. 11 ust. 2 do umów dwustronnych o wzajemnej reprezentacji, organizacja zbiorowego zarządzania musiała uzyskać zgodę innej organizacji-potencjalnej konkurentki na rynku zarządzania prawami autorskimi- zanim mogła przyjąć na członka podmiot uprawniony, który albo był już członkiem innej organizacji, albo był obywatelem państwa, na którego terytorium inna organizacja prowadziła działalność, co z reguły oznaczało państwo, w którym organizacja ta miała swoją siedzibę.
- (125) To postanowienie umowne ograniczało więc możliwość wyboru przez podmiot uprawniony organizacji, której członkiem chciał zostać, lub możliwość jednoczesnego członkostwa w różnych organizacjach zbiorowego zarządzania z EOG w celu zarządzania jego prawami na różnych terytoriach EOG.

⁹⁴ Mimo, iż postanowienie zostało formalnie usunięte ze wzoru umowy CISAC w czerwcu 2004 r. jest wciąż stosowane przez wiele organizacji zbiorowego zarządzania w ich dwustronnych umowach o wzajemnej reprezentacji jak wyjaśniono w motywach 30 do 34.

- (126) Ograniczenia członkostwa wpływają na dwie formy konkurencji. Pierwszą i najważniejszą kwestią jest fakt, że jednoznacznie ograniczają one konkurencję między organizacjami zbiorowego zarządzania na rynku świadczenia usług podmiotom uprawnionym. Kwestia druga i mająca bardziej pośredni charakter to fakt, że ograniczenia członkostwa mogą mieć wpływ na repertuar posiadany przez każdą organizację, co z kolei może oddziaływać na konkurencję między organizacjami zbiorowego zarządzania na rynku udzielania licencji na prawa autorskie użytkownikom komercyjnym. Te klauzule umowne ograniczają repertuar każdej organizacji zbiorowego zarządzania do praw podmiotów uprawnionych z tego samego państwa EOG tak, że są one bardziej komplementarne niż byłoby to w sytuacji braku takich klauzul. Dlatego, ograniczają one potencjalną konkurencję między organizacjami zbiorowego zarządzania w zakresie udzielania licencji na ich własne repertuary. Ograniczenia członkostwa należy również brać pod uwagę przy ocenie ograniczeń terytorialnych zamykających działalność organizacji zbiorowego zarządzania związaną z udzielaniem licencji w granicach jednego państwa EOG. Im bardziej repertuary poszczególnych organizacji można uznać za zamienne, tym bardziej ograniczenia terytorialne ograniczają konkurencję, która występowałaby przy braku dwustronnych umów o wzajemnej reprezentacji. Ograniczenia członkostwa przyczyniają się do powstania wyraźnie oddzielonych repertuarów krajowych, gdyż utrudniają one podmiotom uprawnionych wstępować do innych organizacji zbiorowego zarządzania. Bez ograniczeń członkostwa powstanie podziału według obywatelstwa byłoby mniej prawdopodobne, a w perspektywie długoterminowej repertuary stawałyby się coraz bardziej homogeniczne.
- (127) Ograniczenia członkostwa podlegają więc zakazowi zawartemu w art. 81 ust. 1 Traktatu oraz art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG i stanowi naruszenie ze względu na cel.
- (128) Postępowanie przeprowadzone przez Komisję oraz spotkanie wyjaśniające wykazały, że również niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG uważają tę klauzulę wzorcową za antykonkurencyjną⁹⁵.

⁹⁵

Na przykład, w wymianie pism między STIM a SACEM z kwietnia 2005 r., SACEM napisało odnośnie do art. 11 ust. 2 wzoru umowy CISAC, że *“Une telle clause n’est pas conforme à l’article 81(1) du Traité de Rome. Par conséquent, il apparaît nécessaire de (la) supprimer du contrat de représentation réciproque conclu entre la SACEM et la STIM...”* (zob. pismo p. Thierry Desurmont, SACEM, z dnia 4 kwietnia 2005 r. wysłane do p. Kenth Muldin, STIM, s. 1). W piśmie do SACEM z dnia 18 maja 2005 r. ZAiKS napisał: *„l’article 11(II) ...n’est pas conforme aux dispositions de l’article 81(1) du traité de Rome”*. W piśmie do SACEM z dnia 7 czerwca 2005 r. AKKA-LAA zawarła podobne uwagi: *„Nawiązując do Państwa pisma z dnia 13 maja 2005 r. dotyczącego zgodności dwustronnych umów o wzajemnej reprezentacji z art. 81 ust. 1 traktatu rzymskiego, chciałbym potwierdzić, że AKKA-LAA zgadza się uznać art. 11 ust. 2 za wyłączony z podpisanej między SACEM a AKKA-LAA umowy o wzajemnej reprezentacji.”* Inne organizacje zbiorowego zarządzania rozpoczęły usuwanie tej klauzuli ze swoich umów o wzajemnej reprezentacji w trakcie postępowania, co wskazuje na to, że albo ta klauzula nie jest konieczna do sprawnego funkcjonowania tych umów, albo w sposób dorozumiany została ona przez strony uznana za antykonkurencyjną (na przykład Artisjus, BUMA, KODA, OSA).

- (129) IMRO twierdził, że uzyskanie zgody innej organizacji zbiorowego zarządzania było uzasadnione względami praktycznymi i że klauzulę tę stosowano tylko wtedy, gdy podmiot uprawniony był już członkiem jednej organizacji i chciał wstąpić do innej⁹⁶. Komunikacja między organizacjami zbiorowego zarządzania wydaje się rzeczywiście konieczna, aby sprawnie przeprowadzić przeniesienie członkostwa podmiotu uprawnionego z jednej organizacji do drugiej. Cel omawianej klauzuli umownej wydaje się jednak inny; zgoda na zmianę organizacji zbiorowego zarządzania przez uprawnionego nie powinna być wymagana, bez względu na to, czy jej odmowa musi być uzasadniona czy nie.
- (130) Argument przytaczany przez niektórych członków CISAC mających siedzibę w EOG, że klauzula członkostwa nie była stosowana, nie zmienia jej antykonkurencyjnego charakteru. Poprzez uzależnienie wstąpienia podmiotu uprawnionego do innej organizacji zbiorowego zarządzania od decyzji „krajowej” organizacji zbiorowego zarządzania, klauzula ta miała na celu przyporządkowanie podmiotów uprawnionych zgodnie z ich obywatelstwem, zatem wykazanie, że była ona stosowana lub egzekwowana nie jest konieczne. Samo istnienie tej klauzuli stanowiło „widoczną i psychologiczną” barierę, która powstrzymywała organizacje zbiorowego zarządzania od starania się o podmioty uprawnione, będące już członkami innych organizacji lub posiadające inne obywatelstwo niż obywatelstwo państwa, w którym dana organizacja miała swoją siedzibę⁹⁷. Podobnie, argument podnoszony przez niektóre organizacje zbiorowego zarządzania, że podmioty uprawnione nie wyrażały chęci wstąpienia do organizacji innej niż ta, która działała w państwie, którego obywatelstwo podmioty te posiadały, nie zaprzecza restryktywnemu charakterowi tej klauzuli. Wręcz przeciwnie, jeżeli to twierdzenie byłoby prawdziwe, klauzula ta nie byłaby potrzebna.
- (131) Ponadto, postępowanie wykazało, że odsetek członków nie posiadających obywatelstwa państwa, w którym działała dana organizacja, jest niewielki. W marcu 2005 r., Komisja zwróciła się do członków CISAC mających siedzibę w EOG z wnioskiem o udzielenie informacji, czy mają członków posiadających inne obywatelstwo niż obywatelstwo państwa, w którym dana organizacja ma swoją siedzibę. AKKA/LAA odpowiedziała, że nie posiada takich członków. Niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG przedstawili bardzo niskie liczby: AEPI odpowiedziała, że posiada 11 członków o innym obywatelstwie. Członkowie posiadający inne obywatelstwo niż obywatelstwo państwa, w którym dana organizacja ma swoją siedzibę stanowili 0,8 % członków TEOSTO, 1 % członków ARTISJUS i OSA oraz 1,43% członków SGAE. Inne organizacje nie przekazały żadnych danych (ZAIKS, TONO, SPA, SOZA, STIM, SIAE, SABAM, LATGA-A, KODA, EAÜ, STIM, AKM). GEMA stwierdziła, że 6,83 % jej członków nie jest Niemcami. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez PRS (która nie posiada w swoich umowach o wzajemnej reprezentacji wyraźnej klauzuli członkostwa), 11,3 % jej członków nie jest Brytyjczykami. Obywatele innych państw stanowili 19 % członków

⁹⁶ IMRO ogranicza wspomniane względy praktyczne do sytuacji, gdy członek innej organizacji decyduje się na wstąpienie do IMRO i w związku z tym opuszcza swoją dotychczasową organizację zbiorowego zarządzania. IMRO uważa, że jest zobowiązane do uzyskania zgody tej innej organizacji, aby ustalić datę rozpoczęcia i zakończenia członkostwa danego uprawnionego. Zob. pkt. 38-39 odpowiedzi IMRO z dnia 31 stycznia 2008 r. na zgłoszenie zastrzeżeń oraz pismo IMRO z dnia 28 września 2005 r.

⁹⁷ Zob. sprawa 19/77 – *Miller International Schallplatten GmbH przeciwko Komisji*, Zb.O. [1978], s. 131, motyw 7; połączone sprawy 32/78, 36/78 i 82/78 – *BMW Belgium S.A. przeciwko Komisji*, Zb.O. [1979], s. 2435, motywy 27 do 36; sprawa 246/86 – *S.C. Belasco i in. przeciwko Komisji*, Zb.O. [1989], s. 2117, motyw 15.

SACEM, jednak liczbę tę może tłumaczyć fakt, że SACEM prowadzi bezpośrednią działalność w kilku państwach Wspólnoty (Luksemburg) lub poza UE (głównie w Afryce).

- (132) Istnieją wyraźne oznaki tego, że konkurencja między organizacjami zbiorowego zarządzania w zakresie świadczenia usług zarządzania prawami autorskimi na rzecz podmiotów uprawnionych do utworów muzycznych, mogłaby przynieść korzyści tym podmiotom. Wynika to stąd, że w większości przypadków międzynarodowe wynagrodzenia autorskie uprawnionego podlegają licznym lub różnym potrąceniom z tytułu kosztów administracyjnych innych organizacji zbiorowego zarządzania działających w różnych państwach. Tak więc wysokość ostatecznego dochodu, który otrzymuje uprawniony, może się różnić w zależności od organizacji, która zarządza jego prawami. Komisja zwróciła się do członków CISAC mających siedzibę w EOG o przekazanie informacji dotyczących ich normalnej struktury opłat i wynagrodzeń autorskich oraz czy stosują różne opłaty administracyjne za zarządzanie prawami wynikającymi z umów o wzajemnej reprezentacji⁹⁸. Komisja otrzymała trzy rodzaje odpowiedzi: (i) niektóre organizacje zbiorowego zarządzania nie pobierają dodatkowych opłat od wynagrodzeń autorskich przekazywanych przez inne organizacje⁹⁹, (ii) inne organizacje pobierają specjalną opłatę, której wysokość jest różna w różnych organizacjach¹⁰⁰ i ostatecznie (iii) niektóre organizacje nie stosują różnych opłat w zależności od tego, czy same pobierają wynagrodzenia autorskie, czy są one przekazywane w ramach umów o wzajemnej reprezentacji¹⁰¹. Stawki opłat pobieranych przez członków CISAC mających siedzibę w EOG od wynagrodzeń autorskich przekazywanych w ramach umów o wzajemnej reprezentacji sięgają od 0 % do ok. 27,7 %¹⁰².
- (133) Inną wskazówką dotyczącą wydajności usług świadczonych uprawnionym przez członków CISAC mających siedzibę w EOG jest wysokość opłat administracyjnych lub tzw. „wskaznik administracyjnych kosztów ogólnych”. Co więcej, w swojej odpowiedzi na zgłoszenie zastrzeżeń STIM stwierdził, że „stowarzyszenia zbiorowego zarządzania wykorzystują międzynarodowe kryterium zwane „wskaznikiem administracyjnych kosztów ogólnych” na potrzeby oceny wydajności”¹⁰³. W tym kontekście wydaje się, że opłaty administracyjne, jakie członkowie CISAC mający siedzibę w EOG pobierają od swoich członków, są bardzo zróżnicowane¹⁰⁴.

⁹⁸ Wniosek o przekazanie informacji z września 2006 r., przesłany do wszystkich organizacji zbiorowego zarządzania z EOG, które są stronami niniejszego postępowania.

⁹⁹ Na przykład, IMRO (zob. rozdział zatytułowany „Wewnętrzne koszty administracyjne” nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi na wniosek o przekazanie informacji z września 2006 r.) lub KODA (zob. rozdział I.B.1.2 nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi na wniosek o przekazanie informacji z września 2006 r.).

¹⁰⁰ Na przykład, OSA (zob. rozdział I.B nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi na wniosek o przekazanie informacji z września 2006 r.).

¹⁰¹ Na przykład, GEMA (zob. s. 3 nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi na wniosek o przekazanie informacji z września 2006 r.).

¹⁰² Zob. s. 2 nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi STEF. Komisja podkreśla, że przykłady te podane są na podstawie dostępnych danych. W rzeczywistości, niektóre organizacje nie odpowiedziały na wniosek o przekazanie informacji.

¹⁰³ Zob. pkt. 14 odpowiedzi STIM na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹⁰⁴ Wyniki wniosku o udzielenie informacji, rozesłanego do wszystkich organizacji zbiorowego zarządzania z EOG we wrześniu 2006 r., wskazują, że opłaty administracyjne pobierane przez te organizacje sięgają od 10 % do 27 % wynagrodzeń autorskich.

- (134) Tak więc podmioty miałyby zachętę do wyboru usług zarządzania prawami autorskimi na podstawie szeregu kryteriów, w szczególności (i) struktury kosztów (potrąceń związanych z prowizjami, opłat członkowskich oraz kosztów pokrewnych, takich jak potrącenia na cele emerytalne i kulturowe), (ii) jakości usługi (przejrzystość, odpowiedzialność, warunki wypłaty wynagrodzeń autorskich, informacje, ochrona prawna i egzekwowanie), (iii) korzyści wynikających z członkostwa (systemy emerytalne lub zdrowotne itp.) oraz (iv) zdolności zebrania jak największej części wynagrodzeń należnych twórcom.
- (135) Interes jaki mają podmioty uprawnione w zwiększeniu konkurencji między organizacjami zbiorowego zarządzania nie jest jedynie teoretyczną hipotezą. Na przykład, w 1998 r. francuski uprawniony (grupa „Daft Punk”) chciał przekazać organizacji SACEM tylko niektóre kategorie swoich praw autorskich i tylko na jej terytorium krajowym (Francji). SACEM uznało to żądanie za niezgodne ze swoim statutem i odrzuciło je. W następstwie skargi wniesionej przez grupę muzyczną służby Komisji uznały, że odmowa SACEM może stanowić nadużycie pozycji dominującej. Stosownie do tego SACEM zmieniła swój statut i stworzyła swoim członkom możliwość indywidualnego zarządzania niektórymi kategoriami praw lub przekazania ich innej organizacji zbiorowego zarządzania¹⁰⁵.
- (136) Organizacje zbiorowego zarządzania także mogłyby być zainteresowane pozyskiwaniem podmiotów uprawnionych, gdyż mogłoby to mieć pozytywny wpływ na ich obrót, który jest podstawą naliczania opłat administracyjnych. Bez ograniczeń członkostwa, organizacje zbiorowego zarządzania nie byłyby ograniczone w konkurencji o pozyskiwanie podmiotów uprawnionych.
- (137) Podsumowując, brak klauzul wyłączności w zakresie członkostwa wpłynęłyby na zwiększenie konkurencji między organizacjami zbiorowego zarządzania na rynku świadczenia usług zarządzania prawami autorskimi podmiotom uprawnionym. Ponadto, gdyby nie było ograniczeń członkostwa, organizacje zbiorowego zarządzania mogłyby negocjować bezpośrednio z członkami innych organizacji i próbować stworzyć swój własny repertuar „światowy” lub przynajmniej repertuar bardziej różnorodny niż repertuar czysto krajowy, gdyż zawierałby on utwory z różnych państw. Ograniczenia te stwarzają więc sztuczną zależność między organizacjami zbiorowego zarządzania, gdyż repertuar czysto krajowy, mimo że stanowi ważną część repertuaru każdej z organizacji, jest produktem mało atrakcyjnym dla użytkownika komercyjnego.

7.5. Wyłączna reprezentacja

7.5.1. Aspekty ogólne

- (138) Niektórzy członków CISAC mających siedzibę w EOG przytoczyli argument, że umowy o wzajemnej reprezentacji między organizacjami są umowami agencyjnymi i w związku z tym nie wchodzą w zakres zastosowania art. 81 ust. 1 Traktatu. Nie można się zgodzić z takim twierdzeniem. Po pierwsze, w zakres zastosowania art. 81 ust. 1 Traktatu nie wchodzi tylko takie zobowiązania, które są właściwe umowie

¹⁰⁵ Decyzja Komisji w sprawie COMP/C2/37.219 – *Banghalter i Homem Christo (Daft Punk) przeciwko SACEM* z 12 sierpnia 2002 r.

agencji¹⁰⁶. Porozumienie dotyczące wyłącznego uprawnienia danej organizacji do udzielania licencji lub stosowanie uzgodnionej praktyki w zakresie definiowania ograniczeń terytorium, w jakim dana organizacja może wydawać licencje, do takich zobowiązań z pewnością nie należą. Po drugie, organizacja zbiorowego zarządzania nie ma zazwyczaj wpływu na „ceny” (wynagrodzenia autorskie) pobierane przez organizację wykonującą udzielone jej upoważnienie; ta ostatnia będzie pobierała takie same wynagrodzenia autorskie jakie pobiera za swój własny repertuar.

- (139) Po trzecie, umowa agencyjna dotyczy sytuacji, gdy przedstawiciel handlowy jest upoważniony do prowadzenia negocjacji w imieniu innej osoby, która sama ponosi ryzyko związane z zawieraniem umów i inwestycjami charakterystycznymi dla rynku¹⁰⁷. Organizacje zbiorowego zarządzania dokonują na przykład inwestycji w elektroniczne przetwarzanie dużej ilości danych w związku z zarządzaniem i monitorowaniem wykorzystania takich praw w nowy sposób (na przykład internetowe usługi muzyczne). Ryzyko związane z tymi inwestycjami ponoszą organizacje, które podjęły się takich inwestycji, a nie ich organizacje partnerskie w ramach umów o wzajemnej reprezentacji, które przekazały im prawa. Po czwarte, w ramach dyskusji o zakresie zastosowania art. 6 ust. 2 wzoru umowy CISAC, członkowie CISAC mający siedzibę w EOG stwierdzili, że organizacja upoważniająca nie może w żaden sposób ingerować w działalność organizacji upoważnionej, nie może na przykład udzielać żadnych instrukcji¹⁰⁸. Wydaje się to pozostawać w sprzeczności z argumentem, według którego upoważniona organizacja zbiorowego zarządzania jest przedstawicielem handlowym innej organizacji. Po piąte, Trybunał Sprawiedliwości w wyroku *Lucazeau* wyraźnie potwierdził, że art. 81 ust. 1 Traktatu stosuje się do umów o wzajemnej reprezentacji, jeżeli dotyczą one wyłączności lub do uzgodnionych praktyk, które miałyby podobny cel lub skutek.

¹⁰⁶ Obwieszczenie Komisji – 'Wytyczne w sprawie ograniczeń wertykalnych', (Dz.U. C 291 z 13.10.2000, s. 1-44, motyw 18).

¹⁰⁷ Obwieszczenie Komisji – 'Wytyczne w sprawie ograniczeń wertykalnych', motyw 12 i nast.

¹⁰⁸ Zob. rozdział 7.5.3.

7.5.2. *Artykuł 1 wzoru umowy CISAC: klauzula wyłączności*

- (140) Do maja 1996 r.¹⁰⁹ art. 1 wzoru umowy CISAC przewidywał, że wzajemna reprezentacja w zakresie repertuaru odbywa się na zasadzie wyłączności. Wyłączność ta wpływa ograniczająco na konkurencję i powoduje efekt zamknięcia dostępu do krajowego rynku na korzyść wyłącznie upoważnionej organizacji zbiorowego zarządzania w takim zakresie, że żadna inna organizacja nie może przyznawać licencji na dany repertuar na terytorium organizacji wyłącznie upoważnionej. Na przykład, jeżeli KODA udzieli SGAE wyłącznego upoważnienia do udzielania licencji na repertuar duński w Hiszpanii, KODA gwarantuje SGAE tym samym nie tylko, że żadna inna organizacja nie będzie licencjonowała repertuaru duńskiego w Hiszpanii, lecz także że KODA nie będzie udzielała w Hiszpanii licencji na swój własny repertuar i tym samym udzielała bezpośredniego dostępu do swojego repertuaru. Klauzula wyłączności ogranicza więc konkurencję na dwóch poziomach: (i) na rynku usług zarządzania świadczonych sobie wzajemnie przez organizacje zbiorowego zarządzania oraz (ii) na rynku licencjonowania.
- (141) Na rynku usług zarządzania świadczonych sobie wzajemnie przez organizacje zbiorowego zarządzania każda organizacja może być pewna, że żadna inna organizacja nie otrzyma upoważnienia na jej terytorium. W związku z tym, żadna inna organizacja nie będzie w stanie wydawać licencji wielorepertuarowych (co więcej, w ogóle żadnych licencji) na korzystanie z utworów tym terytorium, bez względu na to, czy użytkownicy znajdują się na tym terytorium, czy nie. Ograniczenia te w równym stopniu dotyczą więc rynku licencji, gdyż użytkownicy bez względu na swoją własną siedzibę w każdym państwie są konfrontowani z monopolistyczną organizacją zbiorowego zarządzania i muszą uzyskać licencję jednoterytorialną od każdej z tych organizacji, jeżeli utwór chroniony prawem autorskim ma być wykorzystywany w kilku państwach. Klauzula wyłączności ogranicza konkurencję, gdyż organizacje zbiorowego zarządzania nie konkurują między sobą w oparciu o ten sam repertuar zagraniczny, do którego zarządzania mogłyby zostać równocześnie upoważnione.
- (142) Tak więc dwustronne umowy o wzajemnej reprezentacji – w takim zakresie, w jakim zawierają postanowienia umowne podobne do art. 1 wzoru umowy CISAC w brzmieniu z okresu sprzed maja 1996 r. – ograniczają konkurencję w rozumieniu art. 81 ust. 1 Traktatu i art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG.
- (143) Członkowie CISAC mający siedzibę w EOG nie kwestionowali tego aspektu zgłoszenia zastrzeżeń i zarówno w swoich pisemnych odpowiedziach jak i w trakcie spotkania wyjaśniającego uznały, że klauzula wyłączności jest sprzeczna ze wspólnotowym prawem konkurencji zgodnie z wykładnią dokonaną przez Trybunał Sprawiedliwości w orzeczeniach *Tournier* i *Lucazeau*. Stanowisko adresatów zgłoszenia zastrzeżeń można streścić cytując odpowiedź CISAC: „Komitet (Prawny) stwierdził, że przez wzgląd na wspólnotowe prawo konkurencji organizacje zbiorowego zarządzania nie mogą być wyłącznie upoważniane przez zagraniczne organizacje zbiorowego zarządzania”¹¹⁰.
- (144) Należy zauważyć, że 12 lat po tym, jak CISAC w maju 1996 r. wystosował do swoich członków mających siedzibę w EOG zalecenie unikania stosowania wszelkich klauzul

¹⁰⁹ Od tej daty CISAC nie proponuje już w art. 1 wzoru umowy swoim członkom z EOG stosowania wyłącznej wzajemnej reprezentacji.

¹¹⁰ Zob. pkt. 111 nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi CISAC na zgłoszenie zastrzeżeń.

wyłączności w wiążących ich umowach o wzajemnej reprezentacji, oraz 19 lat po wyrokach *Tournier* i *Lucazeau*, większość organizacji zbiorowego zarządzania z EOG ciągle jeszcze nie zmieniła swoich umów zgodnie z wykładnią dokonaną w tych wyrokach, mimo że wszystkie one przyznają, że klauzula wyłączności jest sprzeczna ze wspólnotowym prawem konkurencji.

7.5.3. Artykuł 6 ust. 2 wzoru umowy CISAC

- (145) W zgłoszeniu zastrzeżeń Komisja doszła do wniosku, że zgodnie z art. 6 ust. 2 wzoru umowy CISAC, członkowie CISAC mający siedzibę w EOG uzgodnili, że będą powstrzymywać się od prowadzenia działalności na terytorium innej organizacji. Komisja stwierdziła, że art. 1 i art. 6 ust. 2 stanowił podstawę wyłącznej i wzajemnej reprezentacji¹¹¹. Jak wyjaśniono w motywie 78, w wydanych w trybie prejudycjalnym orzeczeniach *Tournier* i *Lucazeau* Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że zobowiązanie organizacji zbiorowego zarządzania dotyczące niedopuszczania użytkowników spoza własnego terytorium krajowego do repertuarów krajowych, budzi wątpliwości w świetle prawa konkurencji.
- (146) CISAC i większość członków CISAC mających siedzibę w EOG odpowiedzieli, że Komisja dokonała błędnej interpretacji art. 6 ust. 2. Odpowiedzi te można streścić cytując stanowisko SACEM: „*Art. 6 ust. 2 ma jedynie na celu zapewnienie racjonalnego zarządzania naszymi umowami o wzajemnej reprezentacji. Co więcej, jeżeli organizacja została upoważniona do zarządzania na swoim terytorium repertuarem innej organizacji, upoważnienie to może zostać wykonane tylko przez organizację, która została do tego upoważniona. Innymi słowy, prowadzenie negocjacji z użytkownikami jest sprawą upoważnionej organizacji ... Należy jednak podkreślić, że zasada ta nie zabrania organizacji upoważniającej udzielania licencji użytkownikom, mającym siedzibę na terytorium tej drugiej organizacji, na własnych warunkach i niezależnie od udzielonego upoważnienia*”¹¹².
- (147) Wydaje się, że zacytowaną powyżej odpowiedź podziela CISAC i większość członków CISAC mających siedzibę w EOG. Na przykład, PRS wyjaśniła w odpowiedzi na zgłoszenie zastrzeżeń, że: „*PRS wierzy, że Komisja zupełnie nie zrozumiała art. 6 ust. 2 wzoru umowy CISAC (...) zdaniem PRS klauzula ta oznacza jedynie, że nie przeszkadza ona innej organizacji w wydawaniu licencji*”¹¹³.

¹¹¹ Zob. pkt. 29, 91 i 92 zgłoszenia zastrzeżeń.

¹¹² Zob. w szczególności pismo wysłane przez SACEM do PRS w dniu 4 listopada 2005 r. Pismo to jest dołączone do nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi SACEM na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹¹³ Zob. pkt. 33 nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi PRS z dnia 14 kwietnia 2006 r. na zgłoszenie zastrzeżeń.

- (148) Stanowisko to jest jednak sprzeczne ze wszystkimi innymi dokumentami znajdującymi się w aktach Komisji. W piśmie z dnia 3 stycznia 2006 r., wysłanym przez PRS do SACEM, PRS wydaje się w zupełnie inny sposób interpretować art. 6 ust. 2. PRS wyjaśnia SACEM, że interpretacja dokonana przez nią w piśmie z dnia 4 listopada 2005 r. „wprawiła nas w zakłopotanie” oraz że „nie rozumiemy Państwa argumentów”. PRS podkreśla również, że art. 6 ust. 2 „zawiera bardzo szerokie zobowiązanie do powstrzymania się od ingerencji na terytorium innej organizacji w związku z udzielonym upoważnieniem (...) założenie, że klauzula ta kwestionuje lub podaje w wątpliwość niewyłączny charakter umowy, byłoby błędną interpretacją”¹¹⁴. Pismo to, pozostające w sprzeczności z wyjaśnieniami przedstawionymi przez PRS w jej odpowiedzi na zgłoszenie zastrzeżeń, wskazuje, że art. 6 ust. 2 może być rzeczywiście rozumiany jako klauzula przyznająca pewien zakres ochrony organizacji zbiorowego zarządzania na jej terytorium krajowym w zakresie zarządzania odpowiednim repertuarem zagranicznym i że organizacje zbiorowego zarządzania w taki sposób ją rzeczywiście interpretowały.
- (149) Stanowisko CISAC i SACEM jest w podobny sposób sprzeczne ze stanowiskiem SOZA, która w swojej odpowiedzi na zgłoszenie zastrzeżeń wyjaśnia, że art. 6 ust. 2 jest postanowieniem o charakterze „czysto koordynacyjnym i logicznym”, ponieważ „każda reprezentacja przy wykonywaniu przeniesionych praw, dopuszczająca równoczesne działanie podmiotu upoważniającego i upoważnionego oraz innych stron, byłaby kłopotliwa i prowadziła do niepewności prawnej”¹¹⁵.
- (150) CISAC stwierdziła, że umowy o wzajemnej reprezentacji zawarte przez IMRO i BUMA, STIM i BUMA oraz SABAM i BUMA zawierały w art. 1 postanowienie, na podstawie którego organizacja upoważniająca mogła udzielać licencji bezpośrednio na terytorium organizacji upoważnionej¹¹⁶. Komisja przyjmuje tę informację do wiadomości, lecz zauważa również, że CISAC (lub inne strony) przedstawiły bardzo ograniczoną ilość umów o wzajemnej reprezentacji zawierających takie postanowienie. Nie można zatem przyjąć, że to postanowienie było wynikiem ogólnej praktyki organizacji zbiorowego zarządzania. Dodanie takiego postanowienia wskazuje, że organizacje te uznały za konieczne wyjaśnienie tej kwestii prawdopodobnie ze względu na wykładnię art. 6 ust. 2 jako postanowienia umownego gwarantującego wyłączność.
- (151) Ponadto, pod koniec 2005 r. i na początku 2006 r. (przed i po wysłaniu zgłoszenia zastrzeżeń), niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG zaczęli sugerować, aby inni członkowie CISAC mający siedzibę w EOG usunęli art. 6 ust. 2 z umów w celu dostosowania się do wspólnotowych zasad konkurencji. Na przykład, BUMA wysłała w dniu 20 marca 2006 r. do wszystkich innych członków CISAC mających siedzibę w EOG pismo, w którym wezwała do usunięcia art. 6 ust. 2 ze wszystkich zawartych przez nią umów o wzajemnej reprezentacji¹¹⁷. SGAE, SIAE¹¹⁸, STIM¹¹⁹ i

¹¹⁴ Zob. pismo PRS do SACEM z dnia 3 stycznia 2006 r. Pismo to jest dołączone do nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi SACEM na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹¹⁵ Zob. rozdział 2.3.1 e) odpowiedzi SOZA na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹¹⁶ Zdanie to brzmi następująco: „BUMA zastrzega sobie prawo bezpośredniego udzielania w terytorium (IMRO) licencji, o których mowa powyżej (...)”. (zob. przypis 86 odpowiedzi CISAC na zgłoszenie zastrzeżeń).

¹¹⁷ Kopia pisma została dołączona do odpowiedzi BUMA na zgłoszenie zastrzeżeń. W piśmie tym BUMA napisała: „Zdecydowaliśmy nie kwestionować wniosków Komisji (...) Uważamy art. 6 ust. 2 za nieważny i usuwamy to postanowienie z naszych umów”.

¹¹⁸ Zob. s. 10 odpowiedzi SIAE na zgłoszenie zastrzeżeń.

EAÜ¹²⁰ również wysłały podobne pisma do innych członków CISAC mających siedzibę w EOG. Usunięcie tej klauzuli z umów zostało zaakceptowane przez niektóre organizacje, w szczególności przez AEPI, AKKA/LAA, AKM, ARTISJUS, EAÜ, GEMA, LATGA-A, OSA, PRS, SAZAS, SOZA, SPA, STEF, STIM, TONO, ZAIKS.

- (152) Komisja przyjmuje do wiadomości stanowisko, zgodnie z którym i pomimo jego niejasnego sformułowania, art. 6 ust. 2 nie należy interpretować jako postanowienia wprowadzającego jakąkolwiek formę wyłączności. Komisja uwzględni również fakt, że niektóre strony zaczęły usuwać art. 6 ust. 2 ze swoich umów o wzajemnej reprezentacji. Komisja odstępuje więc od podejmowania działań w związku z tą klauzulą, w zakresie, w jakim CISAC oraz jej członkowie z EOG interpretują ją w ten sposób, że dana organizacja zbiorowego zarządzania nie ogranicza innej w udzielaniu licencji i klauzuli tej nie interpretuje się w ten sposób, że dana organizacja jest ograniczona w jakikolwiek sposób w udzielaniu bezpośrednich licencji na własny repertuar.

7.6. Terytorialne ograniczenie uprawnienia do udzielania licencji

- (153) Przedmiotem niniejszego rozdziału jest zarządzanie prawami do publicznego korzystania z utworów muzycznych w drodze przekazu internetowego, satelitarnego i kablowego oraz wydawanie licencji w tym celu.
- (154) Ograniczenie terytorialne znajduje swoje odbicie w umowach dwustronnych o wzajemnej reprezentacji zawartych przez wszystkich adresatów¹²¹. Zgodnie z art. 1 wzoru umowy CISAC, licencjodawca ogranicza przekazanie swojego repertuaru do krajowego terytorium licencjobiorcy, zdefiniowanego w art. 6 ust. 1. Wdrażając wzór umowy CISAC, wszyscy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG zdefiniowali terytorium w obrębie EOG jako odpowiadające terytorium krajowemu licencjobiorcy odpowiedniej dwustronnej umowy o wzajemnej reprezentacji. Zdefiniowane terytorium krajowe jednej organizacji nie obejmuje terytorium innej organizacji. Uprawnienie każdej organizacji zbiorowego zarządzania do udzielania licencji jest zawsze ograniczone do jej własnego terytorium¹²².
- (155) W niniejszym rozdziale najpierw zostanie zbadane, dlaczego ta równoczesna praktyka organizacji zbiorowego zarządzania powinna zostać uznana za uzgodnioną praktykę. Następnie zostanie wyjaśnione, dlaczego praktyka ta ogranicza konkurencję. CISAC i członkowie CISAC mający siedzibę w EOG przedstawili szereg argumentów mających na celu zakwestionowanie wstępnych wniosków, według których takie działanie stanowi naruszenie art. 81 ust. 1 Traktatu (rozdział 7.6.2). W większości

¹¹⁹ W piśmie z dnia 8 marca 2006 r. STIM napisał do SIAE, że „jeżeli chodzi o art. 6 ust. 2, nie widzimy żadnego powodu do zachowania tej klauzuli. Biorąc pod uwagę, że nasza umowa o wzajemnej reprezentacji nie ma charakteru wyłącznego, klauzula ta w żadnym wypadku nie ma dużego znaczenia”. W standardowym piśmie wysłanym do innych stron, STIM napisała „Uważamy postanowienia art. 6 ust. 2 oraz art. 11 ust. 2 za nieważne. Zgodnie z tym, klauzule te nie są stosowane” (zob. na przykład pismo z dnia 8 marca 2006 r. wysłane przez BUMA).

¹²⁰ Zob. pkt. 3.2 odpowiedzi EAÜ na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹²¹ Zob. odpowiedzi na wniosek Komisji o udzielenie informacji z dnia 11 marca 2005 r. Wszyscy adresaci stosują art. 1 wzoru umowy CISAC i wzajemnie przekazują swój repertuar na odnośne terytorium innej organizacji. PRS stosuje swój szczególny wzór umowy, który zawiera również podobny przydział terytorialny (zob. rozdziały zatytułowane „Zarządzanie” i „Przydział” jego umowie „ABCD2”).

¹²² Zob. pkt. 102 zgłoszenia zastrzeżeń.

przypadków nie jest jasne, czy adresaci kwestionują istnienie uzgodnionej praktyki, czy ograniczenia konkurencji. W celu wyjaśnienia, pewne argumenty zostaną rozpatrzone w rozdziale 7.6.1 dotyczącym istnienia uzgodnionej praktyki, mimo że niektóre z tych argumentów są istotne również w rozdziale 7.6.2. Jak zostanie wykazane, żaden z argumentów przedstawionych przez członków CISAC mających siedzibę w EOG nie jest przekonujący.

7.6.1. Równoczesne ograniczenie terytorialne stanowi uzgodnioną praktykę

- (156) Co do istoty należy stwierdzić, że fakt, iż wszystkie umowy o wzajemnej reprezentacji zawierają klauzulę ograniczającą uprawnienie organizacji zbiorowego zarządzania do terytorium, w którym ma ona swoją siedzibę, nie jest wynikiem normalnych warunków konkurencji. Klauzule te zostały przejęte ze wzoru umowy CISAC i ograniczają się do jednolitego zdefiniowania odpowiedniego terytorium jako terytorium krajowego danej organizacji zbiorowego zarządzania. Tak więc klauzul tych nie można uznać za niezależne działanie zdeterminowane siłami rynku. Koordynacja działań przy pomocy wzoru umowy CISAC zastępuje ryzyko konkurencji praktyczną współpracą między członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG.
- (157) Ze względu na jednolite podejście w ramach CISAC, każda uczestnicząca organizacja zbiorowego zarządzania może być do pewnego stopnia pewna, że krajowe ograniczenie terytorialne nie tylko będzie akceptowane przez inną organizację na zasadzie wzajemności, lecz również wdrożone we wszystkich umowach o wzajemnej reprezentacji zawieranych przez organizacje zbiorowego zarządzania z EOG¹²³. Pewność ta jest również wynikiem wzajemnej zależności wszystkich członków CISAC mających siedzibę w EOG, która istnieje w szczególności w dziedzinie zastosowań *offline*. Zarządzanie prawami w tym sektorze wymaga lokalnych sieci monitorowania. W zakresie licencjonowania i pobierania wynagrodzeń autorskich za granicą każda organizacja zbiorowego zarządzania jest więc zależna od innych organizacji w odniesieniu do większości tradycyjnych zastosowań *offline*. Każda organizacja, która nie byłaby skłonna do kontynuowania historycznego podziału rynku w dziedzinie praw *online* narażałaby się na ryzyko utraty wsparcia w zarządzaniu prawami *offline*. Umożliwia to dyscyplinowanie organizacji, które rozważają odstępstwo od koordynowanego podejścia.

¹²³ Zob. pkt. 104 zgłoszenia zastrzeżeń.

(158) Istnienie uzgodnionej praktyki potwierdza szereg czynników, które zostaną bardziej szczegółowo zbadane w odpowiedzi na argumenty przytoczone przez adresatów zgłoszenia zastrzeżeń. Organizacje zbiorowego zarządzania dyskutowały na temat ujednolicenia swoich wzorów umów w ramach CISAC. Kwestia ograniczeń terytorialnych w odniesieniu do wzajemnych upoważnień, w szczególności dla nowych form korzystania z utworów, była przedmiotem rozmów wielostronnych między organizacjami zbiorowego zarządzania, czego przykładem jest porozumienie z Santiago. Zachowanie paralelne należy zbadać z uwzględnieniem wcześniejszej sytuacji, gdy umowy o wzajemnej reprezentacji były wyraźnie zawierane na zasadzie wyłączności. Rezygnacja z zasady wyłączności nie pociągnęła za sobą żadnych konkretnych zmian w zachowaniu organizacji zbiorowego zarządzania. Ponadto, zachowanie paralelne jest mocnym dowodem na istnienie uzgodnionej praktyki, chyba że istnieją inne przyczyny, które tłumaczą podział rynku jako skutek niezależnego zachowania rynkowego. Poniżej zostanie wykazane, że w niniejszej sprawie takie przyczyny nie istnieją.

7.6.1.1. Terytorialny charakter praw autorskich nie wyjaśnia ograniczeń terytorialnych

(159) Niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG argumentują, że ograniczenia terytorialne należą do specyfiki praw własności intelektualnej tego rodzaju. Likwidacja terytorialności naruszyłaby zatem istotę takiego prawa¹²⁴.

(160) Jednak terytorialność praw autorskich nie wymaga ich krajowego przyporządkowania w celu zarządzania za granicą na podstawie wyłącznie krajowej. Fakt, że prawo krajowe definiuje prawo autorskie, zakres jego ochrony oraz skutki jego naruszenia, nie oznacza, że licencje muszą być udzielane przez istniejące dominujące krajowe organizacje zbiorowego zarządzania. Podmioty uprawnione powierzają swoje prawa organizacjom zbiorowego zarządzania głównie w celu wykorzystania na całym świecie. Gdyby w umowach o wzajemnej reprezentacji nie było klauzul wyłączności, każda organizacja zbiorowego zarządzania miałaby możliwość udzielania licencji o zasięgu światowym na repertuar swoich członków. Wcześniejsze porozumienie z Santiago dotyczące wieloterytorialnych licencji wielorepertuarowych lub rzekomy wymóg udzielania przez organizacje zbiorowego zarządzania licencji wieloterytorialnych na własny repertuar, wskazują, że nie istnieją żadne wymogi prawne lub praktyczne stanowiące, że licencji może udzielić tylko organizacja mająca siedzibę tam, gdzie ma miejsce wykorzystanie utworu.

7.6.1.2. W kontekście przekazu drogą transmisji satelitarnej, zachowanie 24 członków CISAC mających siedzibę w EOG nie jest uzasadnione przepisami prawnymi, a umowa z Sydney nie jest odpowiednią odpowiedzią na zastrzeżenia

a) Praktyka 24 członków CISAC mających siedzibę w EOG nie jest uzasadniona przepisami prawnymi

(161) Szereg adresatów argumentowało, że Komisja błędnie zrozumiała przepisy dyrektywy 93/83/EWG. Podnoszono, że dyrektywa „*stanowi, że stosuje się przepisy o prawie autorskim państwa nadającego*”¹²⁵. Wydaje się, że członkowie CISAC mający

¹²⁴ Zob. na przykład pkt. 48 nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi PRS na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹²⁵ Zob. na przykład pkt. 8 nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi PRS na zgłoszenie zastrzeżeń.

siedzibę w EOG są zdania, że z dyrektywy wynika, że jedynie organizacja zbiorowego zarządzania mająca siedzibę w państwie, z którego nadawany jest sygnał do satelity, może udzielić licencji na przekaz satelitarny. Zdaniem niektórych członków CISAC mających siedzibę w EOG, system wprowadzony przez strony jest konieczny, aby zapewnić zgodność z prawodawstwem wspólnotowym¹²⁶ i byłby również właściwą odpowiedzią na zarzuty Komisji dotyczące ograniczeń terytorialnych¹²⁷.

- (162) Wykładnia dyrektywy 93/83/EWG dokonana przez adresatów zgłoszenia zastrzeżeń została odrzucona. Dyrektywa nie stanowi, że stosuje się prawo tego państwa członkowskiego, z którego nadawany jest sygnał do satelity. Dyrektywa 93/83/EWG stanowi, że „publiczny przekaz satelitarny” oznacza działanie, w wyniku którego sygnały będące nośnikami programu wprowadzane są do zamkniętego łańcucha przekazu, prowadzącego do satelity i z powrotem na Ziemię¹²⁸. W konsekwencji, stosuje się prawo tego państwa członkowskiego, w którym ten przekaz ma miejsce¹²⁹. Jednak przekaz nie rozpoczyna się automatycznie wraz z rozpoczęciem nadawania sygnału. Na przykład, aktem przekazu może być sygnał wysłany przez studio telewizyjne do naziemnej nadawczej stacji radiowej. Studio telewizyjne i stacja radiowa mogą nie znajdować się w tym samym państwie członkowskim. W tym przykładzie stosuje się prawo państwa członkowskiego, w którym znajduje się studio telewizyjne.
- (163) Ponadto, nawet w sytuacji, gdy sygnał nadawany jest rzeczywiście w miejscu, w którym ma miejsce pierwszy przekaz, nie oznacza to nadal, że organizacja zbiorowego zarządzania mająca siedzibę w państwie, w którym nadawany jest sygnał, jest jedyną organizacją uprawnioną do wydania licencji. W rzeczywistości, dyrektywa 93/83/WE określa prawo stosowane do korzystania z utworów objętych ochroną praw autorskich w drodze przekazu satelitarnego. Fakt, że stosuje się prawo danego państwa członkowskiego nie determinuje, która organizacja zbiorowego zarządzania może udzielić licencji. Oznacza to jedynie, że w sytuacjach spornych, spór rozstrzyga się na podstawie przepisów prawa znajdującego zastosowanie. Może to nie być prawo terytorium, w którym organizacja zbiorowego zarządzania ma swoją siedzibę, jak to jest w przypadku, gdy licencji udziela organizacja zbiorowego zarządzania, która nie ma siedziby tam, gdzie ma miejsce przekaz. Należy zauważyć, że ani CISAC, ani członkowie CISAC mający siedzibę w EOG nie wyjaśnili, dlaczego konieczne jest, aby organizacja mająca siedzibę w obrębie zasięgu satelity była jedyną organizacją udzielającą licencji na korzystanie z utworów muzycznych drogą przekazu satelitarnego. Należy przypomnieć, że z dyrektywy 93/83/EWG nie wynika i nie może wynikać, że tylko jedna organizacja zbiorowego zarządzania jest uprawniona do udzielania licencji na korzystanie z utworów w drodze przekazu satelitarnego; taki przepis byłby sprzeczny z Traktatem, a w szczególności z art. 49, który ustanawia zasadę swobody świadczenia usług, która z kolei jest jedną z podstaw prawnych dyrektywy 93/83/EWG.

b) „Umowa z Sydney” nie jest właściwą odpowiedzią na zarzuty

¹²⁶ Zob. pkt. 9 nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi PRS na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹²⁷ Zob. pkt. 47 odpowiedzi CISAC na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹²⁸ Zob. art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy 93/83/EWG.

¹²⁹ Zob. art. 1 ust. 2 lit. b) dyrektywy 93/83/EWG.

(164) W odniesieniu do korzystania z utworów w drodze przekazu satelitarnego, CISAC i niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG ¹³⁰ oświadczyły w swoich odpowiedziach na zgłoszenie zastrzeżeń, że tzw. „umowa z Sydney”, podpisana przez członków CISAC w 1987 r. stanowi integralną część wzoru umowy CISAC i rozszerza prawa przyznane na mocy art. 1 wzoru umowy CISAC na wszystkie państwa znajdujące się w obrębie zasięgu satelity. Na mocy art. 2 ust. 3 wzoru umowy CISAC, organizacja zbiorowego zarządzania w państwie, w którym ma miejsce przekaz sygnału satelitarnego, może wydać licencję obejmującą cały obszar zasięgu satelity, jeżeli w zasięgu satelity znajduje się kilka państw. „Umowa z Sydney” proponuje trzy możliwe formuły:

- a) według pierwszej formuły, organizacje zbiorowego zarządzania wyrażają zgodę na umożliwienie organizacji-licenjobdawcy, mającej siedzibę w państwie, w którym nadawany jest sygnał naziemny, oferowania licencji na transmisję w drodze przekazu satelitarnego, obejmującej cały obszar zasięgu satelity;
- b) według drugiej formuły, organizacje zbiorowego zarządzania wyrażają zgodę na umożliwienie organizacji-licenjobdawcy, mającej siedzibę w państwie, w którym nadawany jest sygnał naziemny, oferowania licencji na transmisję w drodze przekazu satelitarnego, obejmującej cały obszar zasięgu satelity, ale za uprzednią zgodą organizacji działających w obszarze zasięgu satelity;
- c) według trzeciej formuły, organizacje zbiorowego zarządzania wyrażają zgodę na umożliwienie organizacji-licenjobdawcy, mającej siedzibę w państwie, w którym nadawany jest sygnał naziemny, oferowania licencji na transmisję w drodze przekazu satelitarnego, obejmującej cały obszar zasięgu satelity, ale po wcześniejszych konsultacjach z organizacjami działającymi w obszarze zasięgu satelity.

¹³⁰

GEMA, PRS, SACEM, SGAE, SIAE, STIM i ZAIKS.

- (165) Komisja przyjmuje do wiadomości art. 2 ust. 3 wzoru umowy CISAC, co do którego członkowie CISAC porozumieli się w ramach „umowy z Sydney”¹³¹, ale nie uważa, aby było ono właściwą odpowiedzią na zastrzeżenia dotyczące uzgodnionych praktyk w zakresie ograniczeń terytorialnych. Jak wyjaśniono w motywach 161 i 162, zgodnie z dyrektywą 93/83/EWG, nadawca potrzebuje tylko jednej licencji na korzystanie z praw w całym obszarze zasięgu satelity. Do licencji stosuje się prawo państwa, w którym wprowadzono pierwszy sygnał (z reguły państwa, z którego nadawany jest sygnał do satelity). Jako że przekaz ma miejsce tylko w tym państwie EOG, konieczna jest licencja tylko dla tego państwa. W związku z tym, „umowa z Sydney” jest w tym kontekście przestarzała i niekonieczna do zapewnienia, że przyznana licencja obejmie cały obszar zasięgu satelity¹³².

7.6.1.3. Nie można określić tej praktyki jako wyniku indywidualnych działań rynkowych

- (166) Nie można przyjąć, że równoczesne działania są wynikiem indywidualnego działania rynkowego. Prawdą jest, że każda organizacja zbiorowego zarządzania potrzebuje umów o wzajemnej reprezentacji ze wszystkimi innymi organizacjami, jeżeli chce gromadzić wszystkie dostępne repertuary i oferować licencje wielorepertuarowe. Jednak ta równomierna wymiana repertuarów nie powinna uniemożliwiać organizacjom zbiorowego zarządzania udostępniania praw więcej niż jednej organizacji dla tego samego terytorium. GEMA mogłaby na przykład zawrzeć umowę o wzajemnej reprezentacji z SACEM i SABAM, aby w drodze wymiany uzyskać prawa francuskie i belgijskie do wykorzystania w Niemczech. Nie przeszkadzałoby to GEMA przyznać niemieckie prawa dla połączonego terytorium Belgii i Francji obu organizacjom i umożliwić w ten sposób konkurencję między nimi.
- (167) Organizacje zbiorowego zarządzania są bardzo różne. Różnią się one od siebie zarówno wydajnością i kosztami administracyjnymi jak i wielkością i ilością utworów¹³³. PRS (w Zjednoczonym Królestwie) ma bardzo duży repertuar międzynarodowy, podczas gdy mniejsze organizacje posiadają mniejsze repertuary, które są wykorzystywane głównie w kraju.

¹³¹ „Umowa z Sydney” nie jest badana w niniejszej decyzji. Komisja zastrzega sobie prawo do zbadania tej umowy w świetle zasad konkurencji.

¹³² Jest to szczególnie jasno wyjaśnione w odpowiedzi KODA na zgłoszenie zastrzeżeń. „Umowy o wzajemnej reprezentacji nie rozróżniają między różnymi formami korzystania i obowiązują zatem również dla nadawania drogą satelitarną, retransmisji kablowej i internetu. W odniesieniu do nadawania drogą satelitarną, dyrektywa o przekazie satelitarnym i kablowym (93/83/EWG) stanowi, że czynność podlegająca ograniczeniu ma miejsce w państwie, z którego wysyłany jest naziemny sygnał nadawczy, co oznacza, że organizacje siostrzane mogą udzielać licencji na repertuar KODA w całym obszarze zasięgu satelity. Art. 1 dyrektywy o przekazie satelitarnym i kablowym prowadzi do tego, że czynność podlegająca ograniczeniu ma miejsce w państwie, z którego wysyłany jest sygnał nadawczy, i w związku z tym nie jest konieczne wprowadzenie do umów o wzajemnej reprezentacji szczególnych postanowień dotyczących przekazu satelitarnego (podkreślenie własne)” (zob. s. 8 odpowiedzi KODA na zgłoszenie zastrzeżeń).

¹³³ Z różnych wniosków o przekazanie informacji i źródeł publicznych wynika, że wysokość opłat administracyjnych poszczególnych organizacji jest bardzo zróżnicowana (od 11 % do ponad 25 % w 2005 r.). Te olbrzymie różnice są odzwierciedlone w kwocie gromadzonych wynagrodzeń autorskich (od 3,4 do 823 mln EUR w 2005 r.). Również inne czynniki wskazują na duże różnice między organizacjami zbiorowego zarządzania. Przykładami są terminy płatności między organizacjami lub metoda obliczania i przyznawania wynagrodzeń autorskich (albo stawka za sekundę albo w oparciu o regularne próbki).

- (168) Mimo różnic, wszystkie organizacje zbiorowego zarządzania przyznają sobie wzajemnie równoprawny dostęp do swoich repertuarów. Ponieważ organizacje różnią się pod względem wydajności, mogłyby być zainteresowane upoważnieniem organizacji osiągającej szczególnie dobre wyniki do udzielania licencji na terytorium większym niż to, w którym ma ona swoją siedzibę, lub upoważnieniem w niektórych regionach więcej niż jednej organizacji w celu zwiększenia ilości udzielanych licencji i tym samym wynagrodzeń dla podmiotów uprawnionych.
- (169) Negocjacje prowadzące do zawarcia umów dwustronnych o wzajemnej reprezentacji poprzedziła koordynacja. Gdy pojawiła się kwestia korzystania z utworów w drodze przekazu satelitarnego lub internetowego, członkowie CISAC mający siedzibę w EOG próbowali nie tylko znaleźć rozwiązania w kontekście ich umów dwustronnych. Na przykład, w odpowiedzi na wzrastające znaczenie Internetu w EOG, organizacje zbiorowego zarządzania skoordynowały swoje stanowiska i zawarły tzw. porozumienie z Santiago, które zostało wspólnie zgłoszone w celu uzyskania możliwego wyłączenia zgodnie z art. 81 ust. 3 Traktatu. Decyzja o nieprzedłużaniu obowiązywania porozumienia z Santiago, która doprowadziła do ponownego podziału terytorialnego na terytoria krajowe, jest kolejną wskazówką, że członkowie CISAC mający siedzibę w EOG koordynują swoje działania w zakresie zasięgu licencji na prawo do korzystania z utworów w Internecie. Nie można tu więc mówić niezależnych przedsiębiorcach, działających autonomicznie na rynku.
- (170) Ponadto, należy przypomnieć, że nawet w przypadkach, w których dwustronne umowy o wzajemnej reprezentacji nie zawierały klauzul wyłączności, gdzie takie klauzule rzekomo nie były stosowane lub w przypadkach, gdzie zostały usunięte, praktyki, zgodnie z którymi organizacje zbiorowego zarządzania przyznawały licencje na korzystanie z praw jedynie na terytorium krajowym, były kontynuowane. Praktyka ta wynika z ugruntowanego istnienia ograniczeń terytorialnych w klauzulach odwzorowujących art. 6 ust. 1 wzoru umowy CISAC. W wyroku *Lucazeau*, Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że jeżeli nawet bez istnienia wyraźnej klauzuli wyłączności nie następuje żadna zmiana w działaniu, można to interpretować jako oznakę istnienia uzgodnionej praktyki. Trybunał stwierdził dalej, że zaobserwowane równoczesne działania można uznać za „silny dowód” na istnienie uzgodnionej praktyki i w związku z tym na koordynację, chyba że istnieją inne przyczyny, które tłumaczą podział rynku jako rezultat indywidualnych działań rynkowych¹³⁴.

7.6.1.4. Konieczność obecności lokalnej nie wyjaśnia systematycznego określania terytorium jako terytorium państwa, w którym organizacja zbiorowego zarządzania ma siedzibę

- (171) Adresaci pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń¹³⁵ twierdzili w swoich odpowiedziach na zgłoszenie zastrzeżeń i w trakcie spotkania wyjaśniającego, że lokalna obecność jest konieczna do monitorowania korzystania z utworów. Jak ujął to jeden z adresatów: *„Ponieważ korzystanie z utworów chronionych prawem autorskim za pomocą kabla, satelity lub Internetu praktycznie zawsze wymaga sprawdzenia poza terytorium, w którym działa organizacja podmiotów uprawnionych, nie jest możliwe, aby organizacja podmiotu uprawnionego wydała pozwolenie na korzystanie z jego*

¹³⁴ Sprawy połączone 110/88, 241/88 i 242/88 François Lucazeau i in. przeciwko Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM) i in., Zb.O. [1989] s. 2811, motyw 18.

¹³⁵ Zob. na przykład pkt 54 nieopatrzonej klauzuli poufności wersji odpowiedzi GEMA na zgłoszenie zastrzeżeń.

repertuaru poza terytorium tej organizacji (podkreślenie własne)¹³⁶. „Monitorowanie przez organizacje zarządzające prawami autorskimi z ich terytorium krajowego tak dużej ilości operatorów kablowych i internetowych działających za granicą nie byłoby realistyczne”¹³⁷. „Zdalne monitorowanie nie jest wydajne. Na przykład fińska organizacja zarządzająca prawami autorskimi nie posiadałaby żadnych innych skutecznych środków kontroli fizycznego korzystania z utworów jej członków w Irlandii”¹³⁸.

- (172) Powyższe twierdzenie opiera się na założeniu, że konieczna jest geograficzna bliskość między licencjodawcą (tj. organizacją zbiorowego zarządzania) i licencjobiorcą (tj. użytkownikiem komercyjnym). Niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG podkreślają dodatkowo, że spory prawne dotyczące naruszenia praw autorskich za granicą są dla każdej organizacji trudne i drogie. Argumentowano też, że ważna jest znajomość prawa lokalnego.
- (173) Jeżeli chodzi o bliskość licencjobiorcy, należy przypomnieć, że obecny system nie opiera się na takim założeniu. W ramach obecnego systemu, ograniczenie terytorialne uprawnienia oznacza, że każda organizacja zbiorowego zarządzania udziela licencji na korzystanie z praw na jej terytorium, bez względu na siedzibę licencjobiorcy. Jeżeli na przykład strona internetowa jest skierowana na niemieckie terytorium, GEMA będzie uprawniona do udzielenia licencji, nawet jeżeli przedsiębiorca oferujący usługi na tej stronie będzie miał siedzibę we Francji.
- (174) W zakresie korzystania z utworu drogą przekazu satelitarnego, internetowego i retransmisji drogą kablową istnieją rozwiązania techniczne umożliwiające monitorowanie licencjobiorców, nawet jeżeli licencjobiorca ma siedzibę lub korzysta z prawa poza terytorium organizacji zbiorowego zarządzania. Organizacje zbiorowego zarządzania stosują już sposoby licencjonowania, wskazujące na to, że są one w stanie monitorować licencjobiorców i korzystanie z praw i licencjobiorców poza terytorium organizacji i które wskazują, że różnorodność prawa krajowego nie jest przeszkodą dla udzielania licencji wieloterytorialnych. Ponadto, większość członków CISAC mających siedzibę w EOG argumentowało (w dyskusją na temat zastrzeżeń dotyczących art. 6 ust. 2 wzoru umowy CISAC i jego wdrożenia), że mogą wydawać licencje wieloterytorialne.
- (175) Jeżeli chodzi o zakłopotanie, które rzekomo powstało w związku z przyznawaniem użytkownikom licencji przez inne organizacje, oraz skutki, jakie może to mieć dla przeprowadzania kontroli na rynku i monitorowania bezprawnego korzystania z utworów muzycznych, należy podkreślić, że użytkownik komercyjny musiałby udowodnić, że otrzymał licencję na korzystanie z praw, a tym samym musiałby podać zakres posiadanej licencji oraz organizację, która udzieliła licencji. Według niektórych członków CISAC mających siedzibę w EOG, w określonych okolicznościach już

¹³⁶ Komisja zauważa, że to twierdzenie jest sprzeczne ze stanowiskiem niektórych organizacji zbiorowego zarządzania dotyczącym rozumienia art. 6 ust. 2 wzoru umowy CISAC. Pojawiały się twierdzenia, że art. 6 ust. 2 nie uniemożliwia organizacjom udzielania licencji na ich własny repertuar poza ich terytorium krajowym. Niektóre organizacje twierdzą, że mogą udzielać takich licencji, ale najwyraźniej tylko niektórym użytkownikom krajowym. Jest to jednak wskazówka, że z technicznego punktu widzenia organizacje mogą wydawać licencje wieloterytorialne. Zob. na przykład pkt. 17 i 183 odpowiedzi SGAE na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹³⁷ Zob. pkt. 198 nieopatrzony klauzulą poufności wersji odpowiedzi CISAC na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹³⁸ Zob. pkt. 198 nieopatrzony klauzulą poufności wersji odpowiedzi CISAC na zgłoszenie zastrzeżeń.

dzisiaj możliwe jest otrzymanie licencji od innej organizacji zbiorowego zarządzania (na przykład, uzyskanie licencji bezpośrednio od organizacji na jej własny repertuar).

- (176) Jeżeli chodzi o związek między postępowaniem sądowym a egzekwowaniem przepisów, należy rozróżnić ogólną kontrolę rynku w zakresie bezprawnego wykorzystania utworów chronionych prawem autorskim i kontrolę działań licencjodawcy w celu zapewnienia, że działa on zgodnie z licencją i płaci wynagrodzenia autorskie licencjodawcy. Za każdym razem, gdy organizacja zbiorowego zarządzania przyznaje licencje wieloterytorialne na swój własny repertuar, polega ona na skutecznej kontroli poza własnym terytorium. Ponieważ z chronionych praw można korzystać zagranicą (co więcej, potencjalnie wszędzie na świecie), bezprawne korzystanie z praw w innym państwie, niezgodne z licencją, może spowodować konieczność podjęcia środków w tym innym państwie.
- (177) Po drugie, możliwe jest rozdzielenie postępowania sądowego od egzekwowania przepisów. W przypadku postępowania sądowego, konieczna jest bliskość geograficzna i dobra znajomość kraju, w którym ma siedzibę użytkownik. Jeżeli jednak organizacja zbiorowego zarządzania przyzna licencję przedsiębiorcy mającemu siedzibę w innym państwie, takie postępowanie może zostać obecnie wszczęte przez inny podmiot, na przykład, lokalną organizację zbiorowego zarządzania. Tak więc przyznawanie licencji nie jest nierozłącznie związane z możliwością prowadzenia postępowania sądowego przez licencjodawcę w innym państwie.
- (178) Po trzecie, w trakcie spotkania wyjaśniającego argumentowano, że monitorowanie, audyt i kontrola działań w środowisku *online* nie muszą być w każdym terytorium objętym licencją przeprowadzane przez samego licencjodawcę. SABAM wyjaśniał, że możliwe jest dostosowanie wzoru umowy CISAC i istniejącej sieci umów o wzajemnej reprezentacji. W ramach modelu zaproponowanego przez SABAM, organizacja zbiorowego zarządzania udzielająca wieloterytorialnej licencji wielorepertuarowej mogłaby – o ile to konieczne – zwrócić się do innych organizacji o monitorowanie i egzekwowanie udzielonej licencji.
- (179) Po czwarte, w ramach tej samej linii argumentacyjnej, organizacje nordyckie przedstawiły nordycki i bałtycki model współpracy (NCB). Wyjaśniły one, że stosują one program udzielania licencji wieloterytorialnych na korzystanie z utworów w środowisku *online*, który przewiduje tylko jedną licencję zarówno na prawo do mechanicznego zwielokrotniania, jak i na prawo do wykonania utworów. Ponadto, program ten umożliwia użytkownikom komercyjnym uzyskanie takiej licencji na oba rodzaje praw obejmującej Szwecję, Norwegię, Finlandię, Danię, Islandię, Estonię, Łotwę i Litwę. NCB funkcjonuje w oparciu o jednoznaczną współpracę umowną między organizacjami upoważnionymi przez podmioty uprawnione. Nordyckie i bałtyckie organizacje zbiorowego zarządzania argumentują, że doświadczenie z NCB pokazało, że (i) w przypadku modelu licencji wieloterytorialnych decydujące znaczenie ma istnienie sieci organizacji krajowych, które współpracują w zakresie ochrony praw i interesów uprawnionych (obecność lokalna jest konieczna, aby wykrywać i kontrolować korzystanie z praw) oraz że (ii) udzielanie blankietowych licencji wieloterytorialnych wymagałoby upoważnienia udzielonego przez podmioty uprawnione i ich przedstawicieli.
- (180) OSA wydaje się wspierać opinie i praktyki SABAM i organizacji nordyckich. W odpowiedzi na zgłoszenie zastrzeżeń OSA stwierdziła: „*Wierzymy, że twierdzenie, iż organizacje zbiorowego zarządzania udzielają obecnie licencji na korzystanie z praw*

do repertuaru muzycznego w drodze przekazu internetowego lub satelitarnego, które obejmują terytorium tylko jednego państwa (w przypadku OSA jest to Republika Czeska), jest nieuzasadnione. Taka licencja nie zostałaby zaakceptowana przez użytkownika, przynajmniej w przypadku użytkowników obsługiwanych przez OSA; wątpliwe jest także, czy OSA mogłaby w ogóle wydawać takie licencje na mocy ustawy o prawie autorskim, która stanowi, że zakres licencji – w tym zakres terytorialny – zależy od celu licencji. Jesteśmy przekonani, że udzielenie licencji na przykład na nadawanie utworów wyłącznie w drodze przekazu internetowego jedynie na terytorium Republiki Czeskiej, wymagałoby od użytkownika przesadnych zabiegów technicznych lub prowadziłoby do tego, że spełnienie warunków takiej licencji byłoby *de facto* nie możliwe”¹³⁹.

- (181) OSA oświadczyła również, że udziela licencji wieloterytorialnych na nadawanie w Internecie (ang. *webcasting*): „Obecnie OSA udziela kilku licencji na oryginalne nadania w Internecie (*webcasting*), w szczególności programów radiowych; wszystkie licencje są udzielane bez ograniczeń terytorialnych. Wszystkich licencji udzielono podmiotom czeskim; do tej pory nie otrzymaliśmy żadnych wniosków o udzielenie licencji od podmiotów zagranicznych.”¹⁴⁰ Wydaje się oczywiste, że OSA nie wierzy, że względy techniczne stoją na przeszkodzie udzieleniu licencji wieloterytorialnych i jest zdania, że użytkownicy potrzebują takich licencji.
- (182) Na zakończenie należy podkreślić, że wcześniejsze uwagi nie mają wpływu na fakt, że decyzja o nieupoważnieniu organizacji do udzielania licencji poza terytorium, w którym ma ona swoją siedzibę, w szczególnych okolicznościach może być uzasadniona tym, że inne organizacje nie dysponują technicznymi możliwościami do zapewnienia odpowiedniego monitorowania i egzekwowania. Ponadto, system prawny państwa EOG może mieć cechy, które z reguły prowadzą do tego, że organizacja krajowa jest preferowana, gdyż na przykład posiada szczególny status w postępowaniach przed sądami krajowymi. Ograniczenie terytorialne, które wynika z indywidualnej oceny możliwości stron umów dwustronnych o wzajemnej reprezentacji, nie stanowi z reguły uzgodnionej praktyki ograniczającej konkurencję.
- (183) Jednakże, systematycznej uzgodnionej praktyki nie można wyjaśnić szczególną sytuacją w danym systemie prawnym lub ograniczonymi możliwościami technicznymi jednej czy drugiej organizacji zbiorowego zarządzania. Niniejszej decyzji nie należy więc interpretować w ten sposób, że uniemożliwia ona organizacjom zbiorowego zarządzania jako podmiotom niezależnie działającym na rynku branie pod uwagę posiadanych przez siebie możliwości monitorowania rynku i zapewnienie właściwego egzekwowania praw autorskich w ramach negocjacji dwustronnych.
- (184) Wprawdzie Trybunał Sprawiedliwości¹⁴¹ rzeczywiście uznał, w związku z koniecznością lokalnej i fizycznej kontroli wielu pomieszczeń w przypadku korzystania z utworów chronionych w środowisku *offline* (bary, restauracje, dyskoteki, i in.), iż ograniczenia terytorialne licencji przebiegające wzdłuż granic państw mogą być uzasadnione, gdyż duplikowanie struktur kontroli korzystania z licencji we

¹³⁹ Zob. rozdział 4 A odpowiedzi OSA na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹⁴⁰ Zob. rozdział „Oryginalny *webcasting*” w odpowiedzi OSA na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹⁴¹ Połączone sprawy 110/88, 241/88 oraz 242/88 *François Lucazeau i inni przeciwko Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM) i inni*, Zb.O. [1989], s. 2811. Organizacje zbiorowego zarządzania mogłyby pomimo to być faktycznymi konkurentami w środowisku *offline*, gdyby stworzyły sieć kontroli poza swoimi terytoriami krajowymi.

wszystkich terytoriach byłoby nieracjonalne z ekonomicznego punktu widzenia. Koszty stworzenia sieci umów z użytkownikami komercyjnymi w innym państwie i wdrożenie własnych lokalnych mechanizmów kontroli byłyby po prostu za wysokie i powstrzymywałyby organizacje od prowadzenia działalności poza własnym terytorium. Konieczność posiadania lokalnej sieci przedstawicieli mogłaby wyjaśnić ściśle ograniczenie licencji w środowisku *offline* do terytorium krajowego oraz absolutnie symetryczną wzajemną wymianę między organizacjami zbiorowego zarządzania jako „naturalny” rezultat rynkowy, nie oparty na uzgodnionej praktyce.

- (185) W poniższych motywach zostanie wykazane, że sytuacja taka nie zachodzi w przypadku przekazu satelitarnego, internetowego i kablowego.
- (186) Przekaz satelitarny: w zgłoszeniu zastrzeżeń stwierdzono, że „... każdy przekaz satelitarny można nadzorować w obszarze całego zasięgu satelity. Organizacja zbiorowego zarządzania może kontrolować treść z jakiegokolwiek punktu znajdującego się w obszarze zasięgu satelity. Można to zilustrować na przykładzie umowy o wzajemnej reprezentacji zawartej przez PRS, która upoważnia każdego sygnatariusza umowy do udzielania licencji nie tylko na swoje własne terytorium krajowe, lecz na cały obszar zasięgu satelity w przypadku bezpośredniego nadawania”¹⁴².
- (187) Niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG twierdzili, że obecność geograficzna w państwie nadawcy jest konieczna w celu gromadzenia informacji o wykorzystywanych prawach oraz w celu egzekwowania roszczeń wobec stacji nadawców. Na przykład, kanały kodowane mogą być kontrolowane tylko w państwach, do których są skierowane¹⁴³.
- (188) Jednak, argument dotyczący kanałów kodowanych jest błędny. Organizacje zbiorowego zarządzania zamierzające udzielić licencji nadawcy świetnie potrafią uporać się z tą kwestią w trakcie negocjacji dotyczących przyznania licencji, a nadawca zawsze może przekazać organizacji-licencjodawcy dekoder. W odniesieniu do obecności lokalnej, członkowie CISAC mający siedzibę w EOG głównie prezentowały argumenty przedyskutowane i odrzucone powyżej¹⁴⁴.
- (189) Korzystanie w internecie: Internet posiada nowe cechy, które zasadniczo różnią się od tradycyjnych sposobów korzystania z utworów muzycznych stanowiących przedmiot spraw *Tournier* i *Lucazeau*. W trakcie spotkania wyjaśniającego wykazano (głównie za sprawą EDIMA)¹⁴⁵, że zdalna kontrola utworów muzycznych udostępnianych *online* (zarówno w drodze przekazu strumieniowego (ang. *streaming*) jak i pobierania utworów (ang. *downloading*)) jest w praktyce możliwa. Każdy utwór muzyczny posiada bowiem identyfikację elektroniczną, a każdy komputer posiada adres IP. Na podstawie tych informacji organizacja zbiorowego zarządzania, gdy wydaje licencję, może zadbać o to, że użytkownik komercyjny będzie w stanie dokładnie określić, który utwór muzyczny jest wykorzystywany na którym komputerze i w jaki sposób. Użytkownik komercyjny może następnie przesłać te dane do organizacji, która

¹⁴² Zob. pkt. 111 zgłoszenia zastrzeżeń.

¹⁴³ Zob. pkt. 62 i nast. nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi GEMA na zgłoszenie zastrzeżeń; s. 10 nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi AKM na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹⁴⁴ Zob. motyw 173 i nast. niniejszej decyzji.

¹⁴⁵ EDIMA jest stowarzyszeniem reprezentującym firmy zajmujące się udostępnianiem *online* treści audiowizualnych. Członkowie reprezentują stanowią 70 % rynku mediów cyfrowych *online*.

wykorzysta je w celu dokładnej repartycji wynagrodzeń autorskich do podmiotów uprawnionych. Innymi słowy, organizacje zbiorowego zarządzania mogą uzgodnić warunki kontroli.

- (190) Jak wyjaśniono w zgłoszeniu zarzutów, ostatnie zmiany na rynku zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do korzystania z utworów *online* nie potwierdzają twierdzenia, że ograniczenia terytorialne są niezbędne, w szczególności w celu zapewnienia odpowiedniej kontroli, audytu i egzekucji przez organizacje zbiorowego zarządzania.
- (191) Po pierwsze, w sprawie *Simulcasting*¹⁴⁶ Międzynarodowa Federacja Przemysłu Fonograficznego (IFPI) po dyskusjach z Komisją zgłosiła Komisji zmienioną wersję umowy o wzajemnej reprezentacji, która pozwalała nadawcom, których sygnał pochodzi z EOG, zwrócić się do dowolnej organizacji zbiorowego zarządzania mającej siedzibę w obrębie EOG, będącej stroną umowy o wzajemnej reprezentacji, w celu uzyskania wieloterytorialnych i wielorepertuarowych licencji na transmisję równoległą w Internecie. Następnie, w dniu 11 listopada 2003 r., IFPI ogłosiła zawarcie standardowej umowy pomiędzy organizacjami zbiorowego zarządzania prawami wytwórni fonograficznych w sprawie udzielania wieloterytorialnych i wielorepertuarowych licencji na nadawanie przez Internet (ang. *webcasting*)¹⁴⁷. Umowa na nadawanie w Internecie (*webcasting*) odzwierciedla strukturę umowy na przekaz równoległy (*simulcasting*) pod tym względem, iż pozwala uczestniczącym organizacjom udzielać licencji o zasięgu ogólnosiwiatowym użytkownikom komercyjnym mającym siedzibę w dowolnym miejscu EOG. Wynik sprawy *Simulcasting* i warunki zawartej następnie umowy na nadawanie w Internecie (*webcasting*) dowodzą, że organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi nie muszą ze względów technicznych zapewniać obecności lokalnej w celu oferowania wieloterytorialnych i wielorepertuarowych licencji na nadawanie utworów w Internecie oraz w celu prawidłowej kontroli wykorzystania tych licencji.
- (192) Już porozumienie z Santiago przewidywało wydawanie licencji wieloterytorialnych, nawet jeżeli możliwość ta była ograniczona do użytkowników mających siedzibę na tym samym terytorium krajowym. Pokazuje to, że nie uznawano obecności lokalnej w państwie wykorzystania licencji za konieczną.
- (193) Po drugie, w styczniu 2006 r. PRS i GEMA założyły wspólne przedsiębiorstwo, które zamierza prowadzić działalność jako ogólnoeuropejski punkt kompleksowej obsługi udzielania licencji na prawa do korzystania oraz na urządzeniach przenośnych *online* z utworów z angloamerykańskiego repertuaru EMI. Jak rozumiemy, wspólne przedsiębiorstwo będzie udzielało licencji o zasięgu europejskim wszystkim użytkownikom komercyjnym mającym siedzibę w państwie EOG. Adam Singer, dyrektor naczelny MCPS-PRS Alliance oświadczył, że „*W środowisku online nikt nie słyszy granic*”, a Jürgen Becker, ówczesny prezes zarządu GEMA, powiedział: „*Oddajemy do dyspozycji licencjobiorców i konsumentów punkt kompleksowej obsługi i zapewniamy podmiotom uprawnionym i organizacjom siostrzanym skuteczną*”

¹⁴⁶ Decyzja Komisji 2003/300/WE z października 2002 r. w sprawie postępowania na mocy art. 81 Traktatu WE i art. 53 Porozumienia EOG (sprawa nr COMP/C2/38.014 - *IFPI Simulcasting*), (Dz.U. L 107 z 30.4.2003, s. 58), motywy 3 i 27.

¹⁴⁷ Zob. komunikat prasowy „Przemysł nagraniowy ogłasza powstanie nowego punktu kompleksowej obsługi udzielania licencji na nadawanie przez Internet (*webcast*)” z dnia 11 listopada 2003 r. na stronie internetowej www.ifpi.org.

ochronę w globalnych sieciach cyfrowych”¹⁴⁸. W konsekwencji, ten nowy model jest przykładem pokazującym, że istnieją możliwości techniczne udzielania przez organizacje zbiorowego zarządzania licencji wieloterytorialnych oraz że argumenty dotyczące przeprowadzania przez te organizacje kontroli, monitorowania i audytu, a także wymóg bliskości geograficznej między licencjodawcą a licencjobiorcą nie usprawiedliwiają obecnych równoczesnych działań w zakresie ograniczeń terytorialnych. Niektóre z organizacji, które przytaczały te argumenty, nie uważały ich za przeszkodę do zawarcia umów takich jak wspólne przedsiębiorstwo PRS/GEMA.

- (194) Po trzecie, niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG proponują inne rozwiązania i mechanizmy, aby oferować licencje wieloterytorialne w konkurencyjnym środowisku. Należy tu wymienić propozycję przedstawioną przez kilka małych i średnich członków CISAC mających siedzibę w EOG. Sugerują oni, że może powstać nowy i odpowiedni model. W ramach tego modelu: „każda europejska organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi ma prawo udzielać ogólnoeuropejskich transgranicznych licencji online każdemu użytkownikowi posiadającemu siedzibę na terenie UE/EOG (...) organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi udzielająca licencji stosuje taryfę i warunki obowiązujące w kraju przeznaczenia”¹⁴⁹. Wspomniana propozycja złożona przez niektórych licencjodawców pokazuje najwyraźniej, że brak jest technicznych lub ekonomicznych powodów, które wykluczałyby pojawienie się licencji wielorepertuarowych i wieloterytorialnych udzielanych dowolnemu użytkownikowi komercyjnemu mającemu siedzibę na terenie EOG, a nie tylko na terytorium licencjodawcy.
- (195) Retransmisja utworów muzycznych drogą kablową: adresaci zgłoszenia zastrzeżeń są generalnie zdania, że rynek retransmisji kablowej ma cechy podobne do rynku *offline*, gdzie nadal konieczna jest obecność lokalna i znajomość rynku lokalnego.
- (196) Nie kwestionuje się faktu, że korzystanie z utworów muzycznych w drodze retransmisji kablowej ma w chwili obecnej zasięg krajowy lub lokalny. Kanały retransmitowane drogą kablową są rzeczywiście oferowane konsumentom zazwyczaj na szczeblu lokalnym (na przykład operatorzy telewizji kablowej oferują pakiet kanałów konsumentom mieszkającym w określonej części miasta). Nie oznacza to jednak, że rynek ten nie ma znaczenia na poziomie EOG. Wręcz przeciwnie – niektóre programy, takie jak duże krajowe kanały filmowe lub programy o potencjalnym znaczeniu międzynarodowym (na przykład BBC World, TV5 i Euronews), są retransmitowane drogą kablową w wielu państwach EOG.
- (197) Nie kwestionuje się również faktu, że operatorzy telewizji kablowej potrzebują specjalnej licencji na korzystanie z utworów w drodze przekazu kablowego, która różni się od licencji udzielanych nadawcom satelitarnym.

¹⁴⁸ Zob. komunikat prasowy GEMA z dnia 23 stycznia 2006 r. na stronie www.gema.de

¹⁴⁹ Zob. dokument przedstawiający stanowisko z dnia 29 sierpnia 2005 r. „Transgraniczne zbiorowe zarządzanie prawami *online* w Europie” podpisany przez Artisjus, AKM, KODA, SPA, STIM, TEOSTO i TONO, s. 2. Wymienione organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, z których część jest adresatami zgłoszenia zastrzeżeń, przyjęły to stanowisko w ramach dokumentu roboczego wydanego w dniu 7 lipca 2005 r. przez Dyрекcję Generalną Komisji ds. Rynku Wewnętrznego „Transgraniczne zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi” („*The cross-border collective management of copyright*”).

- (198) Jak sprecyzowano w zgłoszeniu zastrzeżeń¹⁵⁰ przedmiotem niniejszego postępowania są tylko te retransmitowane programy, które najpierw są nadawane w drodze przekazu satelitarnego, a następnie retransmitowane drogą kablową, o ile retransmisja nie wykracza poza obszar zasięgu satelity. W konsekwencji, treść odnośnych retransmisji drogą kablową byłaby identyczna z przekazem satelitarnym. W związku z tym, że wszystkie organizacje zbiorowego zarządzania z siedzibą w obszarze zasięgu satelity mogą wydawać licencję obejmującą cały obszar zasięgu satelity oraz odpowiednio monitorować ich wykorzystanie, w normalnych warunkach można przyjąć, o ile nie ma jakiegoś problemu związanego z kontrolą określonego nadawcy operatora kablowego, że organizacje te mogą również udzielać licencji na retransmisję kablową i monitorować korzystanie z utworu, który wcześniej został wykorzystany w drodze przekazu satelitarnego. Jeżeli wyniknie jakiś szczególny problem związany z modelem prowadzenia działalności przez operatora kablowego, uzasadniona może być odmowa udzielenia licencji lub uzgodnienie innych szczególnych środków monitorowania, lecz obecne umowy o wzajemnej reprezentacji nawet nie przewidują możliwości wydania takiej licencji.
- (199) Podsumowując, nie istnieje obiektywna przyczyna uzasadniająca podjęcie przez wszystkie organizacje zbiorowego zarządzania takiego samego równoczesnego działania na rynku lub utrzymanie przez te organizacje wyłącznej pozycji na swoich krajowych rynkach udzielania licencji na retransmisję kablową, w zakresie, w jakim treść jest retransmitowana w obszarze zasięgu satelity, gdzie miał miejsce pierwszy przekaz.

7.6.2. *Uzgodniona praktyka ogranicza konkurencję*

- (200) W następnych motywach Komisja wytłumaczy, dlaczego uzgodniona praktyka ogranicza konkurencję. Wyjaśni również, że po pierwsze prowadzi ona do podziału rynku, a po drugie, że z ekonomicznego punktu widzenia nie jest obiektywnie konieczne zawieranie szeregu umów dwustronnych o wzajemnej reprezentacji między organizacjami zbiorowego zarządzania, które narzucają ograniczenia terytorialne.
- (201) Badając każdą z odrębnych kwestii związanych z tą problematyką, należy pamiętać o zakresie zastrzeżeń sformułowanych przez Komisję. Niniejsza decyzja nie zajmuje się tylko faktem ograniczenia upoważnienia do udzielania decyzji, lecz raczej skoordynowanym podejściem wszystkich członków CISAC z siedzibą w EOG dotyczącym tego ograniczenia. Na samym wstępie należy zaznaczyć, że udzielenie licencji ograniczonej do pewnego terytorium, nawet jeśli jest to terytorium krajowe – rozpatrywane oddzielnie – nie jest automatycznie ograniczające dla konkurencji. Licencjodawca jest z reguły uprawniony do ograniczenia licencji do określonego terytorium bez naruszenia art. 81 ust. 1 Traktatu i art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG.
- (202) W ocenie skutków dwustronnych umów o wzajemnej reprezentacji zawartych przez organizacje zbiorowego zarządzania, należy wziąć pod uwagę rzeczywiste warunki, w jakich one funkcjonują, kontekst gospodarczy, w którym działają przedsiębiorcy, produkty i usługi objęte porozumieniem oraz faktyczną strukturę danego rynku¹⁵¹.

¹⁵⁰ Zob. pkt. 109 do 111 zgłoszenia zastrzeżeń.

¹⁵¹ Sprawa 23/67 – *Brasserie de Haecht przeciwko Wilkin*, Zb.O. [1967], s. 407.

7.6.2.1. Ograniczenie terytorialne i wyłączność

- (203) Nawet przy braku jednoznacznej wyłączności opisanej w rozdziale 7.5.2., ograniczenie zakresu upoważnienia do udzielania licencji do terytorium krajowego (tj. terytorium państwa) organizacji zbiorowego zarządzania oznacza udzielenie wyłączności krajowej organizacji zbiorowego zarządzania i podział rynku na monopole krajowe¹⁵².
- (204) Jednolite ograniczenie terytorialne ma skutek pośredniego przyznania wyłączności, gdyż standaryzuje wzajemną reprezentację pomiędzy członkami CISAC z EOG. Uprawnienie każdej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do udzielania jest ograniczone w takim sensie, że może ona udzielić dostępu do swojego portfela utworów wyłącznie na swoim terytorium (bez względu na to, gdzie mają siedzibę użytkownicy). Końcowy skutek włączenia omawianych ograniczeń terytorialnych do wszystkich umów jest taki, że tylko jedna organizacja w danym państwie może udzielić licencji wielorepertuarowej na objęte nią utwory muzyczne tym państwie.
- (205) Wspomniane ograniczenie jest do pewnego stopnia odzwierciedleniem jednoznacznej wyłączności, która była określona we wzorze umowy CISAC i wdrażających go dwustronnych umowach o wzajemnej reprezentacji. Jeżeli drugiej organizacji zbiorowego zarządzania będącej stroną umowy o wzajemnej reprezentacji przyznana zostanie wyłączność, organizacje zbiorowego zarządzania ograniczą w innych umowach zakres upoważnienia do udzielania licencji na podstawie krajowego terytorium każdej organizacji zbiorowego zarządzania. Każde ograniczenie terytorialne wykraczające poza granice terytorium krajowego byłoby ingerencją w wyłączność przyznaną drugiej organizacji zbiorowego zarządzania.
- (206) Pokazuje to jednak, że obie te klauzule dotyczące jednoznacznej wyłączności i ograniczenia terytorialnego wzajemnie się uzupełniają i usunięcie klauzuli o jednoznacznej wyłączności nie doprowadzi do całkowitego usunięcia wyłączności. Nawet przy braku jednoznacznej wyłączności, organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi mogą osiągnąć ten sam skutek poprzez postępowanie w sposób uzgodniony, ograniczając uprawnienie do udzielania licencji do terytorium krajowego danej organizacji zbiorowego zarządzania. Nawet tam, gdzie organizacje zbiorowego zarządzania w indywidualnych przypadkach usunęły klauzulę o jednoznacznej wyłączności, nie zaobserwowano zmian w przyporządkowaniu terytorium do danych organizacji¹⁵³. Mimo że szereg organizacji twierdziło, że nie stosują one klauzul wyłączności, organizacje te nie upoważniały innych organizacji – innych niż podmiot miejscowy – do korzystania z ich repertuaru w innym państwie, ani nie udostępniały swojego repertuaru jednocześnie więcej niż jednej organizacji na tym samym terytorium (obejmującym kilka państw).
- (207) Prowadzi to w praktyce do powstawania monopoli krajowych na wielorepertuarowe licencjonowanie praw do publicznego wykonania utworów i w rezultacie do podziału EOG na rynki krajowe. Konkurencja jest ograniczona na dwóch poziomach: (i) na rynku usług zarządzania świadczonych sobie wzajemnie przez organizacje zbiorowego zarządzania oraz (ii) na rynku licencjonowania.

¹⁵² Zob. pkt. 99 zgłoszenia zastrzeżeń.

¹⁵³ Zob. rozdział 7.6.2.1 niniejszej decyzji oraz pkt. 102 zgłoszenia zastrzeżeń.

- (208) Na rynku usług zarządzania świadczonych sobie wzajemnie przez organizacje zbiorowego zarządzania jednolite ograniczenia terytorialne gwarantują, że każda organizacja świadczy usługi zarządzania wyłącznie na własnym terytorium krajowym oraz, że nie jest narażona na konkurencję ze strony innych organizacji. Na przykład, GEMA mogłaby w zasadzie wybrać francuską organizację SACEM jako organizację świadczącą usługi dla GEMA w Belgii równocześnie z belgijską SABAM. Jednak, zgodnie ze skoordynowanymi zasadami stosowanymi przez organizacje zbiorowego zarządzania GEMA może wybrać SACEM tylko dla terytorium Francji, a SABAM tylko dla Belgii. I odwrotnie, SACEM i SABAM nie mogą wybrać żadnej innej organizacji do zarządzania prawami francuskimi i belgijskimi w Niemczech.
- (209) Na rynku licencjonowania prowadzi to do podobnych skutków. Ze względu na przypisanie uprawnienia do udzielania licencji na podstawie kryterium czysto krajowego, użytkownicy nie mają w przypadku ubiegania się o licencję wielorepertuarową żadnego wyboru oprócz organizacji krajowej w danym państwie. Użytkownik praw – bez względu na swoją siedzibę – który chce korzystać z utworów muzycznych na przykład w Niemczech, musi uzyskać konieczną licencję od GEMA; w związku z uzgodnioną praktyką, żadna inna organizacja nie może przyznać licencji użytkownikowi mającemu siedzibę w Niemczech. W zasadzie, każda organizacja mogłaby udostępnić swój repertuar więcej niż jednej organizacji dla danego państwa. Na przykład, SACEM mógłby przyznać prawa do korzystania z jego repertuaru (repertuar francuski) w Austrii i Niemczech zarówno austriackiej AKM jak i niemieckiej GEMA. Obie organizacje udzielałyby wtedy licencji na repertuar francuski w Niemczech i Austrii i użytkownicy mieliby w odniesieniu do tego repertuaru wybór między tymi konkurującymi ze sobą organizacjami.
- (210) Przyznane sobie wzajemnie monopole na udzielanie licencji na prawa do publicznego wykonania utworów gwarantują, że każda organizacja może pobierać opłaty administracyjne za zarządzanie prawami i udzielanie licencji i nie doświadcza nacisku konkurencyjnego ze strony innych organizacji na wysokość tych opłat. Konkurencja jest przez to ograniczona. Jak wyjaśniono powyżej, ten brak konkurencji może mieć negatywne reperkusje na poziomie podmiotów uprawnionych.
- (211) Jednolite ograniczenia terytorialne stwarzają sytuację, która utrwała strukturę rynku, wyklucza inne formy licencjonowania wielorepertuarowego i zamyka działalność każdej organizacji wyłącznie w zakresie jej krajowego terytorium. Ta sieć umów o wzajemnej reprezentacji doprowadziła do sytuacji, w której nie ma miejsca dla innych sposobów organizowania i konkurowania w dziedzinie zarządzania prawami autorskimi. Tworzy to także bariery uniemożliwiające dostęp do rynku nowym konkurentom będącym w stanie zarządzać danymi prawami autorskimi, nie dopuszcza też nowych sposobów zarządzania prawami autorskimi przez istniejących uczestników rynku i wywiera efekt ograniczający na dystrybucję praw autorskich, z korzyścią dla niektórych istniejących uczestników.
- (212) Przy braku ograniczeń terytorialnych, organizacje zbiorowego zarządzania byłyby bardziej skłonne do konkurowania ze sobą znajdując najskuteczniejsze sposoby zarządzania prawami. Doprowadziłoby to do powstania różnic między nimi w ograniczeniu terytorialnym ich terytoriów licencjonowania oraz liczbie organizacji, które zarządzałyby własnymi prawami w innych terytoriach. W konsekwencji, twórcy mieliby motywację do wstępowania do tych organizacji, które są bardziej efektywne w zarządzaniu prawami.

7.6.2.2. Czy uzgodniona praktyka jest obiektywnie konieczna, aby członkowie CISAC mający siedzibę w EOG udzielali sobie wzajemnych upoważnień?

- (213) Niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG twierdzili, że bez ograniczeń terytorialnych organizacje te nie miałyby motywacji do udzielania sobie nawzajem upoważnień do udzielania licencji, ponieważ zmusiłoby to je do konkutowania między sobą na swoich własnych terytoriach oraz do udzielania licencji organizacjom zbiorowego zarządzania na terytoriach, na których te ostatnie mogą nie mieć wystarczającego doświadczenia bądź wiedzy¹⁵⁴.
- (214) Z drugiej strony, w odpowiedzi na zgłoszenie zastrzeżeń, SABAM argumentowała, że *„podmioty uprawnione nie miałyby żadnych korzyści z utrudniania działalności uprawnionym wielonarodowym użytkownikom repertuaru światowego, którzy wprowadzają technologicznie nowe i ze swej natury transgraniczne sposoby korzystania z utworów”*¹⁵⁵. SABAM prezentuje w swojej odpowiedzi stanowisko, że *„licencje wieloterytorialne są dalekie od zagrażania jakości zarządzania prawami autorskimi, natomiast przynoszą ze sobą wiele korzyści dla twórców i użytkowników (...) Ograniczenia terytorialne spowodowane wzorem umowy CISAC mają skutek przeciwny niż poprawa zarządzania prawami autorskimi i przeciwdziałają powstaniu, wzrostowi i przyszłej dojrzałości tego młodego rynku”*¹⁵⁶. Konkurencja doprowadzi *„do wzrostu jakości usług świadczonych twórcom i użytkownikom i żaden argument dotyczący wyłącznych krajowych praw nie usprawiedliwia niestosowania art. 81 Traktatu WE. (...) Krajowy charakter praw autorskich nie może w żaden sposób wesprzeć roszczenia niektórych organizacji zbiorowego zarządzania do pozostania naturalnym, umownym, krajowym monopolem.”*¹⁵⁷
- (215) Po pierwsze, należy po raz kolejny przypomnieć, że Komisja nie kwestionuje, że organizacje zbiorowego zarządzania mogą włączyć do swoich wzajemnych upoważnień ograniczenia terytorialne. Przyczyną zarzutu sformułowanego przez Komisję są jedynie jednoczesne ograniczenia terytorialne przebiegające wzdłuż granic państw. Nie ma żadnych wskazań, że takie jednoczesne działania są obiektywnie usprawiedliwione, aby stworzyć sieć umów o wzajemnej reprezentacji, a argumenty stron mają głównie na celu kwestionowanie twierdzenia, że ograniczenia terytorialne jako takie ograniczają konkurencję.
- (216) Po drugie, argumenty przedstawione przez członków CISAC mających siedzibę w EOG są generalnie mało przekonujące. Adresaci podkreślili, że sprawowanie kontroli za granicą jest trudne i zawieranie umów o wzajemnej reprezentacji z innymi organizacjami ma w związku z tym olbrzymie znaczenie w celu ochrony za granicą interesów członków. Niezależnie od tego, że niektóre z tych trudności w monitorowaniu korzystania z praw poza terytorium krajowym są przesadzone, należy jeszcze zauważyć, że wydaje się mało prawdopodobne, aby organizacje zrezygnowały z ochrony praw swoich członków za granicą tylko dlatego, że na skutek zakazu uzgodnionej praktyki wykształciłaby się pewna konkurencja. Ponieważ organizacje mają obowiązki wobec swoich członków wynikające z powierzonych im praw i nie mogą dyskryminować ze względu na wysokość wynagrodzeń autorskich, wyścig na

¹⁵⁴ Zob. na przykład pkt 53 nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi PRS na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹⁵⁵ Zob. s. 19 pkt. 1 odpowiedzi SABAM na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹⁵⁶ Zob. s. 19 pkt. 2 odpowiedzi SABAM na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹⁵⁷ Zob. s. 20 ostatni punkt odpowiedzi SABAM na zgłoszenie zastrzeżeń.

dół (ang. „*race to the bottom*”) oznaczałoby, że organizacja zbiorowego zarządzania musiałaby podjąć decyzję o płaceniu swoim członkom niższych wynagrodzeń autorskich, co nie wydaje się sytuacją realną.

- (217) Po trzecie, nic nie stoi organizacjom zbiorowego zarządzania na przeszkodzie, aby chroniły interesy swoich członków, polegające na zapewnieniu, aby wysokość dochodów nie zmniejszyła się w wyniku wprowadzenia pewnej dozy konkurencji w zakresie udzielania licencji. Niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG argumentowali w trakcie spotkania wyjaśniającego, że głównym problemem przy wydawaniu licencji wieloterytorialnych nie jest zdalna kontrola, audyt i egzekwowanie praw, lecz ustalenie ceny takiej licencji¹⁵⁸. Zgodnie z tą opinią, organizacja zbiorowego zarządzania nie ma interesu w tym, aby inne organizacje konkurowały między sobą o wydawanie za granicą licencji na jej repertuar. Oznaczałoby to – nawiązując do przykładu przedstawionego w motywie 208 – że zgodnie z tą opinią, GEMA nie jest zainteresowana konkurencją między SACEM i SABAM o wydawanie licencji na niemiecki repertuar, gdyż skutkowałoby to wyścigiem na dół opłat za niemiecki repertuar oraz stratami dla GEMA (w odróżnieniu do modelu oddzielnych terytoriów krajowych dla każdej organizacji).
- (218) Komisja wyjaśniła już swoje stanowisko w tej kwestii w podobnej sprawie, w której usunięto wszystkie ograniczenia terytorialne i przyjęto mechanizm cenowy, aby utrzymać pewną kontrolę nad dochodami wynikającymi z takiego upoważnienia i uniknąć wyścigu na dół w zakresie dochodów podmiotów uprawnionych. Co więcej, w decyzji *Simulcasting* Komisja przypomniała, że „konieczność zapewnienia przez organizacje zbiorowego zarządzania odpowiedniego poziomu opłat za swój repertuar wynika z istotnej funkcji, jaką pełnią prawa autorskie i pokrewne, dlatego jest rzeczą naturalną, że umowy między organizacjami zawierają odpowiednie postanowienia w tym zakresie”¹⁵⁹. W konsekwencji, Komisja zaakceptowała na mocy art. 81 ust. 3 Traktatu wyłączenie mechanizmu ustalania opłat: cena licencji na przekaz równoległy oparta jest na opłacie całkowitej pobieranej przez organizację-licencjodawcę i uwzględnia różne opłaty krajowe, ustalone przez każdą z uczestniczących organizacji¹⁶⁰. Opłaty pobierane przez organizacje są kombinacją opłat administracyjnych i opłat za treści chronione. Konkurencja odbywa się na poziomie opłat administracyjnych, a nie na poziomie praw jako takich. Wydaje się więc, że organizacje mają możliwość zapewnienia dochodów swoich członków w konkurencyjnym środowisku udzielania licencji wielorepertuarowych i wieloterytorialnych¹⁶¹.
- (219) Ponadto – nawet bez takiego mechanizmu jaki zastosowano w decyzji *Simulcasting*-samo odstąpienie od uzgodnionej praktyki i wynikające z tego równoczesne przyporządkowanie w ramach tych samych terytoriów do więcej niż jednej organizacji nie musi prowadzić do wyścigu w dół. Obecnie organizacja upoważniona przez inną organizację i wydająca w imieniu tej ostatniej licencje za

¹⁵⁸ W odniesieniu do mechanizmu wyznaczania ceny, zob. pkt 16 f. nieopatrzonych klauzulą poufności wersji odpowiedzi GEMA na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹⁵⁹ Zob. pkt. 70 decyzji 2003/300/WE.

¹⁶⁰ W ten sposób powstała pewna konkurencja cenowa, ale tylko w zakresie opłat administracyjnych pobieranych przez licencjodawców. W tym systemie konkurencja dotyczy tylko poziomu opłat administracyjnych, natomiast nie dotyczy części opłaty związanej z prawem autorskim.

¹⁶¹ Podobny system jest obecnie stosowany przez organizacje zbiorowego zarządzania z EOG w ramach Drugiego Porozumienia z Cannes, zob. pkt. 82 powyżej.

granicą, stosuje swoje taryfy krajowe i odprowadza określony procent dochodu organizacji przez którą została upoważniona. Aby uniknąć wyścigu w dół w odniesieniu do repertuaru swoich własnych członków, na który inna organizacja udziela licencji za granicą, organizacja upoważniająca mogłaby wyznaczyć organizacji upoważnionej poziom dochodów (swego rodzaju cenę) za swój repertuar licencjonowany za granicą. Organizacja upoważniająca otrzymałaby wtedy gwarantowaną „cenę hurtową” za swój repertuar, a upoważnione organizacje konkurowałyby między sobą o marżę, którą doliczałyby do ceny hurtowej.

- (220) Nie można przyjąć, że organizacje zbiorowego zarządzania nawet po pewnym dostosowaniu systemu cenowego nie miałyby motywacji do stworzenia konkurencji między swoimi organizacjami-dystrybutorami. Obecna tendencja rynkowa potwierdza wyraźnie, że powierzenie praw kilku organizacjom zbiorowego zarządzania może okazać się efektywną strategią dla podmiotów uprawnionych oraz w związku z tym również dla ich powierników – organizacji zbiorowego zarządzania. W dziedzinie angloamerykańskich praw do mechanicznego zwielokrotniania do wykorzystania *online*, wielu wydawcy podjęli kilka inicjatyw mających na celu odebranie tych praw (które znajdują się w rękach wydawców) obecnemu systemowi organizacji zbiorowego zarządzania i wyboru jednej lub kilku organizacji do zarządzania tymi prawami w obrębie EOG. Warner Chappell zapowiedziało, że zamierza wyznaczyć kilka organizacji zbiorowego zarządzania, które będą miały uprawnienie do udzielania użytkownikom komercyjnym licencji o zasięgu europejskim na korzystanie z angloamerykańskich praw do repertuaru Warner Chappell do mechanicznego zwielokrotniania do wykorzystania *online*¹⁶². Oznacza to, że kilka organizacji będzie konkurowało o udzielanie odpowiednich licencji na tym samym terytorium. Warner Chappell jest zdania, że umożliwi mu to odebranie praw do swojego repertuaru organizacji zbiorowego zarządzania, która będzie funkcjonowała nieefektywnie, nie wpływając jednocześnie na funkcjonowanie rynku licencji, gdyż inne organizacje będą kontynuowały udzielanie licencji o zasięgu europejskim.
- (221) Można więc podsumować, że badane praktyki nie są obiektywnie konieczne, gdyż istnieją mniej restrykcyjne metody zapewnienia organizacjom zbiorowego zarządzania motywacji do udzielania wzajemnych upoważnień do udzielania licencji.

7.6.3. *Wniosek*

- (222) W świetle powyższych rozważań, uzgodniona praktyka między członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG jest jedynym możliwym wyjaśnieniem obecnej sytuacji na rynku.
- (223) Uzgodniona praktyka ogranicza konkurencję w rozumieniu art. 81 ust. 1 Traktatu i art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG, gdyż powstrzymuje członków CISAC mających siedzibę w EOG od wyboru organizacji zbiorowego zarządzania innych niż krajowe do udzielania licencji na swój repertuar za granicą.

¹⁶² Zob. komunikat prasowy wydany przez Warner Chappell w dniu 2 czerwca 2006 r. „Warner Chappell music ogłasza swoją inicjatywę dotyczącą licencji cyfrowych o zasięgu europejskim (P.E.D.L.)”.

7.7. Wpływ na handel między państwami członkowskimi i między stronami Porozumienia EOG

- (224) Aby stwierdzić, że umowy o wzajemnej reprezentacji wpływają na handel między państwami członkowskimi, należy zbadać, czy „mogą [one] mieć wpływ bezpośredni lub pośredni, istniejący lub potencjalny, na strukturę wymiany handlowej pomiędzy państwami członkowskimi”¹⁶³.
- (225) Na potrzeby niniejszej analizy, Komisja musi wziąć pod uwagę „wpływ na strukturę skutecznej konkurencji na wspólnym rynku”¹⁶⁴.
- (226) Trybunał Sprawiedliwości konsekwentnie zajmował stanowisko, że działania organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi mogą wpływać na wymianę handlową pomiędzy Państwami Członkowskimi¹⁶⁵. W niniejszym przypadku, oddziaływanie na wymianę handlową jest dwojakie:
- a) ograniczenia członkostwa wykluczają możliwość uzyskiwania przez podmioty uprawnione usług zarządzania prawami autorskimi do swoich utworów od organizacji zbiorowego zarządzania poza obszarem ich kraju; oraz
 - b) ograniczenia terytorialne i uzgodnione praktyki w zakresie jednolitego stosowania ograniczeń terytorialnych ograniczają możliwości uzyskania przez potencjalnych nadawców satelitarnych, kablowych i internetowych kilku licencji od różnych organizacji zbiorowego zarządzania. Ponadto, w ramach obecnego systemu, organizacja zbiorowego zarządzania nie może oferować usług licencjonowania i zarządzania prawami poza swoim terytorium krajowym.
- (227) TONO z Norwegii i STEF z Islandii są członkami CISAC i zawarły umowy o wzajemnej reprezentacji ze wszystkimi organizacjami zbiorowego zarządzania ze Wspólnoty¹⁶⁶.
- (228) Zatem umowy o wzajemnej reprezentacji mają wpływ na handel między państwami członkowskimi w rozumieniu art. 81 ust. 1 Traktatu oraz na handel między państwami członkowskimi i państwami EFTA w rozumieniu art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG.

¹⁶³ Sprawa 42/84 – *Remia BV i inni przeciwko Komisji*, Zb.O. [1985], s. 2545.

¹⁶⁴ Połączone sprawy 6/73 i 7/73 – *Istituto Chemioterapico Italiano Spa i Commercial Solvents Corporation przeciwko Komisji*, Zb.O. [1973], s. 223, motyw 33.

¹⁶⁵ Sprawa 22/79 – *Greenwich Film Production przeciwko SACEM i Société des Éditions Labrador*, Zb.O. [1979], s. 3275; sprawa 7/82 – *GVL przeciwko Komisji*, Zb.O. [1982], s. 483, motyw 38.

¹⁶⁶ Wszystkie zawarte przez TONO i STEF umowy o wzajemnej reprezentacji zawierają art. 6 ust. 2 wzoru umowy. TONO i STEF biorą udział w uzgodnionej praktyce. Niektóre umowy o wzajemnej reprezentacji zawarte z organizacjami zbiorowego zarządzania z UE zawierają klauzule członkostwa i klauzulę wyłączności. Ze względu na te dwa ograniczenia istnieje jednak wpływ na handel między państwami członkowskimi i państwami EFTA w rozumieniu art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG w związku z umowami o wzajemnej reprezentacji zawartymi przez wszystkie organizacje zbiorowego zarządzania z UE. Klauzula członkostwa obowiązująca między dwiema organizacjami z UE może mieć wpływ na podmiot uprawniony z Norwegii lub Islandii, jeżeli jest on obecnie członkiem jednej z organizacji z UE. Klauzula wyłączności obowiązująca między dwiema organizacjami z UE może mieć wpływ na TONO i STEF, gdyż uniemożliwia TONO i STEF oferowanie repertuaru objętego tą klauzulą na terytoriach tych dwóch organizacji z UE.

8. ART. 81 UST. 3 TRAKTATU ORAZ ART. 53 UST. 3 POROZUMIENIA EOG

8.1. Informacje ogólne

(229) Aby spełnić warunki art. 81 ust. 3 Traktatu oraz art. 53 ust. 3 Porozumienia EOG, dwustronne umowy o wzajemnej reprezentacji między organizacjami zbiorowego zarządzania oraz ustalona praktyka ograniczeń terytorialnych muszą spełniać następujące cztery warunki:

- a) przyczyniać się do polepszenia produkcji lub dystrybucji produktów bądź do popierania postępu technicznego lub gospodarczego;
- b) oferować użytkownikom słuszną część zysku, który z tego wynika;
- c) nie nakładać na zainteresowane przedsiębiorstwa ograniczeń, które nie są niezbędne do osiągnięcia tych celów; oraz
- d) nie dawać przedsiębiorstwom możliwości eliminowania konkurencji w stosunku do znacznej części przedmiotowych produktów.

Warunki te mają charakter kumulacyjny i wszystkie muszą zostać spełnione. Adresaci zgłoszenia zastrzeżeń muszą wykazać, że praktyka spełnia wszystkie warunki określone w art. 81 ust. 3 Traktatu¹⁶⁷.

(230) Strony nie przedstawiły argumentów dotyczących konkretnie stosowania art. 81 ust. 3 Traktatu do klauzuli członkostwa i klauzuli wyłączności. Dlatego, kolejny rozdział bada zastosowanie art. 81 ust. 3 Traktatu do skoordynowanego podejścia, którego rezultatem są systematyczne ograniczenia terytorialne pokrywające się z obszarem krajowym państw członkowskich.

(231) Wielu członków CISAC mających siedzibę w EOG stwierdziło, że ograniczenia terytorialne zawarte w dwustronnych umowach o wzajemnej reprezentacji stanowią warunek wstępny wzajemnej wymiany repertuarów, stanowią więc warunek oferowania licencji wielorepertuarowych. Stwierdzono, że bez istnienia ograniczeń terytorialnych nie byłyby zawierane umowy o wzajemnej reprezentacji, gdyż organizacje zbiorowego zarządzania nie chciałyby konkurować z innymi organizacjami o udzielanie licencji na własny repertuar. W konsekwencji, mogłoby to zniszczyć punkt kompleksowej obsługi istniejący obecnie na poziomie krajowym na podstawie umów o wzajemnej reprezentacji.

(232) Jednakże, argumenty przytoczone w poprzednim motywie dotyczą sytuacji, gdy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG nie mogliby stosować w swoich umowach o wzajemnej reprezentacji żadnych ograniczeń terytorialnych. Ponieważ jednak niniejsza decyzja zabrania członkom CISAC mającym siedzibę w EOG stosowania uzgodnionej praktyki dotyczącej wyznaczania i stosowania ograniczeń terytorialnych, argumenty przytoczone przez członków CISAC mających siedzibę w EOG nie znajdują więc zastosowania. Organizacjom zbiorowego zarządzania nie zabrania się wyznaczania – w indywidualnych przypadkach – terytoriów licencjonowania ich repertuaru za granicą. Jak wyjaśniono w rozdziale 7.6.2.2., nie

¹⁶⁷ Postanowienie Sądu z dnia 28 września 2006 r., sprawa C-552/03 P – *Unilever Bestfoods przeciwko Komisji*, Zb.Orz. [2006], s. I-6585, motyw 103.

można stwierdzić, że członkowie CISAC mający siedzibę w EOG przestaną zawierać umowy o wzajemnej reprezentacji, jeżeli nie będą stosowali uzgodnionej praktyki. Członkowie CISAC mający siedzibę w EOG nie mają więc powodu, aby przez wzgląd na niniejszą decyzję odstąpić od obecnego systemu wzajemnej reprezentacji.

8.2. Przyczynianie się do polepszenia produkcji lub dystrybucji produktów bądź do popierania postępu technicznego lub gospodarczego

- (233) Zgodnie z pierwszym warunkiem art. 81 ust. 3 Traktatu oraz art. 53 ust. 3 Porozumienia EOG, decyzja, porozumienie lub praktyka musi przyczyniać się do polepszenia produkcji lub dystrybucji produktów bądź do popierania postępu technicznego lub gospodarczego. Warunek ten wiąże się ze zbadaniem wszystkich korzyści gospodarczych wynikających z działalności gospodarczej objętej porozumieniem. Twierdzenia o polepszeniu muszą zostać uzasadnione¹⁶⁸ i pod uwagę mogą być brane wyłącznie korzyści obiektywne, a nie subiektywne poglądy stron¹⁶⁹. Polepszenie „*musi w szczególności oznaczać odczuwalne, obiektywne korzyści rekompensujące skutki niekorzystne z punktu widzenia konkurencji*”¹⁷⁰.
- (234) Nie kwestionuje się, że sieć dwustronnych umów o wzajemnej reprezentacji pomiędzy organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi stwarza punkt ogólnosięciowy kompleksowego zarządzania ich prawami. W ramach określonego terytorium, wzór umowy CISAC i wdrażające go umowy dwustronne pozwalają organizacji zbiorowego zarządzania stworzyć punkt kompleksowej obsługi udzielania licencji na prawa do wykonania utworów na tym konkretnym terytorium. W rezultacie, potencjalny użytkownik komercyjny, który zamierza dokonywać w Niemczech czynności, na które potrzeba licencji od podmiotu uprawnionego, musi jedynie uzyskać odpowiednią licencję wielorepertuarową od GEMA na terytorium Niemiec. Sieć umów dwustronnych o wzajemnej reprezentacji na ogół ułatwia udzielanie licencji na prawa do publicznego odtwarzania dzięki prostocie takiego systemu¹⁷¹.
- (235) Przytoczone argumenty członków CISAC mających siedzibę w EOG dotyczą jednak sytuacji, gdy nie mogłyby one stosować w swoich umowach o wzajemnej reprezentacji żadnych ograniczeń terytorialnych. Jak wyjaśniono w motywie 232, członkowie CISAC z EOG nie mają więc powodu, aby przez wzgląd na niniejszą decyzję odstąpić od obecnego systemu wzajemnej reprezentacji.
- (236) Żadna ze stron nie przytoczyła argumentu, że uzgodniona praktyka członków CISAC polegająca na jednolitych ograniczeniach terytorialnych wzdłuż granic państw przyczynia się do utrzymania tych potencjalnych korzyści. Zakaz uzgodnionej praktyki polegającej na ograniczeniu terytorialnym nie podważa systemu umów o wzajemnej reprezentacji. Może on jedynie zmienić skalę uczestnictwa poszczególnych

¹⁶⁸ Komunikat Komisji - „Wytyczne w sprawie zastosowania art. 81 ust. 3 Traktatu”.

¹⁶⁹ Połączone sprawy 56/64 i 58/66, *Consten i Grundig przeciwko Komisji*, Zb.O. [1966], s.429.

¹⁷⁰ Postanowienie Sądu z dnia 28 września 2006 r., sprawa C-552/3 – *Unilever Bestfoods przeciwko Komisji*, pkt. 103. „Jeśli chodzi o pierwszą z tych przesłanek, HP musiała dowieść, że klauzula wyłączności przyczyniła się do polepszenia produkcji lub dystrybucji spornych produktów, a w przypadku gdyby stosowanie tej klauzuli miało być ograniczone, że wspomniane ulepszenie produkcji lub dystrybucji nie mogłoby zostać zrealizowane.”

¹⁷¹ Zob. pkt. 13 oraz 154 i nast. nieopatrzonych klauzulą poufności wersji odpowiedzi GEMA na zgłoszenie zastrzeżeń.

organizacji w tym systemie. Zawierane indywidualnie umowy o wzajemnej reprezentacji prowadziłyby do tego, że niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG mieliby możliwość udzielania licencji na zarządzanie i licencjonowanie repertuaru zagranicznego poza swoim terytorium krajowym. Taka sytuacja zaistniałaby, gdyby niektóre organizacje oferowały lepsze usługi w znaczeniu lepszej kontroli i lepszych sprawozdań z pobierania wynagrodzeń autorskich, niższych opłat administracyjnych itp. Ponieważ motywacją do posiadania umów o wzajemnej reprezentacji ze wszystkimi organizacjami jest chęć posiadania dostępu do wszystkich repertuarów, nie istnieje zagrożenie dla krajowego punktu kompleksowej obsługi, nawet jeżeli na niektórych terytoriach zwiększy się liczba alternatywnych licencjodawców.

- (237) Podsumowując, Komisja stwierdza, że strony nie wykazały, że uzgodniona praktyka polegająca na systematycznym ograniczeniu terytorialnym uprawnienia do udzielania licencji według terytoriów krajowych, ulepszyła udzielanie licencji na prawo do wykonań publicznych w drodze przekazu internetowego, satelitarnego i kablowego.

8.3. ...niezbędność ograniczeń...

- (238) Kwestia niezbędności rodzi pytanie, *“czy ograniczające porozumienie i indywidualne ograniczenia pozwalają wykonywać daną działalność bardziej efektywnie niż byłoby to możliwe w przypadku braku takiej umowy lub ograniczenia”*¹⁷². Aby ocenić niezbędność indywidualnych ograniczeń, jak to jest wymagane w niniejszej decyzji, szczególnie istotne jest zbadanie, czy adresaci zgłoszenia zastrzeżeń mogliby zwiększyć efektywność przy pomocy mniej ograniczającej umowy.
- (239) W celu uzasadnienia ograniczeń terytorialnych, or członkowie CISAC mający siedzibę w EOG odwołali się do potrzeby zapewnienia sporządzania odpowiednich sprawozdań, dokonywania odpowiedniej kontroli i egzekucji praw.
- (240) Jak wyjaśniono w rozdziale 8.2, obecna sieć dwustronnych umów o wzajemnej reprezentacji między organizacjami zbiorowego zarządzania oferuje pewną poprawę wydajności: z punktu widzenia użytkowników komercyjnych, system oferuje im kompleksową obsługę w dziedzinie udzielania krajowych licencji wielorepertuarowych. Każda organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi pełni bowiem funkcję takiego punktu kompleksowej obsługi na swoim krajowym terytorium. Argumenty organizacji zbiorowego zarządzania sugerują, że jedynie w ramach obecnego systemu zapewnione jest sporządzanie odpowiednich sprawozdań, dokonywanie odpowiedniej kontroli i egzekucja praw.
- (241) Jak wskazano w motywie 236, zakaz uzgodnionej praktyki dotyczącej ograniczeń terytorialnych wzdłuż granic państw nie zagraża krajowym punktom kompleksowej obsługi. Takie punkty kompleksowej obsługi nie wymagają uzgodnionej definicji ograniczeń terytorialnych. Przy braku skoordynowanych ograniczeń terytorialnych, każda organizacja zbiorowego zarządzania pozostanie prawdopodobnie punktem kompleksowej obsługi w zakresie udzielania licencji wieloterytorialnych na swoim terytorium, gdyż każda z organizacji jest zainteresowana zawarciem umów o wzajemnej reprezentacji ze wszystkimi organizacjami, aby mieć dostęp do wszystkich repertuarów. Jednak, każda organizacja będzie miała możliwość zostać wybraną do zarządzania repertuarami zagranicznymi na większym terytorium (tj. do udzielenia

¹⁷² Patrz komunikat Komisji „Wytoczne w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 Traktatu”, pkt. 74.

licencji poza swoim terytorium krajowym, konkurując z lokalną organizacją istniejącą już za granicą).

- (242) Badanie rynku przez Komisję wykazało, że organizacje zbiorowego zarządzania są w stanie zapewnić odpowiednie zarządzanie prawami na większym terytorium. Ostatnie zmiany na rynku (wspólne przedsiębiorstwo PRS i GEMA zarządzające prawami do korzystania z angloamerykańskiego repertuaru EMI w środowisku *online*¹⁷³, przetarg ogłoszony przez Warner Chappell na zarządzanie jego prawami w środowisku *online*¹⁷⁴, umowa między SACEM i Universal Publishing dotycząca licencjonowania prawa do korzystania z utworów w środowisku *online* oraz na urządzeniach przenośnych¹⁷⁵) pokazują, że organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi znalazły sposób na wydawanie licencji wieloterytorialnych i potrafią zapewnić zdalne sporządzanie odpowiednich sprawozdań, dokonywanie odpowiedniej kontroli i egzekucję praw, jeżeli jest to konieczne. Ponadto, podmiot udzielający licencji wieloterytorialnej nie musi być automatycznie podmiotem, który będzie przeprowadzał kontrolę, audyt i egzekwował prawa¹⁷⁶.
- (243) Podsumowując, uzgodniona praktyka dotycząca ograniczenia terytorialnego, która ogranicza zakres licencji do terytorium krajowego danej organizacji, nie może zostać uznana za niezbędną w rozumieniu art. 81 ust. 3 Traktatu oraz art. 53 ust. 3 Porozumienia EOG.

8.4. ...przy zastrzeżeniu dla użytkowników słusznej części ...

- (244) Zgodnie z drugim warunkiem art. 81 ust. 3 Traktatu oraz art. 53 ust. 3 Porozumienia EOG należy wykazać, że korzyści gospodarcze służą nie tylko stronom porozumienia lub uzgodnionej praktyki, lecz także użytkownikom i korzyści te muszą przeważać nad negatywnymi skutkami powodowanymi przez ograniczenia konkurencji dla użytkowników.
- (245) Jak wskazano powyżej, niniejsza decyzja nie dotyczy potencjalnych korzyści związanych z punktami kompleksowej obsługi na podstawie umów o wzajemnej reprezentacji. Nie kwestionuje ona różnorodności kulturowej ani na poziomie tworzenia (twórcy), ani dostępu (użytkownicy), jak wyjaśniono powyżej¹⁷⁷.
- (246) Wprawdzie, w niniejszej decyzji nie jest więc konieczne rozstrzygnięcie kwestii „słusznej części”, jednak nasuwają się pewne wątpliwości, czy użytkownicy otrzymują słuszną część korzyści wynikających z systemu ograniczeń terytorialnych pokrywających się z granicami państw.
- (247) Należy przypomnieć, że pojęcie użytkownika w rozumieniu art. 81 ust. 3 Traktatu oraz art. 53 ust. 3 Porozumienia EOG nie jest równoznaczne z użytkownikiem końcowym.

¹⁷³ Zob. rozdział 7.6.1.4 niniejszej decyzji, motyw 193.

¹⁷⁴ Zob. rozdział 7.6.2.2 niniejszej decyzji, motyw 220.

¹⁷⁵ SACEM i Universal Publishing ogłosiły w dniu 28 stycznia 2008 r., że zawarły umowę umożliwiającą SACEM wydawanie w Europie licencji na prawa Universal Publishing do korzystania z utworów w środowisku *online* i na urządzeniach przenośnych. Universal podkreślał szczególnie techniczne możliwości SACEM; wiceprezes Universal Publishing powiedział: „Wierzę, że posiadany przez SACEM szczególny system IDOLS ułatwi zarządzanie naszym repertuarem w całej Europie.” Zob. wspólny komunikat prasowy SACEM i Universal, opublikowany w dniu 28 stycznia 2008 r.

¹⁷⁶ Zob. motyw 178 i nast. niniejszej decyzji.

¹⁷⁷ Zob. rozdział 7.3.1 niniejszej decyzji.

Określenie to obejmuje klientów stron umowy, w niniejszym przypadku podmioty uprawnione (tj. autorów utworów muzycznych) oraz komercyjnych użytkowników praw do publicznego wykonania utworów w drodze przekazu satelitarne, kablowego i internetowego¹⁷⁸.

- (248) Z punktu widzenia podmiotów uprawnionych, istniejąca sieć umów o wzajemnej reprezentacji według terytoriów krajowych gwarantuje, że w każdym państwie członkowskim EOG jedna organizacja (organizacja mająca silną pozycję na rynku) zarządza ich prawami. Jednak stanowi to korzyść ekonomiczną tylko wtedy, gdy wszystkie krajowe organizacje zarządzają powierzonymi im repertuarami wydajnie. Jak wykazano¹⁷⁹ na podstawie określonych kryteriów, takich jak wysokość opłat administracyjnych, wydajność organizacji zbiorowego zarządzania jest znacznie zróżnicowana. Z punktu widzenia podmiotów uprawnionych, korzyść z ograniczenia konkurencji wynikającego z obecnej sieci umów dwustronnych o wzajemnej reprezentacji nie jest więc oczywista¹⁸⁰.
- (249) Z punktu widzenia użytkowników komercyjnych, koordynacja w zakresie jednolitych ograniczeń terytorialnych odpowiadających terytoriom krajowym umożliwia istniejącym lokalnym organizacjom zbiorowego zarządzania oferowanie obszernego repertuaru krajowym użytkownikom komercyjnym. Rozwiązanie to stwarza pewne usprawnienia o tyle, że każda organizacja zbiorowego zarządzania stanowi punkt kompleksowej obsługi w dziedzinie udzielania licencji wielorepertuarowych. Jednak niekorzystnym skutkiem takiego punktu kompleksowej obsługi jest fakt, że każda wydana licencja jest ograniczona do terytorium krajowego i wyklucza się powstanie alternatywnych podmiotów udzielających licencji. Kwestia, czy stanowi to słuszną część, może pozostać otwarta, gdyż nie są spełnione inne przesłanki art. 81 ust. 3 Traktatu, co wyklucza stosowanie tego przepisu.

8.5. ...bez możliwości eliminowania konkurencji ...

- (250) Zgodnie z czwartym warunkiem przewidzianym w art. 81 ust. 3 Traktatu oraz art. 53 ust. 3 Porozumienia EOG, porozumienie nie może dawać zainteresowanym przedsiębiorstwom możliwości wykluczenia konkurencji odnośnie do istotnej części przedmiotowych produktów (lub usług)¹⁸¹. Dla oceny sytuacji rynkowej w świetle powyższych kryteriów, należy wziąć pod uwagę zarówno rzeczywistą, jak i potencjalną konkurencję.
- (251) Ze względu na ograniczenia terytorialne wynikające z uzgodnionej praktyki, organizacje zbiorowego zarządzania nie mogą oferować usług zarządzania poza swoim terytorium i w konsekwencji nie mogą poza swoim terytorium wydawać użytkownikom komercyjnym licencji na repertuary inne niż ich własny. Użytkownicy nie mają innego wyboru niż uzyskać licencję wielorepertuarową od organizacji

¹⁷⁸ Zob komunikat Komisji „Wytyczne w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 Traktatu”, pkt. 84.

¹⁷⁹ Zob. motyw 133 i nast. niniejszej decyzji.

¹⁸⁰ Jak stwierdziła SABAM w odpowiedzi na zgłoszenie zastrzeżeń „Wykonywanie praw autorskich przez organizacje zbiorowego zarządzania upoważnione do tego przez podmioty uprawnione musi się odbywać na korzyść podmiotów uprawnionych. Istotne ograniczanie działalności działających zgodnie z prawem międzynarodowych użytkowników światowego repertuaru muzycznego, którzy korzystają z nowych technologicznie sposobów zwielokrotniania i szczególnie wykonania, które mają charakter w samej swej istocie transgraniczny i umożliwiają rozpowszechnianie chronionych utworów w różnych terytoriach krajowych, nie przynosi takich korzyści.” (podkreślenie własne) (zob. s. 19 odpowiedzi SABAM na zgłoszenie zastrzeżeń).

¹⁸¹ Patrz komunikat Komisji „Wytyczne w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 Traktatu”, pkt. 105.

krajowej na tylko jedno terytorium. Koordynacja ograniczeń terytorialnych oznacza więc, że organizacje zbiorowego zarządzania całkowicie eliminują konkurencję między sobą w zakresie udzielania licencji na repertuar innych organizacji obejmujący prawo do wykonania utworu w drodze przekazu satelitarnego, kablowego i internetowego i dokonują podziału rynku między członków CISAC mających siedzibę w EOG.

- (252) Z powodu komplementarnego charakteru indywidualnych repertuarów, który zaostrza się wskutek ograniczeń członkostwa, głównym źródłem konkurencji na tym rynku jest obecnie konkurencja w zakresie repertuaru, który organizacje zbiorowego zarządzania pozyskałyby dzięki umowom o wzajemnej reprezentacji, gdyby nie istniały ograniczenia terytorialne. Eliminacja konkurencji jest wyjątkowo poważna, gdyż organizacje są jedynymi podmiotami, które mogłyby, realnie rzecz biorąc, wejść na inne rynki krajowe. Ich silna pozycja monopolistyczna, osiągnięta dzięki przyznanej bezpośrednio (przez jednoznaczne postanowienia) lub pośrednio (przez uzgodnioną praktykę ograniczeń terytorialnych) wyłączności, stanowi barierę wejścia na rynek, której nowi uczestnicy rynku nie mogą pokonać. W rezultacie, perspektywy wejścia nowych uczestników na rynek są niewielkie. W świetle powyższych rozważań, ograniczenia terytorialne eliminują konkurencję na rynkach właściwych zarządzania prawami autorskimi i udzielania licencji na korzystanie z repertuaru.

8.6. Wniosek dotyczący art. 81 ust. 3 Traktatu i art. 53 ust. 3 Porozumienia EOG

- (253) Adresatom pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń nie udało się wykazać, że wzór umowy CISAC i jego stosowanie w umowach dwustronnych między członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG wraz z uzgodnioną praktyką dotyczącą ograniczeń terytorialnych spełniają wszystkie przesłanki art. 81 ust. 3 Traktatu oraz art. 53 ust. 3 Porozumienia EOG.
- (254) Rzekome korzyści, w szczególności krajowe punkty kompleksowej obsługi, odpowiednia kontrola i sprawozdania, mogą być uzyskane również bez ograniczeń konkurencji. W związku z tym, ograniczenia nie są niezbędne. Co więcej, eliminują one konkurencję na rynku zarządzania repertuarami innych członków CISAC mających siedzibę w EOG oraz na rynku udzielania licencji na prawa autorskie.
- (255) Należy uznać zatem, że ani klauzula członkostwa, ani ograniczenia terytorialne wynikające ze stosowania dwustronnych umów o wzajemnej reprezentacji, ani uzgodniona praktyka polegająca na ograniczeniach terytorialnych odpowiadających terytoriom krajowym, nie spełniają przesłanek art. 81 ust. 3 Traktatu oraz art. 53 ust. 3 Porozumienia EOG.

9. ARTYKUŁ 86 UST. 2 TRAKTATU

- (256) Niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę w EOG argumentowali, że są przedsiębiorstwami zobowiązanymi do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym w rozumieniu art. 86 ust. 2 Traktatu i w związku z tym podlegają regułom konkurencji w granicach, w jakich ich stosowanie nie stanowi prawnej lub faktycznej przeszkody w wykonywaniu poszczególnych zadań im powierzonych¹⁸².
- (257) W wyroku GVL, dotyczącej niemieckiej organizacji zbiorowego zarządzania prawami artystów wykonawców, Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że fakt, iż przedsiębiorca musi uzyskać oficjalne zezwolenie, podlega nadzorowi administracji i jest zobowiązany do zawierania określonych umów o zarządzanie, nie jest wystarczający, aby zaliczyć go do kategorii przedsiębiorstw w rozumieniu art. 86 ust. 2 Traktatu¹⁸³. Trybunał podkreślił, że ustawodawstwo niemieckie nie powierza zarządzania prawami autorskimi lub pokrewnymi konkretnym przedsiębiorstwom, lecz w ogólny sposób definiuje zasady obowiązujące organizacje zbiorowego zarządzania¹⁸⁴. Kwestia, czy odpowiednie ustawy określonych państw EOG definiują funkcję i status organizacji zbiorowego zarządzania w taki sposób, że mogą one zostać uznane za przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym, może pozostać otwarta¹⁸⁵.
- (258) W każdym razie – jak wykazano powyżej – członkowie CISAC mający siedzibę w EOG, którzy poruszyli tę kwestię, nie wykazali, że uzgodniona praktyka dotycząca ograniczeń terytorialnych, ograniczająca zakres wydawanych licencji do terytorium krajowego każdej organizacji zbiorowego zarządzania, jest konieczna do odpowiedniego funkcjonowania zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. AKM podniosło, że jedynie terytorialne ograniczenie zakresu licencji może zapewnić jego członkom najlepszą ochronę ich praw za granicą, ponieważ w razie dopuszczenia licencji o nieograniczonym zakresie terytorialnym, zagraniczne organizacje zbiorowego zarządzania mogłyby konkurować w zakresie repertuaru AKM, co z kolei spowodowałoby presję na poziom wynagrodzeń autorskich należnych podmiotom uprawnionym¹⁸⁶.
- (259) Po pierwsze, niniejsza decyzja nie zakazuje wszelkich ograniczeń terytorialnych, lecz jedynie uzgodnionej praktyki między członkami CISAC mającymi siedzibę w EOG związanej z ograniczeniami terytorialnymi pokrywającymi się ściśle z terytoriami krajowymi. Po drugie – jak wykazano w rozdziale 7.6.2.2 – istnieją mechanizmy, które pozwalają organizacjom zbiorowego zarządzania zachować kontrolę nad dochodami, w sytuacji, w której udzielono licencji na to samo terytorium kilku organizacjom zbiorowego zarządzania, na przykład przez ograniczanie konkurencji cenowej tylko do kosztów zarządzania. Z drugiej strony, udzielenie upoważnienia

¹⁸² Zob. w szczególności s. 34 i nast. nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi AKM na zgłoszenie zastrzeżeń. GEMA jest zdania, że art. 86 ust. 2 Traktatu WE należy stosować przynajmniej analogicznie, zob. pkt. 122 nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi GEMA na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹⁸³ Sprawa 7/82 – *GVL przeciwko Komisji*, Zb.O. [1983], s. 483, motyw 31 i nast.

¹⁸⁴ Ibidem motyw 32.

¹⁸⁵ W szczególności, AKM argumentowała, że sytuacja prawna w Austrii różni się znacząco od sytuacji w Niemczech, zob. s. 35 i nast. nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi AKM na zgłoszenie zastrzeżeń.

¹⁸⁶ Zob. s. 38 nieopatrzonej klauzulą poufności wersji odpowiedzi AKM na zgłoszenie zastrzeżeń.

bardzo skutecznej organizacji zbiorowego zarządzania (obok krajowej organizacji lub zamiast niej) może zwiększyć liczbę licencji udzielanych użytkownikom komercyjnym, a tym samym wywrzeć pozytywny wpływ na wynagrodzenia autorskie wypłacane członkom AKM. Ponadto, niniejsza decyzja, która ogranicza się do badania ograniczeń konkurencji spowodowanych autonomicznym działaniem organizacji zbiorowego zarządzania (zob. rozdział 7.3.2) nie ma wpływu na ustawodawstwo krajowe, o ile ustanowiono w nim wyłączne lub szczególne prawa. Dlatego, zakaz uzgodnionej praktyki nie narusza publicznego wykonywania zadań, które mogły zostać powierzone określonym organizacjom zbiorowego zarządzania.

10. ŚRODKI ZARADCZE

10.1. Praktyki naruszające art. 81 ust. 1 Traktatu oraz art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG

(260) Niektóre naruszenia, które obejmuje niniejsza decyzja, zostały zakończone. Klauzula wyłączności (w art. 1 ust. 1 i 2) i klauzula członkostwa (w art. 11 ust. 2) zostały usunięte ze wzoru umowy CISAC¹⁸⁷. Jednak, na podstawie informacji posiadanych przez Komisję, szereg umów o wzajemnej reprezentacji nadal zawiera te klauzule i nadal praktykowane są działania sprzeczne z art. 81 ust. 1 Traktatu i art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG. Dotyczy to w szczególności:

- a) klauzul ograniczających członkostwo zawartych w umowach o wzajemnej reprezentacji niektórych organizacji zbiorowego zarządzania;
- b) wyłącznych praw przekazanych w umowach o wzajemnej reprezentacji, zawartych przez niektóre organizacje zbiorowego zarządzania;
- c) uzgodnionych praktyk organizacji zbiorowego zarządzania dotyczących ograniczeń terytorialnych.

10.2. Artykuł 7 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003

(261) Jeżeli Komisja stwierdzi naruszenie art. 81 Traktatu, może w drodze decyzji, na mocy art. 7 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1/2003, nakazać przedsiębiorstwom lub związkom przedsiębiorstw, których sprawa dotyczy, zaprzestanie działania stanowiącego naruszenie. Zgodnie z art. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 2894/94 z dnia 28 listopada 1994 r. dotyczącego ustaleń związanych z wprowadzeniem w życie Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym¹⁸⁸ „Przepisy wspólnotowe zapewniające zastosowanie zasad określonych w art. 85 i 86 [obecnie art. 81 i 82] Traktatu WE (...) stosuje się odpowiednio”.

(262) W tym celu, Komisja może użyć wobec przedsiębiorstw środków zaradczych o charakterze behawioralnym lub strukturalnym, proporcjonalnych do popełnionego naruszenia i koniecznych do jego skutecznego zakończenia.

(263) Po pierwsze, szereg klauzul nadal jest częścią umów, a niektóre praktyki nadal nie zostały zakończone. Po drugie, chociaż niektórzy członkowie CISAC mający siedzibę

¹⁸⁷ Klauzule te zostały usunięte ze wzoru umowy odpowiednio w 1996 r. i 2004 r. Zob. rozdział 4.4.1, motyw 27 i nast. niniejszej decyzji.

¹⁸⁸ Dz.U. L 305 z 30.11.1994, s. 6.

w EOG twierdzą, że usunęli klauzule ograniczające ze wszystkich dwustronnych umów o wzajemnej reprezentacji, Komisja nie może bezpiecznie przyjąć założenia, że takie spóźnione usunięcie całkowicie znosi potrzebę nakazania danym przedsiębiorstwom zaprzestania naruszeń. Po trzecie, uwzględniając fakt, że art. 81 Traktatu znajduje zastosowanie do umów, które już nie obowiązują, lecz po formalnym zakończeniu okresu ich obowiązywania nadal wywołują skutki¹⁸⁹, Komisja nie jest pewna, czy naruszenie zostało definitywnie zakończone, jeżeli chodzi o pewne antykonkurencyjne działania podejmowane przez niektóre organizacje zbiorowego zarządzania. W związku z tym, przedsiębiorstwa, do których skierowana jest niniejsza decyzja, muszą przede wszystkim:

- a) bezzwłocznie zaprzestać, jeżeli jeszcze tego nie zrobiły, naruszeń dotyczących klauzul ograniczających członkostwo oraz wyłącznych praw zawartych w umowach o wzajemnej reprezentacji; oraz
- b) zaprzestać naruszeń dotyczących uzgodnionej praktyki związanej z ograniczeniami terytorialnymi w terminie 120 dni od dnia przekazania niniejszej decyzji.

(264) Adresaci niniejszej decyzji powinni również poinformować Komisję o wszystkich działaniach podjętych w celu wdrożenia środków zaradczych. W odniesieniu do uzgodnionej praktyki dotyczącej podziału terytorialnego, konieczne jest po pierwsze zaprzestanie w przyszłości uzgodnień tego rodzaju, które są przedmiotem niniejszej decyzji. Po drugie, mimo że ograniczenie upoważnienia do udzielania licencji do terytorium innej organizacji zbiorowego zarządzania nie stanowi samo w sobie ograniczenia konkurencji, konieczne jest jednak – w stopniu, w jakim uzgodnienia poczynione w przeszłości nadal są obecne w obowiązujących umowach – zapewnienie, aby zawierane w przyszłości umowy dwustronne były – jeżeli chodzi o ograniczenie terytorialne wzajemnych upoważnień – wynikiem negocjacji dwustronnych, a nie istnienia uzgodnionej praktyki, która ogranicza zakres terytorialny upoważnienia.

(265) Ponadto, adresaci niniejszej decyzji powinni powstrzymać się od wszelkich umów lub uzgodnionych praktyk, które mogą mieć ten sam lub podobny cel lub skutek jak zachowanie opisane w motywie 260.

¹⁸⁹

Zob. w tym kontekście, sprawa 51/75 *EMI Records*, Zb.O. [1976], s. 811, motyw 15; sprawa 243/83 *Binon*, Zb.O. [1985], s. 2015, motyw 17; sprawa T -2/89 *Petrofina przeciwko Komisji*, Zb.O. [1991], s. II-1087, motyw 212; sprawa T -14/89 *Montedipe przeciwko Komisji*, Zb.O. [1992], s. II-1155, motyw 231; sprawa T-327/94 *SCA Holding przeciwko Komisji*, Zb.O. [1998], s. II-1373, motyw 95 oraz wyrok z dnia 26 kwietnia 2007 r. w połączonych sprawach T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 i T-136/02, *Bolloré i inni przeciwko Komisji*, [2007] dotychczas niepublikowana w Zb.Orz., motyw 186.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Następujące przedsiębiorstwa naruszyły art. 81 Traktatu oraz art. 53 Porozumienia EOG poprzez stosowanie, w swoich umowach o wzajemnej reprezentacji, ograniczeń członkostwa, zawartych w art. 11 ust. 2 wzoru umowy Międzynarodowej Konfederacji Stowarzyszeń Autorów i Kompozytorów (wzór umowy CISAC), lub przez praktyczne stosowanie tych ograniczeń członkostwa:

AEPI

AKKA/LAA

AKM

ARTISJUS

BUMA

EAÜ

GEMA

IMRO

KODA

LATGA-A

PRS

OSA

SABAM

SACEM

SAZAS

SGAE

SIAE

SOZA

SPA

STEF

STIM

TEOSTO

TONO

ZAIKS

Artykuł 2

Siedemnaście następujących przedsiębiorstw naruszyło art. 81 Traktatu oraz art. 53 Porozumienia EOG poprzez przyznanie, w swoich umowach o wzajemnej reprezentacji, wyłącznych praw, zawartych w art. 1 ust. 1 i 2 wzoru umowy CISAC:

AKKA/LAA

ARTISJUS

BUMA

EAÛ

IMRO

KODA

LATGA-A

OSA

SAZAS

SGAE

SOZA

SPA

STEF

STIM

TEOSTO

TONO

ZAIKS

Artykuł 3

Następujące przedsiębiorstwa naruszyły art. 81 Traktatu oraz art. 53 Porozumienia EOG poprzez koordynowanie ograniczeń terytorialnych w sposób, który ogranicza zakres licencji do terytorium krajowego każdej organizacji zbiorowego zarządzania:

AEPI

AKKA/LAA

AKM
ARTISJUS
BUMA
EAŪ
GEMA
IMRO
KODA
LATGA-A
PRS
OSA
SABAM
SACEM
SAZAS
SGAE
SIAE
SOZA
SPA
STEF
STIM
TEOSTO
TONO
ZAIKS

Artykuł 4

- 1) Przedsiębiorstwa określone w art. 1 i 2 bezzwłocznie zaprzestają naruszeń, o których mowa w tych artykułach, jeżeli jeszcze tego nie zrobiły, i informują Komisję o wszystkich środkach, które podjęły w tym celu.
- 2) Przedsiębiorstwa określone w art. 3, w terminie 120 dni od dnia przekazania niniejszej decyzji, zaprzestają naruszeń, o których mowa w tym artykule, i informują Komisję w tym samym terminie o wszystkich środkach, które podjęły w tym celu.

W szczególności, przedsiębiorstwa określone w art. 3 dokonują dwustronnie, z każdym z pozostałych przedsiębiorstw wymienionych w art. 3, przeglądu postanowień o ograniczeniu terytorialnym wzajemnych upoważnień do udzielania licencji na korzystanie z utworów w drodze przekazu satelitarnego i internetowego oraz retransmisji drogą kablową w każdej z umów o wzajemnej reprezentacji i przekazują Komisji kopie umów poddanych przeglądowi.

- 3) Adresaci niniejszej decyzji powstrzymują się od powtarzania działania lub zachowania, opisanego w art. 1, 2 i 3, i od każdego działania lub zachowania, mającego ten sam lub podobny cel lub skutek.

Artykuł 5

Komisja może, według własnego uznania oraz na uzasadniony i złożony w stosownym czasie przez jedno lub kilka przedsiębiorstw wymienionych w art. 3 wniosek, udzielić przedłużenia terminu, o którym mowa w art. 4 ust. 2.

Artykuł 6

Niniejsza decyzja skierowana jest do:

- 1) Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Πνευματικής Ιδιοκτησίας (AEPI), Fragoklissias and Samou street n° 51, 151 25 Amaroussio, Ateny, Grecja;
- 2) Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra/Latvijas Autoru apvienība (AKKA/LAA), A.Čaka street 97, 1011 Ryga, Łotwa;
- 3) Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger, reg.Gen.m.b.H (AKM), Baumannstrasse 10, Postfach 259, 1031 Wiedeń, Austria;
- 4) Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület (ARTISJUS), Meszaros u. 15-17, 1016 Budapeszt, Węgry;
- 5) Vereniging Buma (BUMA), Siriusdreef 22-28, 2130 KB Hoofddorp, Niderlandy
- 6) Eesti Autorite Ühing (EAÜ), Lille 13, 10614 Tallin, Estonia;
- 7) Gesellschaft für musikalische Aufführungs - und mechanische Vervielfältigungsrechte (GEMA), Rosenheimer Strasse 11, 81667 Monachium, Niemcy;
- 8) The Irish Music Rights Organisation Limited – Eagrais um Chearta Cheolta Teoranta (IMRO), Copyright House, Pembroke Row, Lower Baggot Street, Dublin 2, Irlandia;
- 9) Komponistretigheder i Danmark (KODA), Landemaerket 23-25, Postboks 2154, 1016 Kopenhaga, Dania;
- 10) Lietuvos autorių teisių gynimo asociacijos agentūra (LATGA-A), J. Basanaviciaus G. 4h, 2600 Wilno, Litwa;
- 11) Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s. (OSA), Cs. Armady 786/20,16056 Praga 6, Republika Czeska;

- 12) Performing Right Society Limited (PRS), Berners Street 29-33, Londyn WIT 3AB, Zjednoczone Królestwo;
- 13) Société Belge des Auteurs, Compositeurs et Editeurs Scrl / Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM), Rue d'Arlon 75-77, 1040 Bruksela, Belgia;
- 14) Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM), 225 av Charles de Gaulle, 92528 Neuilly sur Seine Cedex, Francja;
- 15) Združenje skladateljev, avtorjev in založnikov za zaščito avtorskih pravic Slovenije (SAZAS), Trzaska cesta 34, 1000 Lublana, Slovenija;
- 16) Sociedad General de Autores y Editores (SGAE), Fernando VI-4, 28004 Madryd, Hiszpania;
- 17) Societa Italiana degli Autori ed Editori (SIAE), VIALE della Letteratura 30, 00144 Rzym, Włochy;
- 18) Slovenský ochranný Zväz Autorský pre práva k hudobným dielam (SOZA), Rastislavova 3, 2108 Bratislava 2, Słowacja;
- 19) Sociedade Portuguesa de Autores (SPA), Avenue Duque de Loulé 31, 1069-153 Lizbona, Portugalia;
- 20) Samband Tónskalda og Eigenda Flutningsréttar (STEF), Laufasvegi 40, 101 Rejkiawiku, Islandia;
- 21) Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (STIM), BOX 27327, 10254 Sztokholm, Szwecja;
- 22) Säveltäjain Tekijänoikeustoimisto teosto r.y (TEOSTO), Lauttasaarentie 1, 00200 Helsinki, Finlandia;
- 23) The Norwegian Performing Right Society (TONO), Postboks 9171, Grenlandia, 0134 Oslo, Norwegia;
- 24) Stowarzyszenie Autorów ZAiKS (ZAIKS), ul. Hipoteczna 2, skrzynka pocztowa P-16, 00092 Warszawa, Polska.

Niniejsza decyzja podlega wykonaniu zgodnie z art. 256 Traktatu oraz art. 110 Porozumienia EOG.

Sporządzono w Brukseli dnia 16.07.2008

W imieniu Komisji

*Neelie KROES
Członek Komisji*